

Näringsliv

24

Förslag till statsbudget för 2010

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter.....	15
3.4	Mål	18
3.5	Resultatredovisning	19
3.5.1	Omvärldsanalys.....	19
3.5.2	Entreprenörskap och företagande.....	21
3.5.3	Innovation och förnyelse.....	26
3.5.4	Konkurrens.....	31
3.5.5	Ramvillkor för företagande	36
3.6	Revisionens iakttagelser.....	44
3.6.1	Regeringens redogörelse med anledning av Riksrevisionens iakttagelser avseende statligt ägda bolag.....	44
3.7	Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag	47
3.7.1	Försäljning av aktier i företag med statligt ägande	47
3.7.2	Genomgång av statligt ägda bolag.....	48
3.7.3	Översyn av kapitalstruktur.....	50
3.8	Politikens inriktning	50
3.9	Budgetförslag	63
3.9.1	1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	63
3.9.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	63
3.9.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	64
3.9.4	1:4 Tillväxtverket	65
3.9.5	1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	65
3.9.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	67
3.9.7	1:7 Turistfrämjande.....	67
3.9.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	68

3.9.9	1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	69
3.9.10	1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	70
3.9.11	1:11 Patentbesvärslagen	70
3.9.12	1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	71
3.9.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	71
3.9.14	1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	72
3.9.15	1:15 Rymdverksamhet	72
3.9.16	1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	73
3.9.17	1:17 Konkurrensverket	74
3.9.18	1:18 Konkurrensforskning	74
3.9.19	1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	75
3.9.20	1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	75
3.9.21	1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag	76
3.9.22	1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	77
3.9.23	1:23 Finansiering av rättegångskostnader	78
3.9.24	1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	78
3.9.25	1:25 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	79
3.9.26	1:26 Utvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket	79
3.9.27	Stöd till omvandling och förnyelse av fordonssektorn	80
3.10	Övrig statlig verksamhet	80
3.10.1	Bolagsverket	80
3.10.2	Patent- och registreringsverket	80
3.10.3	Revisorsnämnden	81
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	83
4.1	Omfattning	83
4.2	Utgiftsutveckling	84
4.3	Mål	84
4.4	Resultatredovisning	84
4.4.1	Handels- och investeringsfrämjande	84
4.4.2	EU:s inre marknad och internationell handelspolitik	89
4.5	Revisionens iakttagelser	92
4.6	Politikens inriktning	92
4.7	Budgetförslag	96
4.7.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	96
4.7.2	2:2 Kommerskollegium	97
4.7.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	98
4.7.4	2:4 Investeringsfrämjande	98
4.7.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	99
4.7.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	99
4.7.7	Exportkreditnämnden	100
4.7.8	Låneram och kreditgaranti för AB Svensk Exportkredit	101

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	11
2.2 Härledning av ramnivån 2010–2012. Utgiftsområde 24 Näringsliv	11
2.3 Ramnivå 2010 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto	12
3.1 Utgiftsutveckling inom området näringspolitik.....	14
3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto	15
3.3 Administrativa kostnader för näringslivet till följd av statliga regelverk per regelområde.....	37
3.4 Anslagsutveckling.....	63
3.5 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	63
3.6 Anslagsutveckling.....	63
3.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	64
3.8 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	64
3.9 Anslagsutveckling.....	64
3.10 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	65
3.11 Anslagsutveckling.....	65
3.12 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:4 Tillväxtverket.....	65
3.13 Anslagsutveckling.....	65
3.14 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	66
3.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	66
3.16 Anslagsutveckling.....	67
3.17 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	67
3.18 Anslagsutveckling.....	67
3.19 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:7 Turistfrämjande	67
3.20 Anslagsutveckling.....	68
3.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	68
3.22 Offentlighetsrättslig verksamhet.....	68
3.23 Uppdragsverksamhet.....	68
3.24 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	69
3.25 Anslagsutveckling.....	69
3.26 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	69
3.27 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	70
3.28 Anslagsutveckling.....	70
3.29 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	70

3.30	Anslagsutveckling.....	70
3.31	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:11 Patentbesvärslagen.....	71
3.32	Anslagsutveckling.....	71
3.33	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer.....	71
3.34	Anslagsutveckling.....	71
3.35	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet.....	72
3.36	Anslagsutveckling.....	72
3.37	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader.....	72
3.38	Anslagsutveckling.....	72
3.39	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	73
3.40	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:15 Rymdverksamhet.....	73
3.41	Anslagsutveckling.....	73
3.42	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	74
3.43	Anslagsutveckling.....	74
3.44	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:17 Konkurrensverket.....	74
3.45	Anslagsutveckling.....	74
3.46	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:18 Konkurrensforskning.....	75
3.47	Anslagsutveckling.....	75
3.48	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen.....	75
3.49	Anslagsutveckling.....	75
3.50	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.....	76
3.51	Anslagsutveckling.....	76
3.52	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	77
3.53	Anslagsutveckling.....	77
3.54	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	78
3.55	Anslagsutveckling.....	78
3.56	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:23 Finansiering av rättegångskostnader.....	78
3.57	Anslagsutveckling.....	78
3.58	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft.....	78
3.59	Anslagsutveckling.....	79
3.60	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:25 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.....	79
3.61	Anslagsutveckling.....	79
3.62	Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:26 Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdsverket.....	79
3.63	Offentligrättslig verksamhet.....	80
3.64	Offentligrättslig verksamhet.....	80
3.65	Offentligrättslig verksamhet.....	80
3.66	Uppdragsverksamhet.....	81
4.1	Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.....	84
4.2	Anslagsutveckling.....	96

4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m.....	97
4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.	97
4.5 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	97
4.6 Anslagsutveckling.....	97
4.7 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:2 Kommerskollegium.....	98
4.8 Anslagsutveckling.....	98
4.9 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:3 Exportfrämjande	98
4.10 Anslagsutveckling.....	98
4.11 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:4 Investeringsfrämjande.....	99
4.12 Anslagsutveckling.....	99
4.13 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	99
4.14 Anslagsutveckling.....	99
4.15 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	100
4.16 Uppdragsverksamhet.....	100

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2011–2015 (avsnitt 3.9.2),
2. bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 3.9.5),
3. bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kronor under 2011–2012 (avsnitt 3.9.8),
4. bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 3.9.9),
5. bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:15 *Rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2011–2015 (avsnitt 3.9.15),
6. bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2010 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 000 000 000 kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglande avgifter under normalt marknadsläge (avsnitt 3.9.27),
7. bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i enlighet med EG-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2010 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 000 000 000 kronor till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter (avsnitt 3.9.27),
8. bemyndigar regeringen att under 2010 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier inklusive redan utfärdade garantier (avsnitt 4.7.7),
9. bemyndigar regeringen att under 2010 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kronor inklusive redan utfärdade garantier för investeringsgarantier (avsnitt 4.7.7),
10. bemyndigar regeringen att under 2010 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsat

- sad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning (avsnitt 4.7.7),
11. bemyndigar regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret, att under 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) en låneram intill ett belopp om högst 100 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.8),
  12. bemyndigar regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret, att under 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) kreditgaranti för upplåning intill ett belopp om högst 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.8),
  13. för budgetåret 2010 anvisar anlagen under utgiftsområde 24 *Näringsliv* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	Ramanslag	142 567
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	Ramanslag	1 903 795
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	Ramanslag	468 231
1:4 Tillväxtverket	Ramanslag	367 508
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	Ramanslag	565 509
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	Ramanslag	78 229
1:7 Turistfrämjande	Ramanslag	150 035
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	Ramanslag	178 985
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	Ramanslag	5 594
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	Ramanslag	8 375
1:11 Patentbesvärslagen	Ramanslag	17 956
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	Ramanslag	7 952
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	Ramanslag	4 132
1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	Ramanslag	24 371
1:15 Rymdverksamhet	Ramanslag	686 748
1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	Ramanslag	5 327
1:17 Konkurrensverket	Ramanslag	126 551
1:18 Konkurrensforskning	Ramanslag	13 158
1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	Ramanslag	19 910
1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	Ramanslag	22 950
1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag	Ramanslag	1 000
1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	Ramanslag	5 780
1:23 Finansiering av rättegångskostnader	Ramanslag	10 000
1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	Ramanslag	200 000
1:25 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m m.	Ramanslag	50 000
1:26 Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket	Ramanslag	15 660
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	Ramanslag	21 705
2:2 Kommerskollegium	Ramanslag	79 362
2:3 Exportfrämjande verksamhet	Ramanslag	208 889
2:4 Investeringsfrämjande	Ramanslag	58 395
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	Ramanslag	19 417
2:6 Bidrag till standardiseringen	Ramanslag	31 074
Summa		5 499 165

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2008	Budget 2009 ¹	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
Näringspolitik	11 921	5 999	5 943	5 080	4 630	4 707
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	425	451	464	419	374	378
Åldreanslag	415	99	103	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	12 761	6 549	6 509	5 499	5 004	5 086

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 5 499 miljoner kronor anvisas till utgiftsområde 24 Näringsliv för 2010 vilket är drygt 1 000 miljoner kronor mindre jämfört med tilldelade medel för 2009. Den högre nivån för 2009 förklaras främst av att ramen för utgiftsområdet höjdes med anledning av regeringens proposition om Nyemission i SAS AB (publ) (prop. 2008/09:124).

För 2011 beräknas anslagsnivån till 5 004 miljoner kronor och för 2012 till 5 086 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2010–2012 jämfört med statsbudgeten för 2009 fördelat på olika komponenter.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2010–2012. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	5 186	5 186	5 186
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	88	199	283
Beslut	216	-390	-394
Överföring till/från andra utgiftsområden	10	10	10
Övrigt	-1	-1	0
Ny ramnivå	5 499	5 004	5 086

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Övergångseffekten till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

Den pris- och löneomräkning som görs årligen av anslagen för förvaltningsändamål för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets ram för 2010 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetskostnader samt investeringar.

Tabell 2.3 Ramnivå 2010 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2010
Transfereringar ¹	2 726
Verksamhetskostnader ²	2 759
Investeringar ³	14
Summa ramnivå	5 499

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2008 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa

stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett "överuttag" av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i regeringens skrivelse 2008/09:183 Redovisning av skatteutgifter 2009.

I tabellen nedan redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2009	Prognos 2010
Näringspolitik	18 093	18 511
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	18 093	18 511

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, innovationsutveckling, regelförenkling, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bl.a. metrologi, bidrag till rymdverksamhet, bidrag till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Bolagsverket, Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket, Rymdstyrelsen och Revisorsnämnden.

Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) avvecklades den 31 mars 2009. Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser inrättades den 1 april 2009.

Andra statliga aktörer inom näringspolitiken är bolagen Almi Företagspartner AB (Almi), VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, SP Sveriges Tekniska forskningsinstitut (SP), Innovationsbron AB samt Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industriefonden och Stiftelsen Svensk Industriedesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom området näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2008	Budget 2009 ¹	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
<i>Näringspolitik</i>						
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	140	137	131	143	146	148
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 783	1 837	1 783	1 904	1 973	2 068
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.		355	355	468	480	490
1:4 Tillväxtverket		266	254	368	296	302
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	3 562	492	529	566	306	306
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser		56	55	78	80	82
1:7 Turistfrämjande	100	110	110	150	144	146
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	174	171	173	179	183	187
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	5	6	6	6	6	6
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	13	12	4	8	9	9
1:11 Patentbesvärshöjningen	15	17	17	18	18	19
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	8	12	12	8	8	8
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	42	4	4	4	4	4
1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	23	24	24	24	25	25
1:15 Rymdverksamhet	596	678	708	687	692	618
1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5	5	5	5	5	5
1:17 Konkurrensverket	101	121	114	127	130	132
1:18 Konkurrensforskning	7	13	13	13	14	14
1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	15	20	20	20	20	20
1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	117	122	88	23	25	25
1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag	5 000	1 301	1 267	1	1	1
1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	4	6	8	6	6	6
1:23 Finansiering av rättegångskostnader	4	10	26	10	10	10
1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	208	194	211	200	0	0
1:25 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.		0		50	51	76
1:26 Utvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket		30	27	16	0	0
<i>Äldreanslag</i>						
2009 1:4 Verket för Näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	339	81	83	0	0	0
2009 1:6 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	76	18	19	0	0	0
Summa Näringspolitik	12 336	6 099	6 045	5 080	4 630	4 707

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

För 2009 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 6 045 miljoner kronor, vilket är i nivå med tilldelade medel.

Regeringens förslag till anslag 2010 för näringspolitiken innebär att 5 080 miljoner kronor anvisas. För 2011 beräknas anslagsnivån till 4 630 miljoner kronor och för 2012 till 4 707 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de nettoberäknade skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I avslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2009	Prognos 2010
Schablonbeloppet i förenklingsregeln	-	-
Löneunderlaget i fåmansaktiebolag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade aktier	-	-
Sjöinkomstavgift	160	160
Underskott i aktiv verksamhet m.m.	6	8
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	150	160
Utjämning av småföretagares inkomst	-	-
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	-	-
Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar	-	-
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier	2 070	2 160
Utdelning och kapitalvinst på aktier i noterade bolag	1 120	1 160
Utdelning av aktier	-	-
Utdelning och kapitalvinst på aktier i oäkta bostadsrättsföreningar	30	30
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare	220	220
Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare	80	80
Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare	1 400	1 470
Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare	380	300
Transport i skidliftar	190	193

Rumsuthyrning	1 157	1 180
Bränsleförbrukning inom industrin	930	930
Elförbrukning inom industrin	13 080	13 340
Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin	150	150
Generell nedsättning av koldioxidskatt för industrin	4 140	4 210
Särskilt nedsatt koldioxidskatt för naturgas och gasol som drivmedel	40	40
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för industrin	20	20
Skattereduktion för sjöinkomst	80	80
Fastighetsskatt på lokaler	-4 060	-4 120
Fastighetsskatt på industri- och elproduktionsenheter	-3 250	-3 260
Totalt för näringspolitik	18 093	18 511

- Skatteutgiften är inte beräkningsbar.

Schablonbeloppet i förenklingsregeln

Enligt förenklingsregeln får ägare till kvalificerade andelar ta ut ett schablonbelopp som uppgår till högst 2,5 inkomstbasbelopp i inkomstslaget kapital. En skatteutgift uppkommer i den mån regeln tillämpas, såvida schablonbeloppet överstiger den faktiska kapitalavkastningen. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt. Skatteskillnaden består av skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst.

Löneunderlaget i fåmansaktiebolag

Vid tillämpning av huvudregeln tillkommer ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. lönekravet är uppfyllt.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och lönekravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att avkastning på arbete beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt. Skatteskillnaden består av skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst.

Kapitalvinst på kvalificerade aktier

Kapitalvinst på kvalificerade aktier som överstiger sparad utdelningsutrymme hälftendelas mellan inkomstslagen kapital och tjänst. Under beskattningsåret och föregående fem beskattningsår ska dock sammanlagt högst 100 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare kapitalvinst beskattas som kapitalinkomst. Hälftendelningen infördes 2008 och ska gälla som en temporär åtgärd 2007–2009. I den mån detta resulterar i att arbetsinkomster beskattas i inkomstslaget kapital uppkommer en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst. Skatteskillnaden består av skillnaden mellan tjänste- och kapitalinkomst.

Sjöinkomstavrdrag

Sjömän som har haft s.k. sjöinkomst medges sjöinkomstavrdrag som uppgår till 36 000 kronor per år om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor per år om det går i närfart. Om man inte har arbetat ombord hela året, ska avdrag medges till 1/365 av sjöinkomstavrdraget för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Underskott i aktiv verksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet). Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattekredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan undantas från beskattning. För skattefrihet krävs beslut av Forskarskattenämnden. 25 procent av lönen undantas från beskattning. Vissa ersättningar för utgifter är också undantagna från

skatteplikt. Undantagen gäller under högst tre år. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämnning av småföretagares inkomst

I småföretag bidrar inkomstutjämnande åtgärder, t.ex. avsättningar till skogskonto och periodiseringsfond samt överavskrivningar, till skatteutgiften i den mån åtgärderna medför att ägarens marginalskaft blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha utgått i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har erlagts. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras för lämnade bidrag trots att reglerna för koncernbidrag inte är uppfyllda. Detta förutsätter dels att avdraget redovisas öppet, dels att den verksamhet som bedrivs av berörda företag ska vara av samhällsekonomiskt intresse. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar

Ekonomiska föreningar får göra avdrag för rabatter, utdelningar m.m. trots att dessa inte är skattepliktiga hos mottagaren. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier

För den del av utdelningen på kvalificerade andelar som understiger gränsvärdet tas fr.o.m. inkomståret 2006 endast 2/3 upp till beskattning. Den effektiva skatten på kapitalavkast-

ningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag

Kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag beskattas med den lägre skattesatsen 25 procent istället för 30 procent, vilket är normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av aktier

Beskattning av aktieutdelning i form av aktier skjuts i vissa fall upp till dess att mottagaren säljer aktierna (den s.k. lex Asea). Räntan på denna skattecredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar

Andelar i oäkta bostadsrättsföreningar omfattas av lättnadsregler till och med utgången av 2011. Lättnadsreglerna motsvarar de regler som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomstår 2006. Lättnadsreglerna medför en skattelättnad. 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip anskaffningsvärdet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet. Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 16,16 procent slopades den 1 januari 2007 och enbart ålderspensionsavgiften, på 10,21 procent, betalas för egenföretagare som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast enskilda näringsidkare som är födda 1938 eller senare, dvs. näringsidkare som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet.

Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 24,26 procent slopades den 1 januari 2008 för egenföretagare som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast enskilda näringsidkare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. näringsidkare som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet.

Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 16,16 procent slopades den 1 januari 2007 och enbart ålderspensionsavgiften, på 10,21 procent, betalas för anställda som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast anställda som är födda 1938 eller senare, dvs. personer som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet.

Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 24,26 procent slopades den 1 januari 2008 för anställda som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. personer som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet.

Transport i skidliftar

Skattesatsen är nedsatt till 6 procent. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Skattesatsen är nedsatt till 12 procent. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Bränsleförbrukning inom industrin

Industrisektorn är energiskattebefriad för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocesser. Normen för alla fossila bränslen utgörs av full energiskattesats på eldningsolja.

Elförbrukning inom industrin

El som används i tillverkningsprocesser inom industrisektorn beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering medges befrielse från energiskatten på el. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh.

Generell nedsättning av koldioxidskatt för industrin

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter medges en nedsättning med 79 procent av koldioxidskattesatsen för all användning av fossila bränslen för uppvärmning. Normen utgörs av full koldioxidskattesats, dvs. 105 öre/kg koldioxid.

Särskilt nedsatt koldioxidskatt för naturgas och gasol som drivmedel

För naturgas och gasol som drivmedel är skattesatsen nedsatt jämfört med för uppvärmning. Nedsättningen motsvarar 41 procent av koldioxidskattesatsen. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för industrin

För energiintensiva industriföretag medges nedsättning utöver den generella nedsättningen om koldioxidskatten överstiger 0,8 procent av det enskilda företagets försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Skattereduktion för sjöinkomst

Utöver sjöinkomstavdrag har den som har haft sjöinkomst rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om man inte har arbetat ombord hela året, ska reduktion medges med 1/365 av dessa belopp för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Fastighetsskatt på industri- och produktionsenheter

Skatten på dessa fastigheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

3.4 Mål

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsätt-

ningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Omvärldsanalys

Efter en relativt lång period med god ekonomisk utveckling har det makroekonomiska läget i omvärlden och i Sverige snabbt förändrats till det sämre sedan hösten 2008, då den internationella finanskrisens effekter bidragit till att den reala ekonomin utvecklats negativt. Under 2009 väntas BNP i OECD-området falla med 4,1 procent, i USA med 2,8 procent och i Euroområdet med 4,8 procent.¹ Under 2010 väntas tillväxten bli svagt positiv i OECD-området. Den svaga utvecklingen har haft negativ inverkan på den svenska ekonomin och i synnerhet för svenska export- och importföretag.

I regeringens finansplan prognostiseras BNP-tillväxten i Sverige till -5,2 procent för 2009 och till 0,6 procent för 2010. Den stora nedgången i produktionen har förorsakats av kraftigt fallande orderingång och till följd därav fallande investeringar under 2009.

I många länder har den makroekonomiska utvecklingen i hög grad påverkats av problemen med kreditförsörjningen. Recessionen, som har eskalerat under 2008 i hela OECD-området och i många andra länder, har i stor utsträckning förorsakats av kreditförsörjningsproblemen genom de mycket stora kreditförlusterna på bolåne-marknaderna i USA där bl.a. USA:s största investmentbank, Lehman and Brothers Ltd, försattes i konkurs förra året. Denna "finanskris" har lett till kreditförsörjningsproblem på global nivå med finansieringsproblem för företag i många länder, däribland i Sverige. För att förhindra en alltför kraftig nedgång i ekonomisk aktivitet genom kreditkontraktion och bristande förtroende för kreditinstitutioner har centralbankerna agerat med en expansiv penningpolitik.

Olika typer av offentliga stöd till banker har införts i USA och i EU-länderna.

Genom kraftigt fallande inflationsförväntningar har ECB och andra centralbanker, däribland Sveriges riksbank, kunnat sänka styrräntorna till historiskt låga nivåer vilket motverkat fallet i tillgångspriser av olika slag.

För mindre företag har finanskrisen och den kraftiga konjunktunedgången lett till betydande finansieringsproblem. Nära 40 procent av företagen anger att möjligheten att finansiera verksamheten är "svårare" eller "avsevärt svårare" än normalt.²

Regeringen har gjort bedömningen att det, utöver åtgärderna för att stabilisera situationen i banker och kreditinstitutioner, funnits skäl att ytterligare förstärka företagets möjligheter till finansiering. Där kan nämnas ett kapitaltillskott till Almi Företagspartner AB på 2 miljarder kronor i syfte att förbättra finansieringssituationen till nya små- och medelstora företag. Vidare har AB Svensk Exportkredit beviljats ett kapitaltillskott om 3 miljarder kronor och en låneram om 100 miljarder kronor. För att förbättra exportföretagens finansieringsmöjligheter har gränsen för Exportkreditnämndens garantiutfästelser höjts från 200 till 350 miljarder kronor.

Internationell konkurrenskraft

Kraftig nedgång i utrikeshandeln

Den gynnsamma utvecklingen av svensk export efter 1990-talskrisen har brutits i och med den internationella recessionen med en kraftig nedgång i den internationella efterfrågan på varuexport. Enligt regeringens prognos i budgetpropositionen (prop. 2009/10:1, volym 1, kap. 6) väntas den sammantagna svenska exporten 2009 falla med 15,3 procent jämfört med 2008. Varuexporten som utgör drygt 70 procent av den totala exporten väntas falla med 19,9 procent och tjänsteexporten med 4,2 procent mellan åren 2008 och 2009 i fasta priser.³ Genom en svag utveckling av den inhemska efterfrågan och hög grad av importinnehåll i den svenska exportindustrin, så faller även den svenska importen kraftigt

² Källa: Konjunkturbarometern, april 2009, Konjunkturinstitutet.

³ År 2008 uppgick den totala exporten till 1 711 miljarder kronor vilket motsvarade 54,2 procent av BNP. Andelen varuexport uppgick till 70,6 procent och tjänsteexporten till 29,4 procent av total export. Källa: SCB.

¹ Källa: OECD, Economic outlook, June 2009.

2009. Den sammantagna importen väntas falla med drygt 16 procent 2009 jämfört med året innan. Den svagare exportorderingången har medfört att kapacitetsutnyttjandet fallit kraftigt och stora personalneddragningar har genomförts. I industrin väntas antalet arbetade timmar minska med 12 procent 2009 jämfört med 2008 vilket kan jämföras med den sammantagna nedgången i arbetade timmar i näringslivet som väntas uppgå till 5,5 procent under samma tidsperiod.⁴ Under 2010 väntas både export och import vända svagt uppåt.

Världsmarknadsandelar och bytesförhållande – nära oförändrade på kort sikt

Sett över en längre tid har Sveriges sammanlagda världsmarknadsandel minskat, från 2,1 procent 1970 till 1,3 procent 2008. Den har legat ungefär på denna nivå sedan 2005.⁵ Under de senaste tio åren har Sveriges andel av världens tjänsteexport ökat från 1,4 till 1,9 procent. Tjänsteexporten har vuxit snabbare än varuexporten under senare år och står nu för omkring 28 procent av den svenska exporten.

Under den senaste tioårsperioden har Sveriges bytesförhållande haft en negativ utveckling. Under åren 1999–2008 försämrades bytesförhållandet i genomsnitt med 0,8 procent per år. Fallande priser på teleprodukter tillsammans med snabbt stigande oljepris är betydande faktorer bakom denna utveckling. Produktiviteten i exportindustrin har samtidigt ökat i förhållandevis hög takt vilket verkat kompensande för det försämrade bytesförhållandet. Under 2008 har bytesförhållandet i stor sett varit oförändrat jämfört med året innan. Kvoten mellan de sammanvägda export- och importpriserna minskade med 0,1 procent. Den fallande kronkursen under 2008 har medfört att exportpriser har kunnat hållas uppe och därmed kortsiktigt förstärkt vinstmarginalerna.⁶

Utvecklingen av den relativa enhetsarbetskostnaden har stor betydelse för möjligheterna att konkurrera på exportmarknaderna.⁷ Den

relativa enhetsarbetskostnaden har minskat i Sverige de senaste tio åren. Minskningen beror inte i första hand på att lönekostnaderna ökat långsammare än i andra länder utan främst på ökad produktivitet och en försvagad växelkurs.⁸

Under åren 2007–2008 ökade emellertid den relativa enhetsarbetskostnaden relativt kraftigt, med 5,7 procent i genomsnitt per år under dessa två år. Fallande produktivitet medförde stigande kostnadstryck i näringslivet. Under 2009–2010 kommer sysselsättningsnivån i näringslivet att vara betydligt lägre jämfört med 2008 genom anpassningar i arbetsstyrkan. Denna anpassningsprocess bidrar till att höja arbetsproduktiviteten och till sänkning av den relativa enhetsarbetskraftskostnaden.⁹

Rapporter rörande Sveriges konkurrenskraft med koppling till näringspolitiken

Under 2008 och innevarande år har ett stort antal betydelsefulla rapporter från bl.a. OECD, Globaliseringsrådet och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) publicerats som kan kopplas till näringspolitiska områdena. Nedan omnämns några av dessa rapporter som direkt eller indirekt behandlar Sveriges konkurrenskraft.

I OECD:s senaste *Economic outlook* bedöms det makroekonomiska läget nu förbättras något.¹⁰ I flertalet stora OECD-länder finns tecken på ekonomisk återhämtning. USA:s ekonomi visar tecken på att ”bottna ur” och en återhämtning av den ekonomiska utvecklingen uppvisas i Kina. I euroområdet finns även tecken på återhämtning, dock inte lika tydliga som i det övriga OECD-området.

I OECD:s rapport *Going for Growth 2009* pekas på infrastruktursatsningars allmänna betydelse för långsiktig tillväxt. För att nå gynnsamma tillväxteffekter i ekonomin pekas bl.a. på betydelsen av effektiv beslutsprocess, effektiva regleringar och att konkurrens kan uppnås.¹¹

I OECD:s rapport *Economic Surveys – Sweden* framhålls betydelsen av att minska of-

⁴ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget augusti 2009.

⁵ Handelsstatistik från WTO, Statistics database 2009-05-07. <http://stat.wto.org/StatisticalProgram/WSDBStatProgramSeries>.

⁶ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget mars 2009.

⁷ Utvecklingen av den relativa enhetsarbetskostnaden speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. En minskande relativ

enhetsarbetskostnad medför att det blir lättare att konkurrera med andra länder då arbetskostnaden relativt andra länder sjunker.

⁸ Näringsdepartementet, Sveriges företagande och konkurrenskraft – Internationell benchmarking (Ds 2007:37).

⁹ Källa: Konjunkturläget i mars 2009, Konjunkturinstitutet.

¹⁰ Källa: OECD, Economic outlook No 85, June 2009.

¹¹ Källa: OECD, Going for growth 2009.

fentligt ägande i näringsverksamheter i syfte att öka konkurrenstryck och produktivitet. OECD pekar på att det finns en del verksamheter som är statligt ägda och som redan i nuläget agerar på marknadsvillkor och som kan privatiseras. Här utpekas inrikesflyg, andra transportföretag och skogsbolag.

Globaliseringsrådet har under 2009 publicerat ett flertal rapporter med koppling till konkurrenskraft.

I rapporten *Global normbildning genom internationell standardisering* understryks betydelsen av etableringen av standarder för internationell handel genom lösning av koordinationsproblem vid val av teknologi, minskade transaktionskostnader. Standarder bidrar även till kvalitetsökning. Sammantaget bidrar dessa mekanismer till högre produktivitet.¹²

I rapporten *The Role of SMEs and Entrepreneurship in a Globalised Economy* sammanfattas forskning av ett flertal internationellt välrenommerade forskare. En central slutsats är att globaliseringsprocessen inneburit att de komparativa fördelarna i OECD-länderna i betydande utsträckning förskjuts från traditionella produktionsfaktorer såsom mark, arbetskraft och kapital mot kunskap (humankapital) och att fokus för många länders policy som följd av denna utveckling alltmer inriktas mot utbildning, forskning, entreprenörskap och kommersialisering.¹³

I rapporten *Exportfrämjande – en hörnsten i en framtida internationaliseringsstrategi?* från Mynligheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser pekas på att exportföretag har en högre produktivitetsnivå än övriga företag med hänsyn tagen till observerbara faktorer såsom storlek, branschtillhörighet m.m.. Exportföretag har även ofta högre produktivitetsnivå redan innan man börjar exportera. Vidare visar analysen att det tycks ske en produktivitetsökning i och med att företag börjar exportera. I rapporten dras slutsatsen att en internationaliseringsstrategi bör innefatta att verka för sänkta handelshinder och att det kan finnas behov av exportfrämjande åtgärder. Bl.a. kan det finnas behov av att samla kunskaper om utlandsmarknader och att infor-

mera potentiella exportörer om vart de kan vända sig för att få del av denna kunskap.

3.5.2 Entreprenörskap och företagande

Regeringen arbetar för att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Under utgiftsområde 24 sker det bl.a. genom generella insatser för kapitalförsörjning, information och rådgivning samt olika riktade åtgärder. Inom utgiftsområdet finns även geologisk verksamhet under Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Entreprenörskapsinsatser genomförs också i stor utsträckning inom ramen för det regionala tillväxtarbetet. För resultatet av dessa, se avsnitt 2.5 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Den statliga kapitalförsörjningen genom Almi Företagspartner AB (Almi) och Stiftelsen Industrifonden (Industrifonden) syftar till att bidra till en god kapitalförsörjning för företag i alla delar av Sverige. Informations- och rådgivningsinsatserna sker bl.a. via Almi och Tillväxtverket. Från och med den 1 april 2009 har Tillväxtverket övertagit Verket för näringslivsutvecklings (Nutek) uppgifter inom området. De riktade åtgärderna omfattar t.ex. insatser för att främja kvinnors företagande och stärka kunskapen och forskningen om detta, insatser för att bidra till företagandet bland personer med utländsk bakgrund samt affärsutveckling inom de ”miljödrivna” marknaderna. Härutöver ingår insatser för företagande inom vård och omsorg, ökat entreprenörskap i utbildningssystemet, produktutveckling, tjänsten Nystartskontoret, privata företagsinkubatorer och kooperativt företagande samt arbete med turistfrågor och turiststatistik.

Resultat

Regeringen redovisar resultat då särskild information finns tillgänglig, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar. För vissa insatser är det ännu för tidigt att redovisa resultat. Regeringen avser att återkomma med redovisningar av resultat från dessa insatser.

¹² *Global normbildning genom internationell standardisering* (rapport till Globaliseringsrådet 2008-04-20), Mattias Granslandt, Centre for European Law and Economics, Bryssel och Stockholm.

¹³ Underlagsrapport nr. 34 till Globaliseringsrådet.

Kapitalförsörjning

Målet för Almis verksamhet är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet för att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Under 2008 ökade utlåningen från Almi med drygt 20 procent till 1 716 miljoner kronor. Totalt beviljades ca 3 580 företag lån under året. Almis utlåning sker, med ett par undantag, tillsammans med banker. Under 2008 bidrog den till riskvillig finansiering om totalt ca 5 914 miljoner kronor till företag i alla delar av Sverige. Antalet företag som ägs eller leds av kvinnor som beviljades lån ökade med 7 procent mellan 2007 och 2008, från 1 159 till 1 241.

Lånebeloppet för företag som ägs eller leds av kvinnor är i genomsnitt lägre än för företag som ägs eller leds av män. En förklaring är att kvinnor, i högre utsträckning än män, startar och driver vissa typer av tjänsteföretag som ofta har lägre kapitalbehov än andra företag.

Utlåningen i form av s.k. mikrolån ökade kraftigt under 2008, från 41 till 76 miljoner kronor. Av mikrolånen beviljades 48 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor.

Av det totala antalet beviljade lån 2008 har 35 respektive 65 procent beviljats företag som ägs eller leds av kvinnor respektive män, vilket är ungefär samma nivåer som 2007.

Av det totala antalet beviljade lån under 2008 har 21 procent lämnats till företag som leds av personer med utländsk bakgrund. I denna kategori har antalet företag som har beviljats lån ökat med 30 procent mellan 2007 och 2008, från 590 till 766.

De exportlån som Almi under 2006 lanserade i samarbete med Exportkreditnämnden, AB Svensk Exportkredit, Exportrådet och Swedfund International AB för att förbättra möjligheterna till internationalisering för små företag i alla delar av landet utvecklades bra och svarade för närmare 10 procent av utlåningen under 2008.

Varje år genomför Almi, i samarbete med Statistiska centralbyrån, en uppföljning av tillväxten hos kundföretagen. I undersökningen 2008 mättes effekter i företag som blev kunder under 2004. Undersökningen visar att Almis kundföretag växer mer än företag i en kontrollgrupp. Omsättningen i dessa kundföretag har ökat med 63 procent under perioden 2003 till 2007, vilket motsvarar i genomsnitt 3,3 miljoner kronor per

företag. I en jämförbar kontrollgrupp ökade omsättningen med 34 procent. Dessa kundföretag har under perioden anställt fler än 5 400 personer. Statens avkastningskrav på Almi, att över tiden hålla de tillskjutna offentliga medlen för utlåning (lånefonden) nominellt intakt, har uppnåtts.

I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24, s. 30) redovisade regeringen resultat från en halvtidsutvärdering av programmet för svenskt-norskt näringslivssamarbete 2005–2010. Utvärderingen visade på goda resultat och effekter jämfört med målen för projekten. Under 2008 har 17 projekt avslutats inom programmet. Dessa har bl.a. resulterat i 46 nya produkter och 37 nya arbetstillfällen.

Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Fonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk. Under verksamhetsåret 2007/08 har fonden tecknat 119 avtal om investeringar i företag, främst i form av aktier, om totalt 343 miljoner kronor, varav 251 miljoner kronor avser följdinvesteringar.

Verksamhetsåret resulterade i en förlust på 284 miljoner kronor. Det beror främst på att den begynnande lågkonjunkturen föranlett nedskrivningar av värdet av fondens aktieinnehav. Värdet av fondens engagemang i form av ägande i företag uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 595 miljoner kronor i 136 bolag.

Geologisk verksamhet

SGU har av riksdag och regering fått långsiktiga mål till och med 2008 för tillhandahållandet av geologisk information. Vid slutet av 2008 hade ca 97 procent av den totala måluppfyllelsen för karteringsverksamheten uppnåtts. SGU har under år 2008 tagit fram en plan för arbetet med nya mål i enlighet med det uppdrag som gavs i regleringsbrevet för 2008. Planen innehåller behovsprövad kartering dels inom landets prospekteringsintressanta områden, dels inom landets befolkningstäta och kustnära områden. Den under ett par år mycket höga aktiviteten på prospekteringsverksamheten avtog under andra hälften av 2008 till följd av svårigheterna på finansmarknaden. De totala utgifterna för prospektering beräknas ha uppgått till ca 650 miljoner kronor att jämföra med den höga nivån 2007 på ca 625 miljoner kronor. Besöksaktiviteten vid

Mineralinformationskontoret blev den näst högsta någonsin, 691 besök mot 968 besök 2007. Utvecklingen på metallmarknaden återspeglas i Bergsstatens verksamhet. Antalet beviljade undersökningstillstånd minskade från 356 till 282.

Uppdragsverksamhetens omsättning uppgick till ca 31 miljoner kronor, varav ca 3 miljoner kronor i internationella uppdrag. SGU:s kunder inom statsförvaltningen svarade under året för mer än hälften av den totala omsättningen i uppdragsverksamheten. Årets resultat är ett underskott med 732 000 kronor. Detta balanseras av överskott under åren 2006 och 2007.

Information och rådgivning

Nuteks informationsinsatser ska förenkla processen att starta företag. Från och med den 1 april 2009 har Tillväxtverket övertagit Nuteks uppgifter inom området. Insatserna bedrivs bl.a. i form av informationstjänsten Startlinjen och internetportalen Företagarguiden.

En extern uppföljning som har genomförts av Startlinjens verksamhet under 2008 visar att 82 procent av användarna var mycket eller ganska nöjda efter kontakten med Startlinjen. Det är en något högre andel än 2007.

Enligt uppföljningen anser användarna att användbarheten, begripligheten samt nyttan och tillgängligheten är hög. Den andel som kan tänka sig att rekommendera Startlinjen till andra var 92 procent. Andelen användare som slussas till andra aktörer fortsätter att stiga och uppgick till 23 procent 2008.

Av användarna hade 28 procent minst en förälder som är född i utlandet. Under de senaste åren har personer med utländsk bakgrund stått för knappt en femtedel av det totala antalet nystartade företag.

Drygt hälften av intervjupersonerna i uppföljningen var kvinnor. Det går inte att se några könsskillnader i användningen av tjänsterna. Tillgänglig statistik för 2008 indikerar att den totala andelen kvinnor som startade företag uppgick till ca 32 procent (ca 6 procent av företagen startades av män och kvinnor gemensamt).

Antalet besökare på Företagarguiden fortsätter att öka. Under 2008 uppgick antalet unika besökare till ca 589 000, jämfört med ungefär 521 000 under 2007 och 359 000 under 2006. Av besökarna var 19 procent företagare och 49 procent blivande företagare. Könsfördelningen var

relativt jämn, 45 procent kvinnor och 55 procent män. Andelen besökare med utländsk bakgrund var 28 procent.

Andelen nöjda besökare uppgår till 97 procent (96 procent 2007). Andelen besökare som uppger att det är lätt att hitta till och på Företagarguiden, respektive att det är lätt att förstå informationen, fortsätter att vara mycket hög. Andelen som kan tänka sig att rekommendera Företagarguiden är 99 procent (97 procent 2007).

Almi hade drygt 64 000 kundkontakter 2008. Under året tillkom 11 000 nya kunder. Genom rådgivningsinsatser och finansiering medverkade Almi till att 3 800 företag startades under 2008.

Programmet "Mentor Eget Företag" som drivs i samarbete mellan Almi och Jobs and Society NyföretagarCentrum syftar till att öka möjligheterna för nyetablerade och blivande småföretagare att starta och utveckla lönsamma företag. Programmet har tillförts resurser inom insatserna för att främja kvinnors företagande 2007 och 2008 för att de ska nå fler kvinnor och under 2008 beslutades om ytterligare insatser för företagare med utländsk bakgrund. Under 2008 deltog totalt 959 mentorpar, 440 mentorpar med adepten som blivande företagare och 519 mentorpar med adepten som en befintlig företagare. Under 2008 var 64 procent av adepterna kvinnor och 36 procent män. Av mentorerna var 34 procent kvinnor och 56 procent män. Cirka 16 procent av adepterna, och 5 procent av mentorerna, var födda utomlands.

Undersökningar som gjorts inom ramen för programmet visar att adeptföretagen utvecklas mycket väl under och efter avslutad mentorprocess.

Under 2008 fördelade Nutek 34 miljoner kronor i verksamhetsstöd till 25 lokala kooperativa utvecklingscentrum. Kooperativa utvecklingscentrum arbetar med rådgivning och information med inriktning på kooperativa företag. Nuteks uppföljning visar att ca 4 500 personer (1 900 män och 2 600 kvinnor) har fått rådgivning, vilket är en minskning med ca 500 personer jämfört med föregående år. Cirka 33 000 personer har fått information, vilket är en minskning med ca 6 000 personer jämfört med föregående år. Uppföljningen visar att insatserna har bidragit till att 473 företag har startats. Totalt är 96 procent av kunderna nöjda eller mycket nöjda med den verksamhet som har fått stöd av Nutek.

Riktade åtgärder

Under åren 2005–2008 har ett nationellt entreprenörskapsprogram genomförts av Nutek. Exklusive medfinansiering har programmet omfattat 147 miljoner kronor. Programmet har bestått av insatser inom grund- och gymnasieskolan samt vid universitet och högskolor. Det har också innehållit kompetensutveckling av rådgivare och näringslivsutvecklare samt en regional del i ett antal ”pilotlän”.

Inom programmet har insatser för att öka intresset för och kunskaperna om entreprenörskap genomförts för att fler unga ska se företagande som ett lika naturligt val som att vara anställd. Programmet har också syftat till att bidra till ökad kompetens om entreprenörskap hos såväl lärare, lärarstuderande, studie- och yrkesvägledare som rådgivare och näringslivsutvecklare.

Enligt Nuteks uppföljning har de två delprogrammen, med inriktning mot grund- och gymnasieskolan respektive universitet och högskolor, bidragit till att minst 90 procent inom kategorin studie- och yrkesvägledare, lärare, m.fl. som har berörts av programmet anger att de har fått en ökad medvetenhet/kunskap om företagande och entreprenörskap. I ovan nämnda kategori anger vidare minst 75 procent att de, som följd av programmet, använder eller planerar att använda kunskaperna i sitt pedagogiska arbete.

I grund- och gymnasieskolan anger minst 80 procent av de elever som har berörts av insatserna att de har fått en ökad medvetenhet och ökade kunskaper om företagande och entreprenörskap. För universitet och högskolor är motsvarande andel studenter minst 75 procent. En majoritet av eleverna och studenterna anger också att de har fått en mer positiv attityd till entreprenörskap och företagande.

Den regionala delen av programmet har drivits i sex län. Vid programmets slut hade samtliga län en plan och en strategi för hur arbetet med entreprenörskap ska bidra till regionens utveckling.

Programmet för att främja kvinnors företagande som drivs av Tillväxtverket (Nutek drev programmet fram t.o.m. den 31 mars 2009) är en del av regeringens insatser om 100 miljoner kronor per år 2007–2009 för att främja kvinnors företagande. Under 2008 omfattade programmet totalt 90 miljoner kronor. Utöver programmet inkluderar insatserna forskning och ett ambassadorsprogram för kvinnors företagande.

Det övergripande syftet med programmet är att främja kvinnors företagande och att bidra till ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Det ska ske genom att fler kvinnor startar nya, livskraftiga företag eller förvärvar företag samt att fler företag som drivs av kvinnor utvecklas och växer.

Nuteks uppföljning visar att drygt 300 regionala projekt beviljats medel för affärs- och innovationsutveckling, varav 52 procent riktat sig till företag i tillväxtfaser. Totalt beräknas drygt 12 500 kvinnor ha deltagit i projekten. Inom ramen för programmets innovationsfinansiering har Almi beviljat medel för ca 10 miljoner kronor till totalt 148 projekt. Av dessa har knappt 4 miljoner kronor gått till privatpersoner och drygt 6 miljoner kronor till företag.

Programmets insatser på högskolenivå har bidragit till ca 200 företagsstarter och de har lett till ökad kunskap om företagande. Vidare har de givit mer positiva attityder till företagande bland deltagarna. Under 2008 genomförde en oberoende utvärderare en halvtidsutvärdering av programmet. Utvärderaren bedömer att genomförandet av programmet fortskrider väl och konstaterar att deltagarna i insatserna, är positiva till inriktningen, bl.a. genom att den ger ökade möjligheter att bilda formella och informella nätverk. Deltagarna anger också att programmet har bidragit till att skapa nya affärsmöjligheter genom nya kunder, uppdrag och samarbetspartner. Utvärderaren konstaterar att det har varit en utmaning att utveckla genomförandemodellen mellan Nutek och den regionala nivån. En utvärdering av programmet är planerad att genomföras 2010.

Nutek har haft ansvar för turistnäringsfrågor sedan den 1 januari 2006. Verket har också varit statistikansvarig myndighet för turiststatistik. Från och med den 1 april 2009 har Tillväxtverket övertagit Nuteks uppgifter inom området. Under året har uppgifter om turistnäringens effekter på ekonomi och sysselsättning arbetats fram. VisitSweden AB har marknadsfört Sverige internationellt på image- och produktnivå, vilket bedöms ha bidragit till att öka antalet utländska övernattningar i Sverige under 2008 med 2,3 procent jämfört med föregående år. Medfinansieringen från turistnäringen av marknadsföringsinsatser har tredubblats på fyra år, vilket indikerar en ökad efterfrågan på bolagets tjänster. Antalet partnerskap med turistnäringen har dubblats jämfört med föregående år.

Analys och slutsatser

Ett dynamiskt näringsliv, inom vilket nya företag startas och befintliga företag växer, är viktigt för produktivitetstillväxten och därmed för Sveriges konkurrenskraft. Dynamiken bidrar bl.a. till förnyelse och ökad konkurrens. Det innebär t.ex. nedläggning av mindre konkurrenskraftiga företag och tillkomst av nya arbetstillfällen. Nya företag bidrar även till att främja innovationer och ökad produktivitet bland etablerade företag.

För att stimulera entreprenörskap och nyföretagande genomförs ett flertal åtgärder. Till exempel insatser för att främja positiva attityder till entreprenörskap samt insatser i form av information, rådgivning och riktade åtgärder till vissa grupper i syfte att öka kompetensen hos blivande och befintliga företagare.

Ett annat viktigt insatsområde är marknadskompletterande kapitalförsörjningsinsatser till små och medelstora företag. Tillgång till kapital är en grundläggande förutsättning för start och expansion av företag. Den nuvarande finanskrisen har tillfälligt ökat behovet av marknadskompletterande insatser, eftersom den har lett till att många företag drabbats av svårigheter att finansiera sin verksamhet, både när det gäller investeringar och rörelsekapital för den löpande verksamheten. Det beror bl.a. på att situationen inom banksektorn gjort att den inte kunnat möta den ökade efterfrågan på krediter bland landets nya samt små- och medelstora företag.

Regeringen har därför gjort stora insatser för att möta företagets efterfrågan på kapital, bland annat genom att ge Almi ett kapitaltillskott med 2 miljarder kronor och besluta om en större flexibilitet i bolagets långivning. Det innebär bland annat att Almi fått möjligheter att finansiera en större andel av små och medelstora företags kapitalbehov, från 50 till 80 procent och, om det finns synnerliga skäl, upp till 100 procent.

Almis utlåning har ökat kraftigt under 2008, vilket visar den ökade efterfrågan på marknadskompletterande finansiering och bekräftar behovet av de genomförda insatserna. Ökningen var särskilt stor under andra halvåret 2008, 40 procent jämfört med motsvarande period året innan. Utlåningen har fortsatt öka under 2009.

Finanskrisen avspeglar sig även i Industrifondens verksamhet och resultat. Antalet avtal om investeringar i företag ökade under verksamhetsåret samtidigt som resultatet minskade kraftigt på grund av stora nedskrivningar.

En av grunderna för ett gott företagsklimat är att det finansiella systemet kännetecknas av att företagets efterfrågan på kapital kan tillgodoses i olika skeden av deras utveckling. För de flesta företagare kräver företagsstarten en betydande kapitalinsats. Det är i första hand marknadens uppgift att möta företagets finansiella behov, men staten har en roll att spela i de fall det finns brister i marknadens funktionssätt. Regeringen arbetar långsiktigt med att se över statens roll och insatser när det gäller finansiering för nya, små och medelstora företag.

Beslut i samhället om stora nationella infrastruktursatsningar, planerings- och miljömålsarbeten samt det fortsatta stora intresset för malmprospektering i Sverige, har medfört ett ökat behov och användning av geologisk information. Regeringens bedömning är att kvalitets-säkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets behov av underlag vid planering av olika projekt. Informationen bidrar till att uppfylla näringspolitikens mål om fler jobb och förenar miljö och företagsamhet.

För att förenkla för blivande och nya företagare är det av stor vikt att myndighetsinformation kring regelverk och olika statliga insatser för företagande finns lätt tillgänglig. Råd och stöd för att starta och utveckla företag ges även via olika organisationer.

De statligt finansierade informations- och rådgivningsinsatserna till entreprenörer och företagare har en stor bredd. De omfattar alltifrån ren myndighetsservice till skapande av mötesplatser och mentorskapsaktiviteter för företagare. Här ingår den nya tjänsten Nystartskontoret som etableras i olika delar av Sverige. De deltagande myndigheterna tillhandahåller individuellt anpassad vägledning och service inom området starta och driva företag.

De flesta av de företagare som tar del av de informations- och rådgivningsinsatser som drivs via Nutek och Almi är mycket nöjda med insatserna. Den höga andelen som kan tänka sig att rekommendera någon av Nuteks informationstjänster Företagarguiden och Startlinjen visar på tjänsternas kvalitet och användaranpassning. Även kundundersökningar som avser Almis verksamhet visar på hög nöjdhet och att kunderna är beredda att rekommendera verksamheten till andra företagare. För att ta tillvara hela den potential som finns för ökat företagande och utveckling i befintliga företag i alla delar av landet genomför regeringen ett antal riktade insat-

ser. Det nationella entreprenörskapsprogrammet som avslutades 2008 har bidragit till ett ökat inslag av entreprenörskap i utbildningsväsendet. Unga som har fått en uppfattning om hur det är att driva företag och uppmuntrats till att bli företagare genom skolan är mer positiva till eget företagande än de unga som inte har fått kunskap om entreprenörskap genom skolan.

Det nationella entreprenörskapsprogrammet är avslutat. Regeringen har presenterat en strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet som grund för ett vidare utvecklingsarbete med syfte att entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet.

Intresset för det nationella programmet för kvinnors företagande har varit stort och aktiviteten är hög. Halvtidsutvärderingen visar att insatserna har utvecklats väl och mottagits positivt av såväl regionala som nationella företagsfrämjande aktörer, vilka önskar se en ökad kontinuitet i regeringens insatser på området. Sammantaget har programmet utvecklats i enlighet med regeringens ambitioner att synliggöra kvinnors företagande.

Turistnäringen är en framtidsnäring som kan bidra till att skapa tillväxt i stora delar av Sverige, inte minst i olika landsbygder. Insatserna för turistnäringen under 2008 har bidragit till att öka Sveriges attraktionskraft som turistland och medverkat till en långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar turistnäring.

Resultaten av de insatser som har bedrivits av VisitSweden AB visar att det arbete som bedrivits för att marknadsföra Sverige mottas positivt av turistnäringen och att insatserna är efterfrågade.

3.5.3 Innovation och förnyelse

Resultat

Industriella utvecklingscentra

Riksdagen beslutade i december 2005 att anslå 20 miljoner kronor per år till IUC-verksamheten för ett treårigt program 2006–2008 i syfte att främja industriell utveckling i små och medelstora företag genom de regionala IUC-bolagen (prop. 2005/06:1, utg.omr. 24, bet. 2005/06:NU1, rskr. 2005/06:121). I mars 2006 utsåg regeringen ett programråd med företrädare för bl.a. berörda myndigheter och intresseorga-

nisationer med övergripande ansvar för programmets inriktning, innehåll och prioriteringar. Inför verksamhetsåret 2007 överförde regeringen ansvaret för uppdraget till Nutek, som även övertog ansvaret att utse programrådet. Programrådet upphörde formellt den 31 december 2008.

Programrådets utvärdering av uppnådda resultat 2006–2008 visar på vissa positiva delresultat men inte fullt ut motsvarar de förväntningar som Nutek och Programrådet ställt på programmet i dess helhet.

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

Under 2005 och 2006 bedrevs ett strategiskt utvecklingsarbete tillsammans med företrädare för sex branscher. Till stöd för en konkurrensfrämjande utveckling av dessa branscher avsattes en miljard kronor för särskilda insatser. Verket för innovationssystem (Vinnova) och ett flertal andra myndigheter har fått i uppdrag att ta fram FoU-program i samverkan med de branscher som deltagit i arbetet. Myndigheterna har under året fortsatt arbetet med att genomföra ett tjugotal strategiska utvecklingsprogram tillsammans med berörd industri.

Hållbar näringspolitik

Miljödriven näringsutveckling/miljöteknik

Regeringen beslutade den 1 april 2008 om nya direktiv för verksamheten inom Swentec, Sveriges miljöteknikråd. Swentec omvandlades då till en tidsbegränsad delegation.

Swentec har under 2008 bedrivit arbete med analyser av den svenska miljötekniksektorn i syfte att ge regeringen underlag för fortsatta insatser för att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom miljöteknikområdet.

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige, ISA, fick i juni 2008 ett uppdrag att genomföra en särskild satsning om 10 miljoner kronor på investeringsfrämjande inom miljöteknikområdet. Satsningen genomförs för att främja utländska företags investeringar inom miljöteknikområdet i Sverige, medverka till strategiska allianser mellan utländska och svenska företag

samt bidra till utländska riskkapitalinvesteringar i svenska tillväxtföretag.

Vinnova gavs i december 2008 ett särskilt uppdrag att genomföra en satsning på forskning och kunskapsutveckling inom miljöteknikområdet. Uppdraget till Vinnova omfattar tre utvecklingsområden: IT och miljöteknik, forskning med koppling till hållbart stadsbyggande samt inkubatorverksamhet med fokus på miljöteknik, i samverkan med Innovationsbron AB.

Exportrådet fick i december 2008 ett uppdrag att genomföra en satsning på exportfrämjande med fokus på små svenska miljöteknikföretag. Inriktningen är dels att utveckla stöd vid val av lämpliga avsättningsmarknader, dels ge riktad stöd vid etablering och start av engagemang på nya marknader.

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Vinnova har till uppgift att främja utveckling av effektiva svenska innovationssystem, främst genom stödande av behovsmotiverad forskning.

Under 2008 fördelade Vinnova ca 2 090 miljoner kronor, varav huvuddelen kom från myndighetens ordinarie anslag för FoU. Övriga medel utgjordes huvudsakligen av tidsbegränsade satsningar inom ramen för de s.k. branschsamtal.

Av utbetalningarna under 2008 baseras 48 procent på beslut tagna under året. Den medfinansiering myndigheten kräver resulterar i genomsnitt i att satsade medel växlas upp med en faktor 2.4.

Vinnova genomförde 37 utlysningar under 2008. Av dessa avsåg sex första steget i flerstegsutlysningar med skisser och planeringsbidrag och 31 var utlysningar inriktade på ansökningar om projektmedel. Under året beslutades ca 850 nya projekt. Projektens beviljade medel uppgår till ca 1 900 miljoner kronor. Vinnova satsade ca 750 miljoner kronor på sektoriella program inom Informations- och kommunikationsteknik; Tjänster och IT-användning; Bioteknik; Produktframtagning och material; Transport samt Arbetsliv.

Knappt 500 miljoner kronor satsades på program inriktade på de industriella branscherna från branschsamtal, med syfte att stärka industrins konkurrenskraft.

Cirka 330 miljoner kronor satsades på starka forskningsmiljöer för att skapa internationellt ledande forsknings- och innovationsmiljöer.

Cirka 190 miljoner kronor satsades på små- och medelstora företag (SMF), nyföretagsprogram och kommersialisering. Bland dessa satsningar finns programmet Forska & Väx, för att stärka konkurrenskraften hos SMF, samt Nyckelaktörsprogrammet för att professionalisera universitetets och högskolors samverkan med näringsliv och offentlig verksamhet för att nå effektivare kommersialisering av forskningsresultat. 210 miljoner kronor satsades på basfinansiering till forskningsinstitut.

Vinnova är nationell nod för information och rådgivning inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling, samt hanterar bilaterala samarbetsavtal med Indien, Kina, USA och Japan. Myndigheten satsade ca 100 miljoner kronor på EU-relaterade program under 2008 och drygt 23 miljoner kronor på bilaterala och multilaterala program.

Under året utfördes 11 utvärderingar och tre effektanalyser, som ett viktigt led i att kontinuerligt utveckla utformning och inriktning på myndighetens insatser. Analyserna visar på positiva effekter av de satsningar som Vinnova har genomfört.

Synligheten för Vinnova i media har under 2008 ökat med 10 procent jämfört med 2007. De senaste tre åren har synligheten nästan dubblerats.

Geovetenskaplig forskning

Genom det stöd till geovetenskaplig forskning som SGU ger skapas ett effektivt flöde från grundforskningen till tillämpad forskning. Stor vikt läggs på tvärvetenskaplig forskning, som erbjuder nya infallsvinklar och möjligheter för tillämpning av ny forskningsmetodik för geovetenskapliga data. För 2008 inlämnades 24 nya ansökningar på ca 11 miljoner kronor varav 6 har beviljats forskningsmedel. Till dessa kommer 12 fortsättningsprojekt som beviljats med godkända lägesrapporter som underlag. Under året har 10 forskningsprojekt slutförts och dokumenterats i särskilda rapporter. Resultaten från slutförda projekt är viktiga och har till stor del kunnat implementeras i SGU:s verksamhet.

Design

Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID) har genomfört rådgivning till näringslivet, initierat, utvecklat och drivit nationella och regionala akti-

viteter och projekt i egen regi och som partner. SVID deltar även i forskningsprojekt med fokus på behovsbaserad innovation som utvecklas med hjälp av designmetodik. SVID stödjer kunskapsutveckling inom designområdet, identifierar behov av ny forskning och för ut resultat av forskning till näringsliv, offentlig sektor och akademi. Detta arbete har och kommer att underlättas genom Intressentföreningen för Stiftelsen Svensk Industridesign, en ideell förening som startade under 2008 och som ska knyta näringsliv, organisationer och akademien närmare varandra inom designområdet.

SVID har ett brett internationellt kontaktnät och arbetar aktivt med utveckling av designområdet inom Europa och övriga världen, vilket bedöms gynna svenska företag.

SVID arbetar långsiktigt för regional utveckling och har ofta fleråriga åtaganden. SVID:s arbete med kunskapsöverföring och spridning av resultaten av projektverksamheten nationellt och internationellt har visat sig mycket framgångsrikt. Att föra in designkompetens i utvecklingsområden som tidigare inte sett design som en naturlig utvecklingsfaktor, t.ex. samhällsflytt (Gällivare/Malmberget), innebär stora möjligheter för Sverige som kunskapscentrum idag och i framtiden.

Kommersialisering

Innovationsbron AB arbetar med att kommersialisera forskning och idéer. Framträdande i detta arbete är att arbeta nära forskare, företag och entreprenörer med insatser för affärsutveckling och såddfinansiering. Den 1 juli 2008 omorganiserades Innovationsbron AB, varvid tidigare regionala bolag avvecklades och ersattes av regionala resultatenheter. De regionala kontoren finns som tidigare i Luleå, Umeå, Uppsala, Stockholm, Linköping, Göteborg och Lund. En regional närvaro kombinerad med ett nationellt perspektiv är en framgångsfaktor för Innovationsbron.

Resultatet av Innovationsbron AB:s arbete ska bidra till långsiktiga effekter för samhällsekonomin i form av ökad tillväxt, kunskapsintensitet i produktionen och ökad sysselsättning, men kan också ses i utvecklingen av enskilda företag.

Innovationsbron AB har under året arbetat med bidrag, villkorlån och ägarkapital inom sin såddfinansieringsverksamhet. Ägarkapital står för knappt hälften av insatserna på detta område.

Under året har bolaget stöttat ca 250 verifieringsprojekt, inkluderande både teknisk och affärsmässig verifiering, med 25 miljoner kronor. Cirka 100 företag beviljades lån på totalt ca 26 miljoner kronor. Ägarkapital investerades i ca 70 företag/investeringsbeslut med totalt ca 55 miljoner kronor.

Majoriteten av de antagna idéerna kommer från universitet och högskolor (51 procent), följt av enskilda innovatörer/entreprenörer (26 procent) och näringslivet (12 procent). Av de antagna idéerna kommer 24 procent från kvinnor och 76 procent från män.

Innovationsbron AB driver ett nationellt inkubatorprogram som delvis finansieras av Vinnova med minst 50 miljoner kronor per år. I mars 2008 inbjöds inkubatorer att söka stöd i inkubatorprogrammet. Efter denna utlysning tilldelades 21 inkubatorer driftsfinansiering. Utöver denna finansiering stöds inkubatorerna genom ett program för erfarenhetsutbyte.

Även Almi Företagspartner AB (Almi) arbetar med innovationsfrämjande verksamhet, inriktad på produkter och tjänster från innovatörer med lägre kapitalbehov. Almi och Innovationsbron AB har ett nära samarbete inom området.

Almis innovationsverksamhet består av finansiering och rådgivning. Rådgivningen till enskilda innovatörer är en stor och viktig del av Almis innovationsverksamhet. Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande har regeringen under året förstärkt Almis innovationsfinansiering med 7 miljoner kronor. Utlåningen till innovatörer ökade från 68 miljoner kronor 2007 till 104 miljoner kronor 2008. Utöver 104 miljoner kronor i lån har också 17 miljoner kronor i förstudiemedel tilldelats innovatörer för en första utvärdering av idéns kommersialiserbarhet. Under 2008 har 585 av kundernas idéer kommersialiserats.

Rymdverksamhet

Sveriges rymdverksamhet bedrivs till större delen inom ramen för det europeiska rymdorganet ESA. Sveriges deltagande i ESA ger svenska företag tillgång till en europeisk marknad, och forskare och företag möjligheter att delta i internationellt avancerade forskningsprojekt. Vid ESA:s ministermöte i Haag 2008 enades de 18 medlemsländerna om framtida satsningar för den europeiska rymdverksamheten. Sverige beslutade

att fokusera sitt deltagande i program för jordobservation och telekommunikationer. De kommande ESA-programmen innebär goda möjligheter för stärkt konkurrenskraft hos de svenska företagen och är viktiga bidrag till miljö- och klimatforskningen. Företagen i rymdindustrin är beroende av både en institutionell och kommersiell marknad. I Europa sker 55 procent av företagets försäljning till den institutionella marknaden och 45 procent till den kommersiella marknaden. I Sverige har den kommersiella andelen ökat stadigt sedan 2003. Även om andelen kommersiell försäljning minskade under 2008, så har de svenska företagen en högre andel kommersiell försäljning (55 procent) än i Europa. Det pekar på en god konkurrenskraft internationellt för de svenska företagen. Den totala omsättningen i den svenska rymdindustrin uppgick 2008 till 1,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med 3,6 procent jämfört med 2007. Den största ökningen skedde inom områdena Transport, miljö och kommunikation. Antalet sysselsatta inom rymdindustrin fortsätter att öka i landet och uppgår till ca 1 100 personer. Företagens investeringar minskade 2008 till följd av bland annat konjunkturen.

Upprätthållande av nationell metrologi

Vinnova har fr.o.m. 2009 övertagit ansvaret för statens finansiering av nationell metrologi och riksmätplatsverksamheten vid SP Statens Tekniska Forskningsinstitut AB (SP). I samband med SP:s pågående uppgående i den under 2009 nybildade nationella sfären av industriforskningsinstitut, RISE Research Institutes of Sweden, skedde en ömsesidig uppsägning av det fram till dess gällande avtalet mellan staten och SP om metrologiverksamheten vid SP. Det av regeringen enligt samma avtal tillsatta rådet för metrologisk verksamhet, det s.k. metrologirådet, entledigades i och med avtalets uppsägning.

Under 2009 beslutade EU att under fördragets artikel 169 inrätta ett gemensamt europeiskt forskningsprogram inom metrologi, i vilket Sverige deltar genom Vinnova.

Regeringen har under 2009 analyserat de förslag som utredningen om vissa metrologifrågor lämnat i sitt betänkande (SOU 2007:97).

Analys och slutsatser

Industriella utvecklingscentra

Programrådets utvärdering motiverar inte fortsatta programinsatser till IUC-verksamheten från regeringens sida. Eventuellt stöd till IUC-verksamheten bör därför fortsättningsvis bedömas av berörda sektorsmyndigheter.

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

Vinnova, Nutek (numera Tillväxtverket) och andra myndigheter genomför ett tjugotal FoU-baserade samverkansprogram tillsammans med industrin. Industrin visar ett stort intresse för att utveckla FoU-samarbetet med staten, vilket bl.a. kommer till uttryck genom industrins intresse att tillsammans med staten finansiera gemensamma forskningsprogram.

Hållbar näringspolitik

Miljödriven näringsutveckling/miljöteknik

För att bidra till regeringens övergripande målsättning att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa långsiktiga förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag genomför regeringen en särskild satsning på utveckling av den svenska miljötekniksektorn. En betydande potential bedöms också finnas till att uppnå ytterligare ökade svenska exportintäkter inom detta område.

Den kunskapsuppbyggnad och det analysarbete som sker inom Sveriges miljöteknikråd, Swentec, är en viktig grund för regeringens fortsatta arbete med stöd till och utveckling av den svenska miljötekniksektorn.

Utmaningarna inom miljö- och klimatområdet är totalt sett så stora att aktivt samarbete över nationsgränserna med teknikutveckling är en nödvändighet. Regeringen har tecknat samarbetsavtal med bland annat USA, Brasilien och Kina. I juni 2008 utsåg regeringen en särskild samordnare för det svensk-kinesiska miljötekniksamarbetet, med uppdrag att samordna genomförandet av innehållet i de samarbetsavtal som undertecknades i samband med statsministerns besök i Kina i april 2008.

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Utveckling av effektiva och starka innovationssystem är av fundamental betydelse för utvecklingen av Sveriges internationella konkurrenskraft idag.

Genom den så kallade trippel-helixkonstellationen i bedömningsgrupper för ansökningar, bestående av representanter från akademi, näringsliv och samhälle, kombinerar Vinnova vetenskaplig kvalitet med relevans för samhälle och näringsliv i sina satsningar.

Samverkan med andra finansiärer har fortsatt att öka och innefattar nu hälften av program-satsningarna, vilket ger ökad kraftsamling och bedöms ge ökat nyttiggörande av resultat.

Satsningarna på starka forskningsmiljöer bedöms ha goda möjligheter att utvecklas till internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer, för stärkande av svensk konkurrenskraft.

Insatser riktade mot näringslivets behov mot både etablerad industri som små och medelstora företag bedöms fungera väl. Myndigheten visar god förmåga att inrikta satsningar mot olika sektorer specifika behov och forskningslogiker. Insatser mot små- och medelstora företag, särskilt Forska & Våx-programmet, har nu börjat visa resultat på tillväxt och högre kunskapsinnehåll i företagen.

Kunskapsöverföring mellan olika aktörsgupper samt nyttiggörande av forskningsresultat är av stor vikt för kunskapsspridning i ekonomin och integreras brett i Vinnovas satsningar. Dessutom bedöms riktade satsningar, som t.ex. Nyckelaktörsprogrammet med inriktning mot kommersialisering av resultat vid sju universitet, bidra väl till stärkande av innovationssystem.

Vinnovas arbete med utvärdering av resultat och effekter av insatser som man gör själva, tillsammans med andra forskningsfinansiärer samt i internationell samverkan, i syfte att påverka framtida satsningar, bedöms som värdefulla.

Myndighetens arbete med EU-program bedöms fungera tillfredställande, även om det bedöms finnas potential till bättre samverkan mellan de rådgivande funktionerna och de programinriktade, samt över myndighetsgränser. Svenskt deltagande i ramprogrammets forskning har varit god, men det bedöms finnas stor potential att öka näringslivets medverkan.

Vinnovas övriga internationella samarbete bedöms fungera väl.

Vinnova har under året ökat sitt fokus på att stärka kopplingen mellan ledande svenska och internationella forsknings- och innovationsmiljöer. Framförallt har arbetet inriktats mot att öka förutsättningarna för att utveckla samarbete med världsledande forskning i Japan, Kina, Indien och USA. Under året har därför en internationell strategi tagits fram som bland annat ska underlätta detta arbete vilket är positivt.

Det svenska innovationssystemet topprankas i ett antal innovationsmätningar, som t.ex. European Innovation Scoreboard 2007. Sverige har dock en obalans i systemet, med övervikt på faktorer som bygger upp innovationsförmåga, i förhållande till nyttiggörandet. Ett fortsatt fokus på nyttiggörande och kommersialisering av forskningsresultat är angeläget.

Geovetenskaplig forskning

Det är regeringens bedömning att SGU:s stöd till geovetenskaplig forskning bidrar till att uppfylla de övergripande målen för forskningspolitiken genom ett effektivt flöde från grundforskningen till tillämpad forskning. De projekt som fått stöd koncentreras på för samhället viktiga geologiska problem. Resultaten har kommit till användning i SGU:s verksamhet och bedöms även ha bidragit till andra organisationers och industriföretags verksamhet.

Kommersialisering

Utveckling av nya eller växande kunskapsbaserade företag är av grundläggande betydelse för Sveriges konkurrenskraft idag. Innovationsbron AB bedöms ha uppfyllt detta mål under året, med god balans mellan olika insatser rörande såddfinansiering, affärsutveckling inklusive inkubatorer och verifiering.

Bolaget har genomgått en omorganisation med syfte att förbättra sitt interna arbete och optimera utfallet av statens investerade medel på kort och lång sikt. Bolaget har i omstruktureringsarbetet tryckt på vikten av att fortsätta verka lokalt, regionalt och nationellt.

Almi träffar årligen tusentals innovatörer och uppfinnare och många av dem har fått möjlighet att få sin idé prövad och utvecklad till en kommersiellt framgångsrik innovation.

Rymdverksamhet

Sveriges deltagande i det europeiska rymdsamarbetet fortsätter att vara en förutsättning för att utveckla och stärka den svenska rymdindustrin och medverka till fördelar för de svenska användarna av rymdteknik. En prioritering av statens finansiering för rymdverksamhet till europasamarbetet ger unika möjligheter för företag och forskare. En statlig finansiering är också angelägen för att nationella projekt som grundlägger svenska företags konkurrenskraft ska komma till stånd. En positiv utveckling är att fler mindre företag med inriktning mot rymd har startats i Sverige. Vissa av dessa företag har intagit världsledande positioner. Regeringens bedömning är att svensk rymdverksamhet innehåller en hög grad av innovation och förnyelse. Den statliga finansieringen har bidragit till att tillvarata denna förmåga och utvecklat innovationsgraden och teknik såväl i internationellt samarbete som i nationella projekt. Därtill har rymdverksamhetens betydelse för miljö- och klimatforskningen ytterligare framhävts.

Upprätthållande av nationell metrologi

Genom de förändringar som genomförts under 2009 avseende bl.a. Vinnovas nya ansvar på området, SP Statens Tekniska Forskningsinstitut AB uppgående i den nya nationella sfären av industriforskningsinstitut, liksom Sveriges deltagande i det nya europeiska forskningsprogrammet inom metrologi, har både den nationella strukturen och Sveriges möjligheter att utveckla forskning och innovationer förstärkts avsevärt på metrologins område. Dessa förändringar uppnår samtidigt i allt väsentligt de resultat som utredningen om vissa metrologifrågor lämnat förslag om i sitt betänkande (SOU 2007:97).

Samma utredning har även föreslagit vissa ändringar i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon. Regeringen avser att återkomma till dessa frågor i annat sammanhang.

3.5.4 Konkurrens

Resultat

Moderna konkurrensregler

En grundläggande förutsättning för ett gott näringsklimat är sunda konkurrensvillkor som kan främja effektiv konkurrens. Regeringen anser att det är angeläget att komma till rätta med de problem som uppstår när offentliga aktörer ägnar sig åt affärsverksamhet som snedvrider konkurrensen på marknaden och därmed tränger undan privat näringsverksamhet.

För att skapa förutsättningar för fler små företag att växa och bedriva verksamhet har regeringen den 19 augusti i år beslutat propositionen 2008/09:231 Konfliktlösning vid offentlig säljverksamhet på marknaden m.m. med förslag om att konkurrenslagen ska kompletteras med regler som innebär att Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket får förbjuda staten, en kommun eller ett landsting att i sin säljverksamhet tillämpa ett visst förfarande. En kommun eller ett landsting får även förbjudas att bedriva sådan verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen. För att ett förbud ska få meddelas krävs dock att verksamheten eller förfarandet snedvrider konkurrensen eller är ägnat att snedvrida förutsättningarna för en effektiv konkurrens. En förutsättning för förbud är att snedvridningen inte kan försvaras från allmän synpunkt. Regeringen har i propositionen föreslagit att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Konkurrensverket har i sin roll som tillsynsmyndighet över den offentliga upphandlingen vid flera tillfällen uppmärksammat regeringen på behovet av kännbara sanktioner och framfört att verket bör få rätt att föra talan om så kallad marknadsskadeavgift vid allvarliga överträdelser, exempelvis vid otillåten direktupphandling. Konkurrensverket har också konstaterat att behovet av effektiva rättsmedel och utökad tillsyn är större än vad myndigheten kunde förutse när ansvaret för tillsyn och information om upphandlingsreglerna fördes över till verket den 1 september 2007.

I promemorian Nya rättsmedel m.m. på upphandlingsområdet (Ds 2009:30) lämnas förslag om hur EG:s reviderade rättsmedelsdirektiv ska genomföras i svensk rätt (se vidare utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning,

avsnitt 4 Effektivare offentlig upphandling). Förslaget syftar bl.a. till att komma till rätta med fall då upphandlande myndighet tecknar upphandlingskontrakt i syfte att stänga möjligheten till överprövning, vilket upplevs av konkurrerande företag som ett sätt att kringgå regelverket. Förslaget behandlar även problemet med att det saknas effektiva rättsmedel mot otillåtna direkttilldelningar av kontrakt. I promemorian föreslås att en marknadsskadeavgift avseende otillåten direktupphandling ska införas samt att Konkurrensverket ska få föra talan om avgift. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juni 2010.

En effektiv konkurrensmyndighet

Konkurrensverket har under året fortsatt arbetet mot anbudskarteller, bl.a. genom att göra offentliga upphandlare uppmärksamma på mönster vid upphandlingar som kan vara tecken på kartellbildningar. Den 28 maj 2009 avslutades också Sveriges hittills största kartellmål i Marknadsdomstolen. Sex av nio asfaltföretag hade överklagat Stockholms tingsrätts dom. Även Konkurrensverket hade överklagat och krävt högre konkurrensskadeavgift. Sammantaget dömdes bolagen att betala närmare en halv miljard kronor i konkurrensskadeavgift. Den 9 september 2008 fällde Marknadsdomstolen även åtta återförsäljare av Volvo- och Renaultbilar i södra Sverige för prissamarbeta och marknadsdelning. Företagen dömdes att betala totalt 21 miljoner kronor i konkurrensskadeavgift. Konkurrensverket har vidare för första gången sedan den nya konkurrenslagen trädde i kraft bötfällt ett företag genom ett avgiftsföreläggande. Företaget hade deltagit i en kartell genom att samordna sig med sin konkurrent om försäljningspriser, andra affärsvillkor och marknadsdelning i samband med upphandlingar av kraftledningsstolpar. Företagets böter reducerades tack vare att det aktivt bidragit till utredningen och erkänt överträdelse av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete.

Under året har Konkurrensverket granskat samarbeten inom branschorganisationer och konstaterar att var tredje branschorganisation ägnar sig åt verksamhet som kan komma i konflikt med konkurrensreglerna. Det handlar t.ex. om prisrekommendationer till medlemsföretag eller insamling och distribution av prisuppgifter,

försäljning och kostnader. Det har bl.a. framkommit att Sveriges Annonserer angivit vissa procentsatser på samordnade ersättningsnivåer som Konkurrensverkets ansåg begränsade konkurrensen. Sveriges Annonserer åtog sig därför att inte längre informera om eller förespråka ersättnings storlek i form av procentsatser för respektive medieinslag. Åtagandet har av Stockholms tingsrätt förenats med ett vite på två miljoner kronor vardera för Sveriges Annonserer och dess servicebolag.

Under året har Konkurrensverket också intensifierat tillsynen av upphandlingsreglerna och lagt särskild vikt vid att uppmärksamma otillåtna direktupphandlingar. Som en del av detta har Konkurrensverket genomfört en omfattande granskning av kommunernas upphandling av avfallstjänster. Av granskningen framgår att kommunala avfallstjänster för 1,8 miljarder kronor om året inte upphandlats enligt reglerna. Nästan vart tredje kommunalt avfallskontrakt är således inte upphandlat i konkurrens. Flertalet av dessa direkttilldelningar strider enligt Konkurrensverket mot upphandlingslagstiftningen. Inom ramen för projektet har 13 separata tillsynsbeslut fattats som riktats mot kommuner, kommunala bolag och kommunalförbund i hela landet. Därutöver har Konkurrensverket i ett flertal ärenden granskat felaktiga upphandlingar, där upphandlarna i vissa fall även trotsat domstolsbeslut.

För sextonde året i rad har Konkurrensverket, genom SIFO, genomfört mätningar avseende måluppfyllelse, kvalitetsnivå, prestationer och effekter bland dem som berörs av verkets arbete. Hos samtliga intressentgrupper finns en mycket positiv inställning till konkurrens och att konkurrens är till nytta för konsumenterna. En majoritet anser också att konkurrenslagen har bidragit till att få väl fungerande marknader. Andelen företag som har en positiv inställning till offentlig upphandling ökar och medvetenheten om risken för kartellbildning på upphandlingsmarknader är hög hos större upphandlare. En majoritet av intressenterna tror också att aktörer ofta eller ganska ofta medvetet bryter mot konkurrenslagen till exempel genom att delta i karteller. Kännedomen om att det är Konkurrensverket som ansvarar för tillsynen av offentlig upphandling har ökat markant jämfört med förra året. Bland dem som varit i kontakt med Konkurrensverket ger en klar majoritet överbetyg när det gäller tillgänglighet, bemö-

tande och kompetens. Trendmässigt har förtroendet för Konkurrensverket ökat sedan början av 1990-talet då den första undersökningen gjordes.

Öppna och väl fungerande marknader

Den 1 januari 2009 trädde lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) i kraft. LOV reglerar vad som ska gälla för de kommuner och landsting som vill öka valfriheten och konkurrenspröva verksamheter genom att överlåta valet av utförare av äldreomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning samt hälso- och sjukvårdstjänster till brukaren eller patienten. Såväl privata företag som ideella organisationer kan ansöka om att bli godkända som leverantörer. Alla leverantörer som uppfyller de fastställda kraven godkänns. Lagen bygger på att det inte är någon priskonkurrens mellan leverantörerna. Den enskilde ges i stället möjlighet att välja den leverantör som hon eller han uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten. Konkurrensverket har som tillsynsmyndighet fått i uppdrag att ta fram ett informationsmaterial om LOV med syfte att underlätta tillämpningen för upphandlande myndigheter samt att verka för en enhetlig tillämpning av lagen.

Den 1 januari 2010 träder ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) i kraft, varigenom landstingen blir skyldiga att införa vårdvalssystem som ger allmänheten möjlighet att välja mellan olika vårdgivare i primärvården, ofta vårdcentraler. I dag finns sådana system i några landsting. Det nya vårdvalssystemet gör att reglerna för att välja primärvårdsutförare blir mer enhetliga än i dag. Företag och organisationer får bättre möjligheter att etablera en verksamhet inom primärvård och patienterna får fler vårdgivare att välja mellan. Alla vårdgivare som uppfyller kraven som respektive landsting beslutat om ska ha rätt att etablera sig i primärvården med offentlig ersättning. Landstingen ska tillämpa LOV vid inrättandet av vårdvalssystem. Grunderna i ersättningssystemet ska vara att pengarna följer patientens val och att privata och offentliga vårdgivare behandlas lika. (se vidare utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 4). Konkurrensverket blir tillsynsmyndighet. Vårdvalssystemets effekter på konkurrensen ska noga utvärderas och Konkurrensverket har därför under 2009 och 2010 i

uppdrag att följa införandet från konkurrensynpunkt för att säkerställa att offentliga och privata vårdgivare kan konkurrera på lika villkor.

Sommaren 2008 fick Konkurrensverket i uppdrag att komma med förslag på hur konkurrensen i Sverige kan förbättras. I slutrapporten lämnade Konkurrensverket 59 konkreta förslag till konkurrensförbättrande åtgärder. Förslagen spänner över ett antal viktiga områden såsom hinder för marknadstillträde, konkurrensnedvridningar, ökad kundrörlighet och förbättrade regelverk och tillsyn. Därtill finns ett antal förslag till åtgärder för en effektivare offentlig upphandling. En sammanställning av hur förslagen har omhändertagits och regeringens arbete med konkurrensförbättrande åtgärder avses att presenteras under våren 2010.

Den 1 juli 2009 trädde ny lagstiftning i kraft som innebär en omreglering av apoteksmarknaden. Målet med omregleringen är att konsumenterna ska få ökad tillgänglighet till läkemedel, bättre service och större tjänsteutbud. Apoteket AB:s nuvarande monopol ersätts av ett system där den som får tillstånd av Läkemedelsverket får driva apotek. Statens ägande av Apoteket AB ska successivt minskas genom avyttring. 150 apotek ska föras över till ett nytt statligt bolag och kunna ha enskilda entreprenörer som delägare. Infrastruktur i form av databaser, register med mera som alla öppenvårdsapotek måste ha tillgång till för att fungera, skiljs från Apoteket AB och ska skötas av Apotekens Service AB, ett fristående statligt bolag. Apoteket Omstrukturering AB ser fortsatt till att omstruktureringen av Apoteket AB sker transparent, konkurrensneutralt, oberoende och att det sker en marknadsmässig värdering inför en utförsäljning av apotek. Konkurrensverket ska på regeringens uppdrag följa och analysera utvecklingen på apoteksmarknaden under omregleringsperioden. Uppdraget ska slutrapporteras den 31 december 2009. I uppdraget ingår att löpande följa och analysera åtgärder som aviseras eller vidtas av aktörer på utbudssidan och som kan ha betydelse för målet att skapa en väl fungerande marknad efter omregleringen. Konkurrensverket ska uppmärksamma Apoteket Omstrukturering AB på eventuella konkurrensproblem som verket identifierar.

Den 1 november 2009 träder ny lagstiftning i kraft som innebär att detaljhandel med vissa receptfria läkemedel ska få bedrivas på andra platser än öppenvårdsapotek. Regleringen innebär i

princip att de läkemedel som i dag säljs av apoteksombuden också blir möjliga att sälja på andra platser än apotek. Därmed blir en stor del av de mest efterfrågade receptfria läkemedlen tillgängliga i övrig handel. Receptfria nikotinläkemedel ska, precis som i dag, få säljas på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek (se vidare utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 4).

Den 16 juni 2009 upphävdes SJ AB:s ensamrätt att utföra persontrafik på järnväg på kommersiell grund. Det är början på en process som innebär att marknaden för persontrafik på järnväg öppnas för konkurrens. Den 1 oktober 2009 öppnas hela det svenska järnvägsnätet för internationell persontrafik och den 1 oktober 2010 öppnas marknaden helt för persontrafik på järnväg.

Regeringen har låtit utreda lagstiftningen på kollektivtrafikområdet. Utredningen om en ny kollektivtrafiklag lämnade ett delbetänkande (SOU 2009:39) om offentligrättslig lagstiftning i maj 2009. Utredningen är föremål för remiss och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen avser att under hösten 2009 återkomma till riksdagen med förslag som kan innebära att fordonsbesiktningens verksamhet kan utsättas för konkurrens från den 1 juli 2010.

Regeringen avser också att återkomma till riksdagen med förslag till ny luftfartslag som bl.a. innebär att lokal flygledningstjänst ska kunna tillhandahållas även av andra organ än Luftfartsverket. Avsikten är att icke-statliga flygplatser ska kunna upphandla sin lokala flygtrafikledningstjänst på marknaden och därigenom pressa sina kostnader.

Konkurrensverket uppmärksammat att samägandet av kärnkraften innebär nackdelar från konkurrenssynpunkt därför att de tre stora elbolagen tillsammans äger och kontrollerar all kärnkraft i Sverige samt att samägandet därför bör upphöra. Regeringen anser att en väl fungerande elmarknad stärker svensk konkurrenskraft och har stor betydelse för prisutvecklingen på elkraft såväl för företag som för hushåll. Regeringen har därför tillsatt två förhandlingsmän som har till uppgift att senast den 31 december 2009 lämna förslag till lösning avseende samägandet av kärnkraften.

På regeringens uppdrag har Konkurrensverket också utvärderat förordningen (2006:260) om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt. Konkurrensverket har föreslagit att för-

ordningen upphävs på grund av att en övervägande del av myndigheterna inte fullgör de krav på kontroll och uppföljning av klausulerna som följer av förordningen. Enligt Konkurrensverket torde tillämpningen av klausulerna därmed inte vara förenliga med EG-rätten. Från regelförenklingssynpunkt anser Konkurrensverket att utvärderingen talar för att förordningen bör upphävas. Den har varit verkningslös i diskrimineringshänseende och medfört merarbete och kostnader för både upphandlande myndigheter och anbudsgivande företag. För det fall förordningen ska bestå anser Konkurrensverket att man måste komma tillrätta med myndigheternas underlåtenhet att följa upp villkoren. Regeringen avser att noga följa frågan.

Statsstöd i den ekonomiska krisen

Reglerna om statligt stöd är en del av EG-rättens konkurrensregler. Målet med konkurrensreglerna är att skapa lika konkurrensvillkor inom den inre marknaden, dvs. inom EES och EU. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen är artikel 87.1, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den gemensamma marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att allt offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal undantag.

För att ett stöd ska anses föreligga anges i artikel 87.1 måste stödet uppfylla samtliga fyra grundkriterier:

- det ska bestå av offentliga medel,
- det ska vara selektivt eller ekonomiskt gynnande,
- det ska snedvrیدا eller hota att snedvrیدا konkurrensen samt
- det ska påverka handeln mellan medlemsstaterna.

Statsstödsfrågorna har fått ett ökat fokus med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen. Inom ramen för meddelandet "En ekonomisk återhämtningsplan för Europa" (KOM (2008) 800), den s.k. Barrosoplanen, presenterades gemensamma europeiska insatser för att motverka det försämrade konjunkturläget. I ett meddelande från kommissionen i oktober 2008, "Tillämpning av reglerna om statligt stöd på åtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av den globala finanskrisen" (EUT 2008/C

270/02), fastslogs riktlinjer för stöd till banker i form av bl.a. garantier. I december lämnade kommissionen till detta ett meddelande avseende statligt stöd till övriga delar av den reala ekonomin ”Tillfällig gemenskapsram för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen” (EUT 2009/C 16/01).

Regeringen har bedrivit ett omfattande arbete för att motverka krisens effekter. Genom justerade statsstödsregler har de tillgängliga instrumenten i arbetet vidgats, men samtidigt har detta medfört att kraven på mer omfattande statliga stöd, från bl.a. näringslivet, har ökat. Statliga stödåtgärder kan, under vissa omständigheter, vara effektiva för att rätta till marknadsmisslyckanden och därmed få marknaderna att fungera bättre och öka konkurrenskraften. Ett exempel är statligt stöd till skydd för miljön för att främja miljöinvesteringar samt miljöskatter. Här är huvudsyftet att de statliga stöden avser att stimulera företag till att vidta miljöåtgärder som inte hade vidtagits utan stöd. Stöd kan också ges till forskning, utveckling och innovation.

Analys och slutsatser

Effektiv konkurrens är ett kännetecken för väl fungerande marknader. Konkurrens sporrar kreativitet, tillvaratar nytänkande och stimulerar kommersialiseringen av nya affärsmöjligheter. Detta leder till ett dynamiskt näringsliv med konkurrenskraftiga företag som har förutsättningar att växa och anställa ny personal vilket leder till att bryta utanförskapet. Ökad konkurrens medför också att köparnas valfrihet ökar och leder till högre kvalitet och lägre priser. På sikt bidrar en god konkurrenssituation till ökad produktivitet och till att motverka inflation. Den samhällsekonomiska betydelsen av en effektiv konkurrens illustreras väl av Konkurrensverkets kartellbekämpning och Marknadsdomstolens avgöranden.

Även om Sverige har en stark ekonomi och ett i internationellt perspektiv avreglerat och konkurrenskraftigt näringsliv är prisläget i Sverige högt inom många områden i jämförelse med andra länder. En huvudsaklig orsak till detta är en bristande konkurrenssituation, vilket också gör att prisstegringar riskerar att bli mer märkbara och långvariga. Regeringen ser därför behovet av konkurrensförbättrande åtgärder på en rad

områden. Att ta ett samlat grepp om konkurrensfrågorna är nödvändigt för att förbättra regeringens möjligheter att driva igenom reformer som ger tydliga och långsiktiga resultat för hela samhällsekonomin. Ett arbete pågår därför inom Regeringskansliet för att omhänderta Konkurrensverkets förslag på bästa sätt. Regeringen avser att våren 2010 närmare presentera de konkurrensförbättrande satsningar som görs inom området.

En fortsatt regelreformer och en ökning av den konkurrensutsatta delen av svensk ekonomi är viktigt. Förslagen om LOV och vårdval i primärvården förväntas ha en stor tillväxtpotential på vård- och omsorgsområdet som omsätter hundratals miljarder kronor i Sverige varje år. Omregleringen av apoteksmarknaden förväntas leda till fler apotek och bättre öppettider. Dessutom är syftet att fortsatt skapa prispress på läkemedel.

Ett problem som uppmärksammas är att ofentlig näringsverksamhet på konkurrensutsatta marknader många gånger riskerar att snedvrیدا konkurrensen och slå ut mer effektiv produktion från privata företag. Detta är en allvarlig konkurrensstörning som regeringens förslag på området avser att komma tillrätta med. Det behövs tydliga regler för när och hur det ska vara tillåtet för statliga aktörer att bedriva näringsverksamhet i konkurrens med privata företag på marknaden. Regeringen avser även att tillsätta en utredning för att se över vissa andra frågor inom konkurrens- och statsstödsområdet.

Förslaget om att införa rättsmedel kan förväntas öka regelefterlevnaden på upphandlingsområdet och därmed också öka antalet upphandlingar och den konkurrensutsatta delen av ekonomin. Genom att ge Konkurrensverket talerätt i mål om marknadsskadeavgift avseende otillåten direktupphandling och resurser för att föra sådan talan avlastas framför allt de små och nystartade företagen. Utan möjlighet att ingripa mot överträdelser med sanktioner blir tillsynen av den offentliga upphandlingen inte effektiv.

3.5.5 Ramvillkor för företagande

Resultat

Regelförenkling

Regeringens övergripande mål med regelförenklingsarbetet är att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Som ett led i detta ingår regeringens mål att minska företagets administrativa kostnader till följd av statliga regler med 25 procent till 2010. 25-procentsmålet är ett övergripande nettomål och omfattar samtliga statliga regler med såväl nationellt som EG-ursprung. Regelförenkling är ett viktigt medel för att nå regeringens mål om att bryta utanförskapet genom att skapa fler jobb i fler och växande företag. Varje departement och myndighet ansvarar för att ta fram underlag och vidta åtgärder inom sitt ansvarsområde för att bidra till målet.

Handlingsplan för regelförenkling

Den 4 juni 2009 överlämnades regeringens andra skrivelse om regelförenklingsarbetet till riksdagen (skr. 2008/09:206). Skrivelsen innehåller en redogörelse av det förenklingsarbete som bedrivits i Regeringskansliet och på myndigheter fr.o.m. våren 2008 till våren 2009. Samtliga departement och 44 myndigheter har för tredje gången haft regeringens uppdrag att ta fram underlag till regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet. Sammanlagt har departement och myndigheter redovisat mer än 940 genomförda, pågående eller planerade åtgärder. Av dessa har ca 460 genomförts under 2007–2008. På grund av det stora antalet åtgärder innehåller skrivelsen endast ett begränsat urval. Regelförenklingsarbetet inom EU ägnas särskild uppmärksamhet i skrivelsen.

Att minska uppgiftslämnandet för företagen är en viktig del i regeringens regelförenklingsarbete. I september 2008 gav regeringen Bolagsverket i uppdrag att utarbeta ett förslag till hur företagets uppgiftslämnande till statliga myndigheter kan minskas. Syftet var att reducera företagets administrativa kostnader. Uppdraget redovisades till regeringen den 29 april 2009. Bolagsverket lämnar konkreta förslag på hur företagets uppgiftslämnande kan minskas och hur myndigheternas hantering av uppgifter kan samordnas, effektiviseras och hur uppgifterna kan återanvändas. Arbetet har bedrivits i samråd med

andra statliga myndigheter som Tillväxtverket, Statistiska centralbyrån, Skatteverket, Statens jordbruksverk, Försäkringskassan och Datainspektionen. Även Näringslivets nämnd för regelförenkling har deltagit i arbetet.

Samråd med näringslivet

Regeringen har i samtliga uppdrag avseende regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet betonat betydelsen av samråd med näringslivet. Samrådsformerna skiljer sig åt mellan olika departement och myndigheter. Vissa departement och myndigheter arrangerar samrådsmöten specifikt om regelförenkling medan andra tar in regelförenkling på agendan för den regelbundna dialog som ofta förs med näringslivet.

Samtliga departement har haft någon form av kontakt med näringslivet. Nio av tolv departement har sedan redovisningen i skrivelsen (skr. 2007/2008:131) Regelförenklingsarbetet haft specifika samråd om regelförenkling i antingen skriftlig eller muntlig form. Övriga departement uppger att samråd sker när olika sakfrågor processas.

När det gäller samråd på myndighetsnivå har en betydande nivåhöjning skett i förhållande till förra årets redovisning, då ca 42 procent av myndigheterna inte hade haft något samråd alls. Omkring hälften av myndigheterna uppger nu att de anordnat samråd särskilt inriktat på regelförenkling och drygt 40 procent har samråd när olika frågor processas. Knappt 10 procent av myndigheterna hade inte haft något samråd alls under perioden.

Mätningar av företagets administrativa kostnader

Tillväxtverket genomför och uppdaterar på regeringens uppdrag mätningar av de administrativa kostnaderna. Resultaten från mätningarna samlas i databasen Malin, som är tillgänglig för bl.a. myndigheter och departement och kan exempelvis användas för att identifiera förenklingsförslag som kan ge betydande kostnadsminskningar. Tillväxtverket genomför även utbildningar för användare av databasen.

Regeringen följer upp utvecklingen mot 25-procentsmålet med hjälp av de uppdateringar som Tillväxtverket genomför av mätningarna av de administrativa kostnaderna. Den så kallade nollbasmätningen (2006 års mätningar) ska uppdateras varje år. Det görs genom att mäta de kostnader som uppstår till följd av förändringar i regelverken under föregående år.

Av tabell 2.1 framgår att de administrativa kostnaderna hade ökat med ca 1,9 miljarder kronor från 96,7 till 98,6 miljarder kronor mellan 2006 och 2007.

Ökningen är hänförlig till ett fåtal områden; finansmarknads-, skatte- och kommunikationsområdena. Framförallt är det den tidigare regeringens förslag på skatteområdet avseende omvänd byggmoms och införandet av personalliggare som står för ca 70 procent av den ökade regelkostnaden. För 13 av de 17 mätta områden visade uppdateringen att de administrativa kostnaderna i princip var oförändrade. Kostnaderna för årsredovisningslagen hade minskat med 5,1 procent och jordbruks-, skog- och fiskeområdet hade minskat med 2,7 procent.

Den uppdatering av mätningarna avseende förändringen av företagens administrativa kost-

nader som genomfördes under våren 2009 visar att kostnaderna för första gången minskar. Uppföljningen gäller de förändringar i regelverken som trätt i kraft under 2008. Uppdateringarna visar att de administrativa kostnaderna har minskat med ca 4 procent, närmare 4 miljarder kronor. Det är främst inom livsmedels- och jordbruksområdet som kostnaderna har minskat. Samtidigt har kostnaderna ökat inom bl.a. finansområdet och hälso- och sjukvårdsområdet.

Då kostnaderna redovisas på respektive ansvarigt departement framgår att det främst är inom Jordbruksdepartementets regelområden som kostnaderna minskar.

Tabell 3.3 Administrativa kostnader för näringslivet till följd av statliga regelverk per regelområde

Område	Total kostnad 2006 i tkr	Total kostnad 2007 i tkr	Total kostnad 2008 i tkr	Förändring i procent 2007-2008	Förändring i procent 2006-2008
Arbetsrättsområdet	6 343 100	6 347 000	6 220 800	-1,99%	-1,93%
Associationsrättsområdet	24 631 300	24 689 600	24 691 200	0,01%	0,24%
Bokföringsområdet	22 894 600	22 931 600	22 931 600	0,00%	0,16%
Bygg- och fastighetsområdet	7 229 000	7 229 100	7 228 900	0,00%	0,00%
Energiområdet	1 132 700	1 142 200	1 152 200	0,88%	1,72%
Finansområdet	2 570 900	2 915 500	2 917 000	0,05%	13,46%
Hälso- och sjukvårdsområdet	1 024 300	1 026 800	1 345 300	31,02%	31,33%
Jordbruks-, skogsbruks- och fiske- området	623 400	606 600	598 200	-1,40%	-4,04%
Kommunikationsområdet	230 100	365 300	354 200	-3,04%	53,95%
Livsmedelsområdet	8 400 300	8 400 000	5 399 700	-35,72%	-35,72%
Miljöområdet	3 640 500	3 622 100	3 548 700	-2,03%	-2,52%
Produkt- och konsumentområdet	4 520 300	4 519 300	4 449 800	-1,54%	-1,56%
Skatteområdet	6 346 100	7 815 000	6 840 800	-12,47%	7,80%
Statistikområdet	299 200	299 300	300 100	0,24%	0,30%
Transportområdet	2 976 100	2 975 900	2 975 900	0,00%	-0,01%
Tull- och utrikeshandelsområdet	1 929 400	1 929 400	1 929 400	0,00%	0,00%
Årsredovisningsområdet	1 913 900	1 815 100	1 815 100	0,00%	-5,16%
Totalt	96 705 200	98 630 000	94 699 000	-3,99%	-2,07%

Konsekvensutredningar

Förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (konsekvensutredningsförordningen) har varit i kraft sedan den 1 januari 2008 och gäller för myndigheterna. Arbetet med konsekvensutredningar i Regerings-

kansliet regleras genom en statssekreterarskrivelse. En ändring i kommittéförordningen (1998:1474) innebär att om ett betänkande innehåller förslag till nya eller ändrade regler, ska förslagens kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges i betänkandet. Detta innebär att en conse-

kvensutredning vilar på samma grund (6 och 7 §§ konsekvensutredningsförordningen) i hela regelgivningskedjan vilket leder till synergiefekter och transparens.

Syftet med en konsekvensutredning är bl.a. att så långt det är möjligt försäkra sig om att regleringen verkligen behövs, att den löser det aktuella problemet samt att få ett allsidigt underlag för bedömningen av de kostnader och andra effekter, t.ex. miljömässiga och sociala, som regeln kan medföra. En konsekvensutredning ska leda till att de nya eller ändrade regler som införs är enkla och ändamålsenliga.

Under året som gått har fyra seminarier anordnats av Näringsdepartementet för information om de nya kraven i beredningsprocessen i fråga om konsekvensutredningar och överlämnande av underlag till Regelrådet. Till seminarierna inbjöds tjänstemän i Regeringskansliet som arbetar med regelgivning. Näringsdepartementet har också utarbetat en webbaserad vägledning för arbetet med konsekvensutredningar i Regeringskansliet ”Konsekvensutredningar vid regelgivning – en vägledning”.

Arbetet med konsekvensutredningar i Regeringskansliet kommer att utvärderas under 2009.

Regelrådet

Regeringen beslutade den 15 maj 2008 om kommittédirektiv för Regelrådet (dir. 2008:57). Genom tilläggsdirektiv (dir. 2008:142) fastställdes att antalet ledamöter och ersättare skulle ökas från tre till fyra ledamöter respektive ersättare (sammantaget åtta personer). Regelrådet är ett för regeringen och förvaltningsmyndigheter under regeringen rådgivande organ. I rådet ingår representanter med särskild erfarenhet av reglers effekter för företagen. Knutet till Regelrådet finns ett sekretariat.

Regelrådet ska granska utformningen av förslag till nya och ändrade regler som kan få effekter av betydelse för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Regelrådet ska ta ställning till om regelgivarna genomfört föreskrivna konsekvensutredningar och bedöma om nya och ändrade regler utformas så att de uppnår sitt syfte på ett enkelt sätt till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företagen.

Regelrådet ska även bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet samt följa utvecklingen inom regelförenklingsområdet och lämna infor-

mation och råd som kan främja en kostnadsmedveten och effektiv regelgivning.

Myndigheternas överlämnande av förslag med konsekvensutredningar styrs av förordningen (2008:530) om myndigheternas inhämtande av yttrande från Regelrådet som trädde i kraft den 1 oktober 2008. För Regeringskansliets del styrs överlämnandet av Riktlinjer för Regeringskansliets överlämnande av underlag till Regelrådet som fastställdes av statssekreterargruppen med ansvar för regelförenklingsarbetet i Regeringskansliet den 13 juni 2008 och tillämpades från den 1 oktober 2008. Regelrådet har per den 1 juli 2009 avgett yttrande över 115 förslag. Av dessa har 72 tillstyrkts.

Regelförenklingsarbetet ur ett internationellt perspektiv

Regelförenkling är en viktig del av Lissabonstrategin för att nå ökad konkurrenskraft för företag inom EU. Europeiska rådet enades på vartoppmötet 2007¹⁴ om målsättningen att företagens administrativa kostnader bör minskas med 25 procent till 2012. Fram till våren 2009 har 24 av 27 medlemsstater satt likartade mål på nationell nivå.

Regelförenkling är en av flera högt prioriterade frågor under det svenska ordförandeskapet. Sverige kommer fortsatt att arbeta för att framsteg görs på EU-nivån för att åstadkomma en bättre lagstiftning och därmed stärka företagets konkurrenskraft. Ett framgångsrikt regelförenklingsarbete inom EU är en förutsättning för att kunna nå högt ställda mål inom det nationella regelförenklingsarbetet.

Det svenska ordförandeskapet kommer att verka för att den tillträdande kommissionen och det nya Europaparlamentet ger regelförenklingsarbetet fortsatt hög prioritet. Sverige vill se över möjligheten att vidareutveckla regelförenklingsagendan efter 2010 (som en del i EU:s långsiktiga strategi för hållbar tillväxt och full sysselsättning). Det är viktigt att driva framåt liggande förslag till förenklningar respektive minskningar av administrativa bördor så effektivt som möjligt. Vidare kommer det svenska ordförandeskapet att verka för en mer systematisk användning

¹⁴ KOM(2007) 23.(slutlig), samt Ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i mars 2007, s. 10.

och beaktande av konsekvensanalyser, särskilt i rådsarbetsgruppernas arbete.

Företagsregistrering

Bolagsverkets verksamhetsområde utgörs av fyra verksamhetsgrenar nämligen Företagsregistrering, vari ingår registreringsverksamhet, service- och uppdragstjänster, Finansiering av likvidatorer, Företagsinteckningar inklusive inteckningsregister och Kungörelser.

Den 1 oktober 2008 infördes differentierade avgifter mellan ärenden som lämnades in i pappersformat och ärenden som lämnades in elektroniskt. Avgifterna blev högre för ärenden som inlämnas i pappersformat än för ärenden som lämnas in elektroniskt.

Antalet inkomna ärenden i registreringsverksamheten uppgick för 2008 till 584 238, vilket är en ökning med 43,7 procent jämfört med 2007. Ökningen beror till stor del på att Bolagsverket, för att öka kvaliteten i verkets register, under 2008 genomfört en genomgång av handels- och föreningsregistret och med stöd av handelsregisterlagstiftningen inlett ett gallringsförfarande avseende företag som inte längre driver verksamhet. Detta har resulterat i ett stort antal avregistreringsärenden som återspeglas i statistiken över inkomna ärenden. Ökningen ger således inte uttryck för en enormt ökad extern efterfrågan.

Antalet ingivna årsredovisningar har ökat jämfört med 2007 och uppgick för 2008 till omkring 314 000.

Bolagsverket har under 2008 haft en minskad efterfrågan på nybildningsärenden för både aktiebolag och handels- och föreningsregisterobjekt jämfört med 2007.

Målsättningen för Bolagsverkets verksamhet inom verksamhetsgrenen Företagsregistrering, delmål Registrering har för 2008 varit att registrering eller meddelande om komplettering ska ske inom sju arbetsdagar från det att ärendet kom in till verket. Bolagsverket har inte klarat att fullt ut hålla handläggningstiderna men generellt sett har måluppfyllelsen varit bra under året och även generellt sett förbättrats jämfört med 2007. För delmålen Telefonförfrågningar och Beställningar har målen nåtts.

För verksamhetsgrenen Företagsinteckningar har Bolagsverket under 2008 inte fullt ut uppnått målet, men utfallet är ändå tillfredsställande.

Målet för verksamhetsgrenen Finansiering av likvidatorer har nåtts.

Bolagsverket är en avgiftsfinansierad myndighet bortsett från ett anslag för finansiering av likvidatorer. Bolagsverket har ett negativt myndighetskapital från bl.a. en IT-satsning under 1990-talet och redovisade totalt ett underskott på 89 miljoner kronor vid utgången av 2008. Regeringen bedömer att efterfrågan på Bolagsverkets tjänster gör att verket kommer att kunna reglera det tidigare underskottet.

Immaterialrättsliga frågor

Patent- och registreringsverket (PRV) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning.

Det ackumulerade överskottet uppgår till 103 miljoner kronor (föregående år 118 miljoner kronor). Verksamheten redovisar ett underskott för 2008 med -14,9 miljoner kronor. Föregående år redovisades ett överskott på 35,9 miljoner kronor. Den stora differensen mellan åren står att finna i förändringar i de internationella systemen samt personalsatsningar i syfte att nå varaktig måluppfyllelse. Det kraftigt försämrade resultatet var därför väntat, vilket framgår av att budgeten för 2008 var på -10,2 miljoner kronor.

För Patentbesvärsrätten (PBR) ökade medelbehandlingstiden för patentmålen jämfört med 2007. Den låg därmed också över den nivå (ett år) som är det uppställda målet för patentmålen del. Innevarande målbalans minskade dock med sammantaget 14 mål.

Medelbehandlingstiden för övriga mål (främst angående varumärken) ökade under 2008 och det i regleringsbrevet uppställda målet (ett år) kunde inte uppnås. Produktiviteten under 2008 ökade och uppgick i genomsnitt till 90 mål per ledamot mot 75 mål året innan. Anledningen till de ökade handläggningstiderna är bl.a. att domstolen prioriterat att avgöra mål inkomna under 2004 och 2005. Domstolen har anledning att i vart fall under 2009 räkna med en oförändrad tillströmning av överklaganden av PRV:s beslut. PBR arbetar systematiskt för att handläggningstiden på sikt ska minska. Sedan den 1 oktober 2008 arbetar en lagfaren föredraganden i domstolen med beredning av ärenden för avgörande.

Minerallagen, miljömål och miljösäkring

SGU är förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. SGU har till uppgift att bl.a. tillhandahålla geologisk information för samhällets behov, skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser samt bidra till uppfyllandet av miljökvalitetsmålen *Grundvatten av god kvalitet*, *Giffri miljö* och *God bebyggd miljö*. Inom mineralsektorn bidrar SGU särskilt till att förenkla för företagen att bedriva prospektering i Sverige genom att ge vägledning till och tillgodose företagets behov av prospekteringsinformation. Inom SGU finns ett särskilt beslutsorgan, Bergsstaten, som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45).

SGU har, när det gäller avvecklingen av civila beredskapslager för olja, under 2008 genomfört en större miljösäkringsentreprenad och sålt två fastigheter, vilket innebär att 37 av de 42 anläggningar som SGU förvaltar har avvecklats.

Bergsstaten har under en följd av år haft målet att handläggningstiden för nya undersökningstillstånd ska vara längst tre månader och för ärenden om förlängd giltighetstid längst två månader. Från och med 2006 har handläggningstiderna för nya undersökningstillstånd blivit längre och ligger nu nära tre månader. De längre handläggningstiderna beror dels på att ärendeströmningen varit stor, dels på att rutinerna för informationen till markägare efter lagändringarna 2005 är mer omfattande än tidigare. Från och med 2006 är antalet personliga försändelser till markägare mellan 40 000 och 50 000 per år.

Det totala antalet gällande undersökningstillstånd vid utgången av 2008 var 1 322 stycken och täckte totalt fem procent av landets yta. Fem bearbetningskoncessioner har meddelats under 2008. Av dessa gäller fyra metallmalmer och en gasformiga kolväten. Vid årsskiftet 2008/09 var antalet gruvor i landet 15 stycken. Metallmalmer bröts i 13 av dessa. Två gruvor stod stilla i slutet av året på grund av den tidigare ägarens konkurs och pågående ägarförändringar.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverksamheten bedrivs för att förebygga skada på person och egendom, orsakad av

elektricitet, samt störningar inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Inom elsäkerhetsområdet har Elsäkerhetsverkets föreskrifter förenklats för att i huvudsak hänvisa till standard på området beträffande detaljer. Detta skapar goda förutsättningar för en fri marknad för elmateriel i Europa.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har insatser bedrivits på internationell nivå inom International Electrical Commission (IEC) och på europeisk nivå inom den europeiska standardiseringsorganisationen European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC).

Ansvar för elanläggningstillsynen omfattar ca 5,2 miljoner elanläggningar, varav ca 900 000 arbetsställen och ca 4,3 miljoner bostäder.

Under året har verkets tillsynsroll blivit tydligare och insatser effektiviserats vilket resulterat i att fler anläggningar kunnat förbättrats från elsäkerhetssynpunkt.

Tillsynen på elmaterielområdet genom marknadskontroll har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhets- eller EMC-brister har fått försäljningsförbud. Antalet produkter av respektive typ, som genom försäljningsförbuden förhindras att komma till användning varierar från några tiotal till åtskilliga tusen per produkttyp och år. Därmed har ett stort antal farliga produkter hindrats från att komma ut på marknaden. Resultatet från verkets marknadskontroll under året visar att det finns ett betydande antal produkter med elsäkerhets- eller EMC-brister på marknaden.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionsmed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden ska också följa den internationella utvecklingen inom revisionsområdet och i vissa fall samarbeta med utländska motsvarande organ, särskilt inom EES-området.

Genom sin verksamhet ska Revisorsnämnden bl.a. bidra till att företag och andra intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information avseende företagets redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen och högre revisorsexamen samt handläggnings- tiderna för disciplinärenden och beslut om godkännande, auktorisation, registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2008. Antalet avgjorda disciplinärenden uppgick sammanlagt till 139 stycken, vilket är ungefär lika många som 2007.

Tillsynsverksamheten innefattar systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), löpande kvalitetskontroll, disciplinärenden samt förhandsbesked.

Den systematiska och uppsökande tillsynen är det viktigaste instrumentet för att planmässigt finna och ingripa disciplinärt mot revisorer som arbetar på ett felaktigt sätt. Uppdagas i ett SUT- ärende allvarliga brister i en revisors verksamhet överförs ärendet till ett disciplinärende. Antalet öppnade och avslutade SUT-ärenden har minskat under 2008 jämfört med 2007.

Analys och slutsatser

Regelförenkling

Det svenska företagandet består nästan uteslutande av små och medelstora företag. Av det totala antalet företag utgör 99,2 procent små företag med 0–49 anställda, varav 74 procent är enmansföretag. Dessa företag sysselsätter närmare 1,6 miljoner personer. De små företagen står för 53 procent av den privata sysselsättningen och drygt en tredjedel av den totala sysselsättningen och är därmed Sveriges största arbetsgivare.¹⁵ Det visar småföretagens betydelse för att skapa tillväxt och nya arbetstillfällen. Samtidigt är den administrativa bördan för småföretagen förhållandevis hög. Studier visar dels att den enskilt viktigaste förklaringen till storleken på administrativa och fullgörandekostnader är företagets storlek, dels att dessa kostnader är kraftigt regressiva.¹⁶ Båda dessa samband innebär

att regelkostnader relativt sett drabbar småföretag hårdare än stora.

Om reglerna utformas på ett enklare och mer ändamålsenligt sätt kan företagen ägna mer tid och resurser till att driva och utveckla sin verksamhet så att de kan växa och anställa. Minskade administrativa kostnader ger möjlighet till ökad produktivitet genom att mindre resurser krävs för att driva verksamheten eller att mer resurser kan överföras till kärnverksamheten.

Internationella jämförelser visar att det krävs ett systematiskt angreppssätt med en sammanhållen struktur och verktyg för ett framgångsrikt regelförenklingsarbete. Den första tiden sedan regeringen tillträdde har därför präglats av att bygga upp och utveckla struktur, organisation och förenklingsverktyg, såsom mätningar och regelråd. I dag finns en väl fungerande organisation i Regeringskansliet bestående av en statssekreterargrupp, en interdepartemental arbetsgrupp, en samordnande enhet för det övergripande regelförenklingsarbetet placerad inom Näringsdepartementet samt samordnande enheter på varje departementet. Tillväxtverket har en central funktion för myndigheternas regelförenklingsarbete och ger råd och stöd i arbetet. Samtidigt som organisationen har befästs har ett omfattande regelförenklingsarbete bedrivits på departement och myndigheter, i vilket ett stort antal förenklingsåtgärder har genomförts, är pågående eller planeras.

Handlingsplan för regelförenkling

Processen med att ta fram åtgärder som underlag till en handlingsplan med regelförenklingar för företagen har haft en bred ansats. Genom detta har förenklingsarbetet fått ett kraftigt genomslag. Regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet är rullande under mandatperioden och uppdateras varje år. Inriktningen för uppdraget till departement och myndigheter har denna gång varit att ta fram nya förenklingsåtgärder som har stor effekt i närtid för företagen med avseende på minskning av de administrativa kostnaderna samt i fråga om förändringar i företagets vardag.

Samråd med näringslivet

För att regelförenklingsarbetet ska leda till verkliga och kännbara lättnader för företag är det viktigt att identifiera de förenklingsåtgärder som företagen efterfrågar. Samråd och dialog med företag och näringslivsorganisationer är därför en

¹⁵ SCB, Företags- och arbetsställeregistret 2008.

¹⁶ Administrative and Compliance Costs of Taxation and Public Transfers in the Netherlands, Maarten Allers, 1994. Se också Tax Compliance Costs Measurement and Policy, Sanford (Ed), 1995 och Krånglig moms- en företagsbroms?, Rapport 2006:3, Skatteverket, 2006. Models to reduce the disproportionate regulatory burden on SMEs, Report of the Expert Group, May 2007, European Commission s. 16ff.

grundläggande förutsättning för att nå framgång i arbetet.

Mätningar av företagens administrativa kostnader
Regeringen låter mäta företagens administrativa kostnader för att få ett kvalitativt och kvantitativt underlag för arbetet med att förenkla regler. Mätningarna ger också en indikation om hur stora de administrativa kostnaderna är till följd av de statliga regelverken och utgör därmed ett index att mäta resultaten mot.

Av de genomförda mätningarna framgår att drygt 52 procent av de administrativa kostnaderna för de svenska företagen härrör från lagstiftning som har sin grund i eller motsvarar EG-rättsliga krav. Det innebär att arbetet med att åstadkomma förenklningar kan ta längre tid än när förenklningar kan göras enbart genom nationella beslut. EG-andelen förändras över tiden i takt med att olika förenklingsförslag genomförs och träder i kraft. På kort sikt är det därför rimligt att anta att andelen kostnader till följd av EG-relaterade regelverk kommer att öka eftersom processen för att genomföra förenklingsförslag som har sitt ursprung i nationell lagstiftning är något kortare.

I tabell 2.1 redovisas företagens administrativa kostnader per regelområde mellan 2006–2008. Som framgår av tabellen är den framräknade totalkostnaden för bl.a. bokföringsområdet mycket stor. Trots en hög totalkostnad kan förenklingspotentialen avseende verkliga förändringar i företagets vardag i praktiken vara relativt liten, då en stor del av de administrativa kostnaderna på vissa områden kan betraktas som så kallade affärskritiska kostnader eller ”Business as Usual”. Detta innebär att kostnaderna visserligen kan härledas till regelverket, men att företagen ändå genom egna beslut skulle ha haft dessa kostnader oavsett om reglering finns eller inte.

Det pågår ett utvecklingsarbete i samband med regelförenklingen. Regeringen avser att bygga upp en djupare kunskap kring reglers effekter för företag och samhälle för att på så sätt utveckla existerande verktyg samt ta fram fler och relevanta redskap för regelförenkling samt åtgärder som gör företagets vardag enklare. Regeringen avser bl.a. att ta initiativ till insatser som stimulerar arbetet med regelförenkling på lokal och regional nivå. Utöver arbetet på central nivå i myndigheter och på departement är den regionala och lokala nivån betydelsefull i arbetet med regelförenkling. Länsstyrelser och kommu-

ner har viktiga roller vad gäller tillämpning och tillsyn av lagar och förordningar. Det är också länsstyrelser och kommuner som företagen i många fall möter när regelverken tillämpas i praktiken.

Konsekvensutredningar

Tillväxtverket och Ekonomistyrningsverket ges i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning uppgiften att tillsammans verka för utbildning, metodutveckling och rådgivning gentemot myndigheter. Tillväxtverket ska vara samordnande i detta arbete. Den tidigare granskningsverksamhet som Tillväxtverket (Nutek¹⁷) företog avseende myndigheters konsekvensutredningar har under året successivt övergått till Regelrådet. I sammanhanget kan nämnas att verket har tagit fram en ny version av det webbverktyg som är till för att hjälpa myndigheterna i deras arbete med konsekvensutredningar.

Regelråd

Regeringskansliet och andra myndigheter ska ge Regelrådet tillfälle att yttra sig över förslag till regler som berör företag och den konsekvensutredning som legat till grund för förslaget. Regeringen kommer att utvärdera Regelrådets verksamhet och överväga att förlänga verksamheten till efter 2010. Utvärderingen kommer delvis att baseras på rådets iakttagelser och erfarenheter i arbetet med inkomna författningsförslag och konsekvensutredningar.

Regelförenklingsarbetet ur ett internationellt perspektiv

Regelförenkling i syfte att minska företagens administrativa kostnader och skapa bra villkor för företagen har blivit en allt viktigare fråga i många länder, som en del i ett större sammanhang där ekonomiers konkurrens- och innovationskraft måste stärkas för att kunna möta globaliseringens förändrade villkor. Välutformade regelverk har därmed blivit en viktig konkurrensfaktor.

Det förenklingsarbete som regeringen bedrivit hittills har tydligt placerat Sverige på den europeiska regelförenklingskartan. Sverige är ett av sju länder inom EU som har genomfört fullstän-

¹⁷ Nuteks verksamhet har gått över till den nya myndigheten Tillväxtverket från och med den 1 april 2009.

diga mätningar av företagens administrativa kostnader. Vid sidan av Sverige har endast två ytterligare länder inom EU inrättat ett regelråd. Sverige är numera tillsammans med bl.a. Nederländerna, Storbritannien, Tyskland och Danmark ett av de mer pådrivande länderna av regelförenklingsarbetet på EU-nivå.

De framflyttade positionerna är en medveten strategi från regeringens sida eftersom regelförenklingsarbetet inom EU har mycket stor betydelse för möjligheterna att uppnå förenklade regelverk och minska administrativa kostnader för svenska företag.

Företagsregistrering

Bolagsverket har under 2008 ändrat arbetsrutiner och har även haft ett visst ökat arbetstidsuttag hos personalen för att möta efterfrågan. Antalet elektroniskt ingivna ärenden fortsätter att öka, men medför inte några större rationaliseringseffekter hos verket ännu. Däremot har Bolagsverkets elektroniska tjänster kommit att användas i allt högre utsträckning av myndighetens kunder. Detta innebär bl.a. att efterfrågan på manuellt producerade bevis av olika slag minskar och resurser frigörs för annat arbete. Bolagsverket ligger långt framme vad gäller eFörvaltning.

Regeringen bedömer att verksamheten vid Bolagsverket är effektiv. Bolagsverket tillhandahåller elektroniska beställnings- och registreringstjänster vilket ger goda förutsättningar för att på sikt nå full måluppfyllelse.

Organisationen Företagarna bedömde under 2007 en del av Sveriges myndigheter beträffande service, regelförenklning och svar på e-postfrågor. Bolagsverket hamnade då på första plats. I en liknande undersökning gjord av Företagarna för 2008 avseende bemötande och service hamnade Bolagsverket åter i topp.

Samarbete över myndighetsgränserna är viktigt både ur regelförenklings- och e-förvaltningsperspektiv. Samverkansprojektet avseende uppbyggnaden av en företagsportal, Verksam, med Tillväxtverket och Skatteverket är ett bra exempel på samverkan.

Immaterialrättsliga frågor

Det ekonomiska resultatet för Patent- och registreringsverket (PRV) 2008 gick med under-

skott, men myndigheten har fortfarande ett ackumulerat överskott på ca 100 miljoner kronor. Överskottet återfinns inom patent- respektive varumärkesområdena. PRV har i skrivelse till Näringsdepartementet lämnat ett förslag till disposition av överskottet i enlighet med 23 § kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188).

Befintligt överskott förväntas förbrukas i PRV:s egen verksamhet och vara förbrukat 2011. PRV föreslår ett minskat antal projekt på det immaterialrättsliga området vad avser möjliga insatser inom den kommande miljöstrategin för Östersjön vilka kan finansieras inom myndighetens ekonomiska ram.

Patentavdelningen kommer under några år framöver att ha ett planerat underskott främst på grund av Londonöverenskommelsens fullständiga ikraftträdande samt upphörandet av alliansavtalet. Avdelningen kommer att successivt arbeta för att kompensera för detta bortfall, för att slutligen åter ha en ekonomi i balans 2012.

En proposition med förslag till en ny varumärkeslag som innebär förändringar och förbättringar för företagen är planerad att lämnas till riksdagen under hösten.

En utredning har tillsatts med utgångspunkt från kommittédirektivet Särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol (dir. 2008:49). Utredningen ska bland annat överväga hur behovet av specialistkompetens kan säkerställas, vilket är en fråga av betydelse för Patentbesvärsträtten. Inrättandet av en beredningsfunktion vid domstolen bedöms komma att ge positiva återverkningar såvitt avser domstolens handläggningstider.

Minerallagen, miljömål och miljösäkring

Regeringens bedömning är att verksamhetsmålen för SGU har nåtts. Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande föresättningarna inom i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen.

Årets åtgärder inom miljömålsarbetet med samordning, uppföljning och rapportering har genomförts tillfredställande. Avvecklingen av oljelagringsanläggningar följer plan.

Elsäkerhet

De åtgärder som vidtagits under året bedöms ha åstadkommit fortsatt utveckling för att upprätthålla en god elsäkerhet. Verksamheten under det kommande budgetåret bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för innevarande budgetår. De övergripande mål som gäller för verksamheten bör ligga fast. I anslutning till insatserna bör Elsäkerhetsverket följa den internationella utvecklingen samt främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att nämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Dessutom har verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2008 uppnåtts. Det är viktigt att Revisorsnämnden fortsätter arbetet med att utveckla tillsynsverksamheten.

3.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelser utan invändning för samtliga myndigheter inom näringspolitikens område, dvs. Riksrevisionen har bedömt att myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2008 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har i sin årliga revision iakttagit att Rymdstyrelsen överskridit sin bemyndiganderam med 265 miljoner kronor för 2008. Förklaringen till detta är de åtaganden som Sverige gjorde vid ESA:s rådsmöte på minister-nivå i Haag i november 2008. I syfte att möjliggöra ekonomiska åtaganden som omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod, däribland beslut om program vid mötet i Haag, föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2009 en höjning av bemyndiganderamen för anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* för 2009. Sveriges anmälan i Haag om deltagande i olika ESA-program skulle därmed vara preliminära och formellt ingås 2009. I ett senare skede tillkom nya omständigheter som medförde att Rymdstyrelsen såg sig föranlåten att redovisa åtagandena mot bemyndiganderamen för 2008. Näringsdepartementet har tagit upp frågan med

Rymdstyrelsen i syfte att undvika samma situation vid nästa ministermöte 2011. Regeringen konstaterar att bemyndiganderamen för 2009 är anpassad för gjorda åtaganden och att dessa inte påverkar de framtida utgifterna på annat sätt än vad som avsågs.

Riksrevisionen har under 2008 lämnat granskningsrapporten Sänkta socialavgifter – för vem och till vilket pris (RiR 2008:16). Revisionen har i rapporten bland annat granskat den generella sänkning av socialavgifterna riktade till små företag som infördes den 1 januari 1997 (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307), jfr avsnitt 3.3 Skatteutgifter. Nedsättningen innebär att arbetsgivare fick göra ett särskilt avdrag med fem procent på ett avgiftsunderlag på 600 000 kronor (under slutfasen 741 600 kronor). Den nuvarande regeringen och riksdagen halverade nedsättningen under 2007 och avskaffade den vid utgången av 2007.

Enligt Riksrevisionens samlade bedömning gav nedsättningen en mycket begränsad sysselsättningseffekt och kostnaden per skapat arbetstillfälle var extremt hög. Riksrevisionen delar därför regeringens och riksdagens beslut att avveckla denna nedsättning.

Effektivitetsrevisionen har lämnat ytterligare granskningsrapporter som berör näringspolitiken. Regeringens bedömning och åtgärder med anledning av rapporterna redovisas nedan.

3.6.1 Regeringens redogörelse med anledning av Riksrevisionens iakttagelser avseende statligt ägda bolag

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska regeringen årligen till riksdagen redovisa de åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Regeringen avser att i det följande redogöra för sin syn avseende rapporterna Regeringens försäljning av åtta procent av aktierna i TeliaSonera (RiR 2008:12), Kasernen Fastighetsaktiebolag (RiR 2008:25) och Regeringens försäljning av V&S Vin & Sprit AB (RiR 2009:9).

Regeringens försäljning av åtta procent av aktierna i TeliaSonera (RiR 2008:12)

Riksrevisionen har granskat regeringens försäljning av åtta procent av aktierna i TeliaSonera AB (publ), som genomfördes under våren 2007. Den resulterande rapporten inkom till Regeringskansliet den 19 juni 2008 och överlämnades till riksdagen den 29 oktober 2008.

Riksrevisionen anser att dokumentationen har brister samt rekommenderar regeringen att inför kommande försäljningar sammanställa och följa relevant best practice för respektive typ av planerad transaktion baserad på andras erfarenheter av framgångsrika försäljningar och egna erfarenheter från tidigare försäljningar. Riksrevisionen anser vidare att regeringen särskilt bör prioritera fortsatt utveckling och säkerställande av kompetens inom Regeringskansliet samt att hålla en hög aktivitetsnivå gentemot rådgivare/utförare. Vid framtida större aktieförsäljningar bör också frågor om skillnaden mellan uppnått pris och börskursen, den så kallade rabatten, beaktas såväl under förberedelserna som vid anlitande av utförande banker samt under transaktionens genomförande och uppföljning.

Regeringens bedömning

Regeringen vill inledningsvis understryka att Riksrevisionen har en betydelsefull funktion att, som en del av riksdagens kontrollmakt, granska den verksamhet som bedrivs av staten. Det är därför viktigt att riksrevisorerna självständigt beslutar om vad som ska granskas och hur granskningen ska bedrivas. Regeringen anser dock att det är centralt för förtroendet för kontrollmakten att kvaliteten i de granskningar som utförs är hög och att vald arbetsmetod ger ett korrekt underlag för granskningen och de slutsatser som Riksrevisionen sedan drar därav. Under Riksrevisionens granskning av försäljningen av åtta procent av aktierna i TeliaSonera AB (publ) har Regeringskansliet framfört allvarliga invändningar till Riksrevisionen beträffande Riksrevisionens arbetsmetod. För att värna kvaliteten i Riksrevisionens granskning anser regeringen att granskningsprocessen bör vara sådan att Regeringskansliet ges erforderlig möjlighet dels att tillhandahålla underlag så att granskningen blir relevant, dels att kvalitetssäkra faktainnehållet.

Regeringskansliet fick inte, som brukligt är, faktagranska själva rapporten utan endast den bilaga som bifogades rapporten. De upplysningar som Riksrevisionen inhämtat från Regeringskansliet under granskningen har valts ut och redovisats på ett sådant sätt att framställningen ger en delvis missvisande bild av de faktiska förhållandena och dessa felaktigheter har också legat till grund för Riksrevisionens slutsatser. Detta hade kunnat undvikas ifall Regeringskansliet, som begärt, fått faktagranska det slutliga utkastet till rapport. En sådan granskning var enligt Regeringskansliets uppfattning motiverad mot bakgrund av de omfattande synpunkter som lämnats och de kvalitetsbrister som fanns i den text som Regeringskansliet fått för granskning.

Regeringen anser att den brådskan som Riksrevisionen hävdade för att publicera sin granskningsrapport inte har varit sakligt motiverad. Den har gått ut över kvaliteten i Riksrevisionens granskningsarbete, vilket är allvarligt, särskilt med beaktande av Riksrevisionens funktion som kvalitetssäkrare av statlig förvaltning.

Regeringen anser att det finns ett stort värde i den lärandeprocess som Regeringskansliet tillämpar genom att kunskap och erfarenhet som finns både inom Regeringskansliet och hos rådgivare tillvaratas. Regeringen ställer sig dock frågande till Riksrevisionens framtagande av en så kallad best practice som standard för Regeringskansliets arbete. Det ter sig orimligt att en myndighet granskas efter en måttstock som inte är känd på förhand utan som etableras i samband med själva granskningen.

Regeringen menar att arbetet med att fastställa målen för de olika försäljningsprojekten fungerar tillfredsställande. Vidare anser regeringen att Regeringskansliet har den kompetens som behövs för att kunna göra upphandlingar av kvalificerade finansiella och juridiska tjänster. Regeringskansliet anlitar vid behov extern kompetens för att bistå vid upphandlingar. Kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte sker löpande inom Regeringskansliet och slutförda försäljningsprojekt utvärderas för att organisationen ska kunna lära av vunna erfarenheter. I varje försäljningsprojekt använder sig Regeringskansliet av den samlade erfarenhet och kunskap som finns inom myndigheten och hos anlitade rådgivare för att staten ska kunna minska sitt ägande på ett effektivt sätt där varje försäljning kan ske affärsmässigt.

Regeringskansliet har sedan den granskade försäljningen utökat kapaciteten för transaktions- och bolagsjuridik. Därutöver har regeringen inrättat ett särskilt Råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande (Dir. 2007:130). Regeringen avser inte vidta några övriga åtgärder med anledning av rapporten.

Kasernen Fastighetsaktiebolag (RiR 2008:25)

Riksrevisionen har granskat Kasernen Fastighetsaktiebolag (Kasernen). Kasernen är ett av de mindre statliga bolagen sett till antalet anställda och omsättning. Under 2008 omsatte Kasernen ca 20 miljoner kronor. Tre personer är anställda i bolaget. Kasernens verksamhet är att tillhandahålla bostäder för korttidsboende åt i första hand anställda inom försvaret.

Riksrevisionens övergripande revisionsfråga är:

- Bedriver Kasernen en verksamhet i enlighet med riksdagens och regeringens beslut och intentioner? En central aspekt i bedömningen är bolagets försäljningar av fastigheter och bostadsrätter.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen

- att säkerställa att Kasernens styrelse tar ett aktivt ansvar för bolagets bästa,
- att anpassa Kasernens verksamhetsföremål så att försäljning av fastigheter och bostadsrätter ingår,
- att se över Kasernens ekonomiska mål med hänsyn till de nuvarande förutsättningarna och
- att utarbeta riktlinjer om bisysslor för ledande befattningshavare i statliga bolag.

Regeringens bedömning

Försäljningar av fastigheter och bostadsrätter

Bolagets revisor anser att det råder god ordning och reda i bolaget och att styrelse och ledning hanterat frågorna på ett rimligt sätt, vilket regeringen inte har haft skäl att ifrågasätta. Numera genomför Kasernen årligen värderingar av samtliga fastigheter och dessa utförs av olika externa värderingsföretag.

Kasernens bolagsordning och verksamhetsföremål

I Kasernens bolagsordning anges att bolagets verksamhetsföremål ska vara att uppföra, förvärva, äga, förhyra och förvalta fastigheter i syfte att i första hand åt anställda inom försvaret tillhandahålla elevbostäder, hotellrum och permanentbostäder. I likhet med Kasernens styrelse gör regeringen bedömningen att bolagsordningen, bl.a. genom möjligheten att förvärva fastigheter, även ger utrymme för att försälja fastigheter och bostadsrätter som ändrade förhållanden kan föranleda. Även om försäljning av tillgångar inte anges som verksamhetsföremål i Kasernens bolagsordning, skulle en tolkning som innebär att sådana transaktioner därför inte får ske, leda till att bolaget inte skulle kunna fatta operativa ekonomiskt grundade beslut för bolagets bästa.

Soliditeten

En av orsakerna till Kasernens höga soliditet är bolagets omfattande utförsäljning av fastigheter och bostadsrätter. Ägarens ekonomiska krav har inte förändrats under 2000-talet främst beroende på den osäkerhet som rått avseende eventuella nyinvesteringar med anledning av kommande försvarsbeslut.

Bisysslor

Regeringen har för närvarande inte för avsikt att utarbeta riktlinjer om bisysslor för ledande befattningshavare i statliga bolag. Regeringen anser att frågor om bisysslor hanteras i anställningsavtalen mellan styrelseordföranden och i förekommande fall den anställde.

Övrigt

Riksdagen har fattat beslutet att bemyndiga regeringen att överlåta statens aktier i Kasernen Fastighetsaktiebolag (prop. 2008/09:172, 2008/09:FiU41, rskr. 2008/09:263). Genom beslutet anser regeringen att de brister som Riksrevisionen uppmärksammat hanteras.

Regeringens försäljning av V&S Vin & Sprit AB (RiR 2009:9)

Riksrevisionen har granskat regeringens försäljning av samtliga aktier i V&S Vin & Sprit AB (publ) (Vin & Sprit) inklusive samtliga dotter- och intressebolag. Riksrevisionens övergripande slutsats är att regeringens försäljning av Vin & Sprit var en väl genomförd försäljning med ett

gott ekonomiskt resultat. Målen med försäljningen var tidigt i försäljningsprocessen tydligt formulerade, relevanta och prioriterade. Riksrevisionen bedömer att detta starkt har bidragit till att Regeringskansliet uppnådde målen med försäljningen. Riksrevisionen bedömer vidare att Regeringskansliet strävade efter och uppnådde hög konkurrens bland de potentiella budgivarna, vilket skapade goda förutsättningar för att erhålla ett högt pris på bolaget. Riksrevisionen konstaterar att regeringen har minimerat antalet garantier i aktieöverlåtelseavtalet. Vidare noterar Riksrevisionen att regeringen ställde mycket höga krav på att köparen skulle ta de väsentliga riskerna med slutförandet av transaktionen. Därigenom bedömer Riksrevisionen, liksom Regeringskansliet, att risken reducerades för att staten inte skulle kunna erhålla den överenskomna likviden från köparen.

Vidare konstaterar Riksrevisionen att metoden för försäljningen valdes efter omfattande analys- och förberedelsefas inom Regeringskansliet. Försäljningen genom auktion planerades och genomfördes i alla väsentliga delar i enlighet med s.k. best practice. Riksrevisionen noterar att regeringen planerade och genomförde försäljningen så att de rådande gynnsamma marknadsförutsättningarna kunde utnyttjas. Dessutom bedömer Riksrevisionen att regeringen verkade för att säkerställa en fortsatt framgångsrik värdeutveckling av Vin & Sprit så att verksamheten skulle kunna fortsätta som vanligt under försäljningsprocessens gång.

Avseende försäljningen av aktierna i Beam Global Spirits & Wine, Inc. (Beam) noterar Riksrevisionen att försäljningspriset för aktierna inte kunde fastställas genom förhandling mellan parterna utan av en oberoende värderingsman vilket skedde i enlighet med ett aktieägaravtal mellan parterna. Eftersom den uppkomna realisationsförlusten vid försäljningen av dessa aktier samt effekter på statsskulden inte redovisades till riksdagen, anser Riksrevisionen att regeringens beskrivning av försäljningen av Vin & Sprit i budgetpropositionen var ofullständig.

Riksrevisionen anser att regeringens förvaltning och dokumentation av de helägda bolagen behöver förbättras inför eventuella framtida försäljningar. Det måste bland annat finnas god kännedom om begränsningar i statens äganderättigheter och deras konsekvenser.

Regeringens bedömning

Regeringen konstaterar att Riksrevisionens granskning visar att regeringens försäljning av Vin & Sprit genomfördes väl och med gott ekonomiskt resultat. Försäljningen uppfyllde de uppställda målen och genomfördes i enlighet med vald försäljningsprocess. Vidare delar regeringen Riksrevisionens uppfattning om att metod för planering och genomförande bidrog till att de rådande gynnsamma marknadsförutsättningarna kunde utnyttjas.

När det gäller försäljningen i stort bör dock tilläggas att vissa moment i transaktionen rent tekniskt var mycket komplicerade. Inte desto mindre bör höga krav naturligtvis ställas på redovisningen av måluppfyllelse, effekter på statsbudgeten samt effekter på statens kapital (tillgångar och skulder) till riksdagen. När det gäller metod och transaktionstekniska detaljer för särskiljningen av Beam-aktierna från Vin & Sprit till staten påverkar detta dock inte de totala effekterna på erhållet pris och inte heller minskningen av statsskulden. Regeringen arbetar emellertid kontinuerligt bl.a. med att förbättra såväl riktlinjer för dokumentation inom Regeringskansliet som återrapporeringen till riksdagen.

Slutbehandlade ärenden

Följande ärende, som har föranletts av Riksrevisionens granskningsrapport Bilprovningen och tillgängligheten. Granskning av ett samhällsuppdrag (RiR 2007:18) är att anse som slutbehandlat. Regeringen har i budgetpropositionen för 2009 under utgiftsområde 24 redogjort för sin bedömning och de frågor som uppmärksammas av Riksrevisionen i föreliggande rapport har omhändertagits av Bilprovningen.

3.7 Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag

3.7.1 Försäljning av aktier i företag med statligt ägande

Av regeringens proposition 2006/07:57 Försäljning av vissa statligt ägda företag framgår att regeringen avser att minska statens ägande i före-

tagen Civitas Holding AB (publ) som äger Vasakronan AB (publ), Nordea Bank AB (publ), OMX AB (publ), Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB (publ), TeliaSonera AB (publ), och V&S Vin & Sprit AB (publ). För detta har regeringen inhämtat riksdagens bemyndigande (prop. 2006/07:57, bet. 2006/07:NU16, rskr. 2006/07:217). Försäljningsintäkterna ska användas för att amortera på statsskulden.

Regeringen har också informerat riksdagen om sin avsikt att redovisa respektive försäljning i kommande budgetpropositioner. I budgetpropositionerna för 2008 och 2009 har regeringen informerat riksdagen om genomförda försäljningar avseende åtta procent av aktierna i TeliaSonera och samtliga aktier i OMX AB (publ), V&S Vin & Sprit AB (publ) samt Civitas Holding AB (publ) (Civitas) som ägde Vasakronan AB (publ).

Civitas Holding AB (publ)

Regeringen redovisar här statens totala rådgivningskostnad i samband med försäljningen av aktierna i Civitas, i enlighet med utfästelse i budgetpropositionen för 2009 då dessa uppgifter inte kunde specificeras vid tidpunkten för beslut om budgetpropositionen för 2009, eftersom försäljningen av Civitas avslutades den 1 september 2008.

Vid försäljningen bistods Regeringskansliet av investmentbanken JPMorgan plc som finansiell rådgivare. JPMorgan anlidade Catella som underleverantör med specialistkompetens inom den svenska fastighetsmarknaden och anlidade även Citigate som kommunikationsrådgivare. Advokatfirman Cederquist bistod som legal rådgivare samt genomförde en legal vendor due diligence (genomlysning). Avseende den miljömässiga och tekniska genomlysningen anlidade Cederquist konsulterna SWECO samt WSP som underleverantörer. Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (PwC) bistod med rådgivning med inriktning på förhållanden hänförliga till redovisning, skatt och ekonomi i samband med den vendor due diligence som Regeringskansliet genomförde av Civitas Holding AB/Vasakronan AB inför den planerade avyttringen.

Staten erhöll vid försäljningen 24 649 046 222 kronor i aktielikvid, inklusive ränta från den 1 januari 2008 till tillträdesdagen den 1 september

2008. Statens totala rådgivningskostnad för projektet har uppgått till 70 703 000 kronor (0,17 procent av det totala transaktionsvärdet). Det totala transaktionsvärdet uppgick till 41 104 000 000 kronor. Totala transaktionsvärdet utgörs av aktielikviden samt bolagets räntebärande nettoskuld och vissa andra åtaganden. De direkta transaktionskostnaderna för bankrådgivning inklusive kostnader för underleverantörer på 27 185 000 kronor (0,07 procent av transaktionsvärdet) har avräknats mot försäljningsintäkterna.

Övriga kostnader avseende juridisk rådgivning, inkl underleverantörer, samt redovisningstjänster i samband med transaktionen har uppgått till 29 027 000 kronor respektive 14 490 000 kronor och belastade anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*

3.7.2 Genomgång av statligt ägda bolag

Regeringens ambition att minska det statliga ägandet ligger fast. Arbete med bolagsgenomgångar pågår. Vid genomgångarna vägs skälen för och emot ett statligt ägarengagemang. Resultaten av genomgångarna kan innebära att regeringen kommer att framföra förslag till riksdagen om avyttring av statligt ägda bolag, hela eller delar därav, eller förändringar eller förtydliganden av vissa statligt ägda bolags uppdrag. Redovisningen till riksdagen kommer i dessa fall att ske per företag och i takt med att den individuella genomgången är klar. I fråga om försäljning innebär beredningsprocessen att varje försäljning anpassas till det rådande marknadsläget, så att en försäljning kan ge bästa möjliga affärsmässiga utfall för skattebetalarna. Förvaltningen av statligt ägda företag påverkas av det rådande ekonomiska läget vilket är osäkert och svårbedömt. I den rådande finanskrisen har kreditmarknadens funktionssätt påtagligt försämrats vilket lett till avsevärt färre företagstransaktioner. Regeringen agerar i varje enskilt fall som en ansvarsfull säljare, på samma sätt som regeringen också agerar som en ansvarsfull ägare, med värdeskapande som övergripande mål intill dess en försäljning är genomförd, exempelvis genom att ge bolagen goda förutsättningar för utveckling.

I det följande lämnas en samlad redogörelse för ett antal förslag om förändringar och förtydliganden avseende statligt ägda företag som har

lämnats till riksdagen under mandatperioden samt pågående arbete.

Sammanlagningen mellan Posten AB och Post Danmark A/S 2008 slutfördes den 24 juni 2009. Det nya svensk-danska postföretaget får namnet Posten Norden AB. Genom sammanlagningen skapas ett konkurrenskraftigt nordiskt företag inom postmarknaden som med en större naturlig hemmamarknad kan erbjuda och utveckla posttjänster av hög kvalitet och säkra samhällsuppdraget även i framtiden (prop. 2007/08:143, bet. 2007/08:NU13, rskr. 2007/08:253).

Riksdagen har givit regeringen mandat att utvidga uppdraget för Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB). Syftet med det utvidgade uppdraget är att förbättra SBAB:s lönsamhet och därmed dess värde vid en försäljning (prop. 2008/09:104, bet. 2008/09:FiU39, rskr. 2008/09:217).

En omstrukturering av industriforskningsinstitutet pågår i syfte att bland annat stärka konkurrensen och en uthållig tillväxt i såväl näringsliv som samhälle. Det nya uppdraget för Ireco Holding AB, numera RISE Research Institutes of Sweden och försäljningen av Imego AB till Swedish ICT Research AB i december 2008, som till 60 procent ägs av RISE, samt den planerade försäljningen under hösten 2009 av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB till RISE är led i detta arbete (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160).

Den planerade avvecklingen av Vasallen AB:s (Vasallen) dotterbolag, innehållande fastigheter, avbröts i oktober 2008 mot bakgrund av förändrade marknadsförutsättningar. Regeringen föreslog istället riksdagen att uppdraget för Vasallen skulle utvidgas och att aktierna i Kasernen Fastighetsaktiebolag skulle överlätas till Vasallen. Syftet var att bättre kunna tillvarata och utveckla värdena i de båda bolagen (prop. 2008/09:172, bet. 2008/09:FiU41, rskr. 2008/09:263). För Vasallen medför detta att bolaget på längre sikt ska kunna utgöra ett mer attraktivt förvärvsobjekt. Vidare är det regeringens bedömning att det bland de fastighetstillgångar som ägs direkt av staten och av statligt ägda bolag finns fastigheter som av olika skäl bör avyttras. Utvidgningen av uppdraget medför också att Vasallen i detta sammanhang ska kunna bidra med sin erfarenhet och kunskap när fastigheter, ägda av myndigheter och andra statligt ägda bolag, ska säljas.

Regeringen har fattat beslut om att utse en särskild utredare för att göra en fördjupad översyn av statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:45) som ska redovisas senast den 1 december 2010. Utredarens uppdrag är främst att ta fram tydligare kriterier för statens fastighetsinnehav samt att föreslå en mer ändamålsenlig organisation av statens fastighetsförvaltning. Översynen innefattar ett flertal fastighetsförvaltande myndigheter men även de statligt ägda fastighetsbolagen.

En fördjupad genomgång av Teracomkoncernen pågår. Regeringen avser att återkomma till riksdagen när den fördjupade genomgången är avslutad.

Regeringen ser över Vattenfall AB:s inriktning. En strategidialog har inletts med bolaget med målet att tydliggöra ägarstyrningen av Vattenfall. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förtydligt uppdrag som speglas i en för Vattenfall, såsom ett europeiskt energibolag, mer ändamålsenlig bolagsordning. Som regeringen informerat om i budgetpropositionen för 2007 är det inte aktuellt med en försäljning av Vattenfall.

Till följd av omreglering av fordonsbesiktningens verksamheten sker en översyn av lämplig ägarstruktur i AB Svensk Bilprovning.

I samband med den omreglering som genomförts för att möjliggöra för nya aktörer att etablera sig på apoteksmarknaden har ägandet och verksamheten i Apoteket AB omstrukturerats (prop. 2007/08:87, bet. 2007/08:SoU17, rskr. 2007/08:182). Under omregleringen har en ny koncernstruktur bildats med bland annat ett nytt tillfälligt moderbolag och ett servicebolag, Apotekens Service AB. Moderbolaget, Apoteket Omstrukturering AB (OAB), ansvarar för skapa förutsättningar för en väl fungerande konkurrens på en omreglerad apoteksmarknad, främst genom att leda och genomföra processen för försäljning av verksamheter som ägs av Apoteket AB, säkerställa att Apoteket AB överför infrastruktur och servicefunktioner till Apotekens Service AB samt säkerställa att konkurrensneutralitet och bästa möjliga förutsättningar för en avyttring upprätthålls i perioden fram till att övertagande av apotek och övriga verksamheter är genomfört. OAB ansvarar vidare för att ett antal apotek överförs till ett nyinrättat bolag. Dessa apotek ska kunna ha enskilda entreprenörer som delägare och kunna få del av en särskild stödstruktur. Därutöver ska OAB i sin egenkap

av moderbolag vidta sådana åtgärder som är nödvändiga för att genomföra omregleringen i enlighet med statens mål. Apotekens Service AB ska tillhandahålla samhällsnyttig infrastruktur, servicefunktioner och informationsdatabaser till apoteken på likvärdiga och ickediskriminerande villkor (se även utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 3.5.6, 3.7.7 och 3.11.2, 3.14.2).

Vid årsskiftet 2008/09 bolagiserades affärsenheterna Vägverket Produktion (numera Svevia AB) samt Vägverket Konsult och Banverket Projektering (numera Vectura Consulting AB). Skälen för bolagiseringarna var främst att öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet, öka produktiviteten på marknaden samt skapa effektivitetsvinster för samhället. De nybildade bolagen kommer även att omfattas av bolagsgenomgången.

3.7.3 Översyn av kapitalstruktur

I enlighet med vad regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2008 pågår en översyn av kapitalstrukturerna i de statligt ägda företagen. Ett företags kapitalstruktur beskriver hur företagets tillgångar har finansierats, dvs. fördelningen mellan eget kapital och skulder. En första del av denna översyn har genomförts. Av de totalt 46 statligt ägda företagen som har ingått i översynen, har 23 (50 procent) uppsatta mål för kapitalstrukturen. Företagen har sammanställts i två kategorier; dels företag som verkar under marknadsmässiga villkor, dels företag med särskilda samhällsintressen. Av de 23 företag som här klassificeras som företag vilka verkar under marknadsmässiga villkor har i nuläget 18 (78 procent) uppsatta mål, medan det för gruppen av företag med särskilda samhällsintressen (23 företag) uppgår till fem företag (22 procent). Av de fem företag som verkar under marknadsmässiga villkor och som ej har kapitalstruktur mål återfinns tre nybildade företag, som är i processen att sätta upp mål. De två återstående har mycket särpräglad verksamhet som inte hitintills gjort det ändamålsenligt med kapitalstruktur mål. Två finansiellt inriktade innehav har uppsatta kapitalstruktur mål på styrelsenivå medan övriga mål har fastställts på ägarnivå (i en process som inkluderar ledning, styrelse och ägare). För de företag som verkar under särskilda samhällsintressen sätts främst samhällsekonomiska mål

varför kraven på ekonomiska mål kan avvika från vad som är gängse i verksamheter som bedrivs på helt marknadsmässiga villkor.

26 (57 procent) av de statligt ägda företagen har på ett strukturerat sätt sett över sina mål under de senaste tre åren. Av de företag som har uppsatta mål för kapitalstrukturen överensstämmer i nuläget utfallet med målen för 10 (48 procent) av dessa. Ytterligare sex företag förväntas netto nå en överensstämmelse mellan mål och status inom en tvåårsperiod. Därmed förväntas 16 (70 procent) av företagen nå målen inom en tvåårsperiod, medan resterande företag idag, uppvisar större avvikelser. Avvikelsena omfattar såväl över- som underkapitaliserade företag.

För att i ökad utsträckning nå målen för kapitalstrukturen krävs bl.a. väl fungerande möjligheter till reglering av kapitalstrukturen. Ägarens möjlighet att lämna kapitaltillskott har för en majoritet av företagen som verkar under marknadsmässiga villkor identifierats som en viktig faktor. Företagen anser att de med en sådan möjlighet mer effektivt skulle kunna utnyttja ägarens kapital i verksamheten.

Regeringen avser att fortsätta arbetet med att se över målen och optimera kapitalstrukturerna för de enskilda företagen, i syfte att säkerställa att ägarens kapital utnyttjas på bästa sätt. Vid identifierade behov av kapital till företagen ska tillskott prövas. I situationer med överskjutande kapital i bolagen ska detta återföras till ägaren om det inte inom en överblickbar framtid ska investeras i värdeskapande verksamhet.

3.8 Politikens inriktning

Globaliseringsrådet pekar i sin slutrapport på att Sverige måste prioritera konkurrenskraft, omställningsförmåga och attraktivitet högre, för att säkra tillväxt på lång sikt. Näringspolitiken har sedan regeringen tillträdde bedrivits i denna riktning.

Den globaliserade ekonomin har gjort att den finansiella krisen snabbt drabbat hela världen. I Sverige mötte regeringen snabbt de akuta problemen på finansmarknaden med insatser för att stabilisera bankerna och möjliggöra utlandskrediter för de svenska exportföretagen. Globaliseringsens möjligheter kommer fortsatt vara grun-

den för tillväxt i de svenska företagen, vilket möjliggör den svenska välfärden.

Åtgärder mot finansiell kris och lågkonjunktur

Den snabbt minskade efterfrågan i tillverkningsindustrin har lett till stort antal varsel om uppsägningar av personal. Detta har regeringen på ett offensivt vis mött med ett stort antal åtgärder.

En utgångspunkt har varit att åtgärderna, samtidigt som de möter de akuta problemen, ska utformas så att Sverige ska komma ur krisen med en stärkt konkurrenskraft.

Ett viktigt inslag i detta arbete är dialogen med de regionala varselsamordnarna som regeringen utsett, med uppdrag att samordna insatser lokalt och regionalt. Uppdraget innebär framförallt att möta de företag och människor som drabbas av varsel och nedläggningar. Genom att samordna aktörer och resurser på lokal och regional nivå ska arbetet säkerställa att Sverige stärker sin konkurrenskraft när ekonomin återhämtar sig.

De regionala samordnarna har inkommit med förslag som i stor uträkning har hörtsammats och genomförts av regeringen. Bland åtgärderna kan nämnas förstärkt utlåning till små och medelstora företag via Almi Företagspartner AB (Almi), förstärkt exportfinansiering via AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN), samt insatser för fordonsindustrin med ett FoU-bolag, möjligheter till statliga kreditgarantier för lån i Europeiska Investeringsbanken samt undsättningslån för företag i ekonomiska svårigheter. Åtgärder inom andra områden som regeringen vidtagit bl.a. med anledning av de regionala samordnarnas förslag är exempelvis skatteavdrag för reparationer och ombyggnader, satsning på infrastruktur, ny-startsjobb, uppskov för arbetsgivare att betala skatt, kompetensutveckling och arbetspraktik, åtgärder för utbildning, exempelvis yrkes- och vuxenutbildning, stöd till kommunsektorn för att värna välfärden och utvidgade satsningar på matchning och coachning av arbetssökande inom arbetsförmedlingen.

Bland de förslag som regeringen nu lägger fram kan nämnas en kraftfull satsning på fler utbildningsplatser och förstärkta arbetsmarknadsåtgärder.

Insatser för Europas bästa företagsklimat

Insatserna inom näringspolitiken är inriktade på att medverka till fler och växande företag, ett dynamiskt och innovativt näringsliv, regelförenkling, väl fungerande marknader och en effektiv förvaltningsstruktur.

Ett konkurrenskraftigt näringsliv förutsätter ett gott företagsklimat som skapas genom insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv.

I en allt mer integrerad världsekonomi ökar både möjligheterna och konkurrensen för svenska företag. I syfte att stärka företagens möjligheter att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen inom ramen för statens åtagande att utarbeta en internationaliseringsstrategi med särskilt fokus på små och medelstora företag.

Goda villkor för företagande, innovationer, god tillgång till kompetens och en väl fungerande kunskapsöverföring mellan universitet, högskolor, industriforskningsinstitut och näringsliv lägger grunden för långsiktig konkurrenskraft. I detta syfte genomför regeringen en rad insatser för att främja ett dynamiskt och innovativt näringsliv.

Regeringens gröna näringspolitik skapar förbättrade förutsättningar för svenskt näringsliv att ställa om för att klara de allt hårdare miljö- och klimatkraven. Samtidigt skapas förutsättningar för näringslivet att bättre kunna tillvarata tillväxtpotentialen i denna utveckling.

När företagens administrativa börda minskar stärks förutsättningarna för tillväxt. Regelförenkling är därför ett viktigt medel för att nå regeringens övergripande mål att bryta utanförskapet genom att skapa fler jobb i fler och växande företag. Det rådande läget i världsekonomi understryker vikten av att regelförenklingens arbetet fortsätter med oförminskad kraft. Att sänka kostnaderna för administration av regler är särskilt viktigt i en lågkonjunktur, då företagen redan är pressade av att hålla nere kostnaderna.

Konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna är en viktig förutsättning för väl fungerande marknader. Effektiva och väl anpassade regelverk skapar förutsätt-

ningar för entreprenörskap och tillväxt hos företag som är verksamma på konkurrensutsatta marknader. Regeringen avser att fortsätta att aktivt verka för att förbättra villkoren för företag och företagande genom att vidta åtgärder för att främja entreprenörskap och stimulera till förnyelse inom bl.a. välfärdssektorn.

Åtgärder för entreprenörskap och företagande i denna budgetproposition

Bland de förslag som regeringen nu lägger fram kan följande nämnas som bidrar till ett stärkt företagsklimat och bättre villkor för entreprenörskap och företagande. Satsningar på småföretagare och framtidsbranscher har prioriterats särskilt.

Nedsatta egenavgifter

För att öka småföretagens möjlighet att utvecklas, växa och anställa måste kostnaderna sänkas ytterligare. Regeringen föreslår därför en nedsättning av egenavgifterna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag med 5 procentenheter per år från och med den 1 januari 2010. Nedsättningen bör uppgå till högst 10 000 kronor och gälla näringsidkare i åldern 26–64 år som har ett överskott i näringsverksamheten på minst 40 000 kronor.

Trygghet för företagare

Regeringen genomför nu ett omfattande reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Målet är att göra det självklart, enkelt och mera lönsamt att vara företagare. För att förstärka den sociala tryggheten för företagare föreslår regeringen ett antal förändringar i de sociala trygghetssystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet för företagare.

Minskad risk att starta företag

För att minska risken med företagande och därmed främja ett ökat entreprenörskap avser regeringen att föreslå åtgärder som innebär att det ska gå snabbare än idag att få skuldsanering för den som har skulder från näringsverksamhet och att även aktiva näringsidkare ska omfattas av möjligheterna till skuldsanering.

Utredning om företagsbeskattning

För att förbättra företagsklimatet är det angeläget att företagskattereglerna bidrar till en hög investeringsnivå och en snabb produktivitetstveckling. Regeringen avser därför att tillsätta en företagskatteutredning med syfte att undersöka olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn och därmed göra villkoren mer lika för investeringar som finansieras med eget kapital respektive lånat kapital.

Utredning om tjänstemoms

Regeringen hade ambitionen att sänka sociala avgifterna för företag inom tjänstesektorn, men det var inte en framkomlig väg inom EU. Enligt ett nytt EG-direktiv som trädde i kraft den 1 juni 2009 är det dock numera möjligt för medlemsstaterna att sänka mervärdesskattesatsen på vissa tjänster inom tjänstesektorn. Regeringen vill därför nu undersöka möjligheten att tillämpa reducerad mervärdesskattesats på vissa tjänster. En utredare bör därför få i uppdrag att utreda om en reducerad mervärdesskattesats kan införas i vissa delar av tjänstesektorn.

Kulturella och kreativa näringar

Regeringen bedriver ett arbete med syfte att utveckla en långsiktigt fungerande infrastruktur för kulturella och kreativa näringar. Därför föreslås en särskild satsning för att utveckla denna för Sveriges utvecklings- och konkurrenskraft viktiga sektor.

Unga innovatörer

För att ytterligare stimulera unga företagare avser regeringen att vidta åtgärder för att främja unga innovatörer i nära samarbete med utbildningsinstitutioner, företag och företagargrupper.

Välfärdsutvecklingsråd

Regeringen avser att förstärka insatserna för att utveckla entreprenörskap och företagande inom vård och omsorg, i syfte att öka mångfalden, förbättra kvaliteten och öka valfriheten för patienten.

Kvinnors företagande

Regeringens satsning för att främja kvinnors företagande och för att stärka kunskaperna om kvinnors företagande har fått stort genomslag och därför föreslås en fortsatt satsning under 2010.

Hållbar turism

För att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland föreslår regeringen utökade resurser för VisitSweden AB. Dessutom tillkommer en satsning på Matlandet Sverige.

Slopad handelsgödselskatt

För att göra de gröna näringarna mer konkurrenskraftiga kommer, förutom de insatser som nämnts ovan, handelsgödselskatten att avvecklas.

Forskning och teknikutveckling inom energiområdet

Ytterligare insatser som gynnar entreprenörskap och företagande är regeringens satsningar på forskning och teknikutveckling inom energiområdet som syftar till att skapa tillväxt, nya jobb, miljönytta och goda exportmöjligheter i alla delar av landet.

Fortsatt utveckling av näringspolitiken

Många politikområden är av central betydelse för företagsklimatet, och därmed för entreprenörskapet och näringslivsdynamiken. Ett konkurrenskraftigt näringsliv kräver att näringspolitiken utgår från flera perspektiv. Makroekonomisk stabilitet, goda ramvillkor för företagande och näringspolitiska insatser är nödvändiga för att främja tillväxt i nya och befintliga företag. Regeringen fortsätter arbetet med att utveckla en mer samlad och tvärspektoriell näringspolitik.

Regeringen arbetar för att näringspolitiken ska skapa incitament och öka möjligheterna till tillväxt i såväl nya som befintliga företag. Det förutsätter att företagets kompetens- och kapitalbehov kan tillgodoses. Det ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, vilket inkluderar en arbetsrättslagstiftning som stimulerar till en produktiv näringslivsdynamik, samt en väl fungerande kapitalmarknad. Även skattesystemets utformning har betydelse för viljan och möjligheterna att starta företag och låta dem växa. Trygghetssystemen måste anpassas för att stärka tryggheten för företagare och därmed medföra att fler väljer företagande.

I fråga om regelförenkling för företag har regeringen startat ett förändringsarbete på det statliga området. Det är ett långsiktigt förändringsarbete som berör många aktörer på många olika nivåer. Det handlar om förhållningssätt och insikter om hur regler kan utformas på ett för

företagen enkelt och ändamålsenligt sätt. Det är myndigheterna som företagen möter i sin vardag. Det är därför av största vikt att de regelverk och rutiner som myndigheterna disponerar över är kostnadseffektiva för medborgare och företag. Regeringen avser att bygga upp en djupare kunskap kring reglers effekter för företag och samhälle för att på så sätt ta fram fler och relevanta verktyg för regelförenkling.

Regeringen anser att näringspolitiken särskilt ska främja företagandet inom kunskapsintensiva näringar. Detta gäller inte minst tjänstenäringar, vilka sysselsätter allt fler och är centrala för Sveriges internationella konkurrenskraft. De näringspolitiska verktygen ska därför utformas så att fler företag, inte minst de små företagen, ägnar sig åt forskning, utveckling och innovationer.

Fler och växande företag

Det ska vara enkelt, självklart och mer lönsamt att starta och driva företag. För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs såväl generella insatser som riktade åtgärder för företagande. För att fler ska bli företagare krävs det att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning.

Nya företag etableras i dag främst inom tjänstesektorn, där också många av de växande företagen är verksamma. Nya företag är viktiga för att introducera nya tjänster och varor i ekonomin. De nya företagen stärker konkurrensen och bidrar därmed även till utvecklingen av befintliga företag, vilket förbättrar förutsättningarna för tillväxt och ökad sysselsättning. I takt med att Sverige i allt högre grad blir en kunskapsbaserad ekonomi ökar betydelsen av tjänsteinnovationer, såsom organisatoriska innovationer och marknadsinnovationer. Tjänsteinnovationerna är viktiga för att öka konkurrenskraften inom såväl tjänstesektorn som den varuproducerande sektorn. De påverkas bl.a. av regleringar, entreprenörskapspolicy, utbildning, FoU och konkurrensregler. Det ställer följaktligen höga krav på att ramverken och de näringspolitiska insatserna stödjer denna utveckling.

Mot bakgrund av konjunkturläget är det särskilt viktigt att understödja utvecklingen av företagandet i Sverige och prioritera åtgärder för att stimulera fler företag att växa. Ett förbättrat

företagsklimat är centralt för att företagen ska ha möjlighet att hantera den rådande lågkonjunkturen och för att få fler i arbete.

Utifrån det långsiktiga perspektivet att effektivisera och samordna resurser som är strategiska för nationell och regional konkurrenskraft har regeringen, i form av det nybildade Tillväxtverket, skapat en kraftfull myndighet som ska utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, ökad konkurrenskraft och tillväxt i företag samt utvecklingskraft i alla delar av landet.

De offensiva insatserna för att stimulera företagandet i hela landet ska fortsätta. Som ett led i detta avser regeringen att effektivisera och förtydliga statens insatser för finansiering och rådgivning till små och medelstora företag. I betänkandet "Innovationer och företagande – Sveriges framtid" (SOU 2008:121) lämnas ett flertal förslag på hur statens finansieringsinsatser kan bli mer effektiva och överskådliga. En rapport rörande statliga rådgivningsinsatser innehåller förslag på hur de statliga insatserna kan utvecklas. Regeringen avser att, bland annat utifrån dessa underlag, utarbeta förslag till förbättringar av de statliga insatserna för finansiering och rådgivning samt utveckling av myndighetsservice. Regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen rörande dessa frågor under hösten 2009.

Beträffande finansiering av nya, små och medelstora företag är ambitionen att samordna resurser, säkerställa geografisk närvaro, och tydligare definiera statens insatser på området.

Företagens kompetens och möjlighet att attrahera kunskap är en avgörande faktor för företagets utveckling och konkurrenskraft. Det finns ett grundläggande behov av information och vägledning, rådgivning, nätverk och mötesplatser samt systematisk kompetensutveckling hos många små och medelstora företag. Företag använder sig i stor utsträckning av information från myndigheter, råd från familj och vänner samt rådgivning av privata aktörer inom t.ex. finansiering och revision. Staten har en roll i att tillhandahålla vissa marknadskompletterande tjänster när det gäller kunskapsstöd till företag. Regeringen har därför för avsikt att vidareutveckla och samordna myndigheternas information och service till små och medelstora företag. En del i detta är införandet av tjänsten Nystartskontoret. Ambitionen är också att tydligare definiera statens åtagande och åstadkomma en ef-

ektivisering och samordning av rådgivningsinsatserna samt öka inslaget av privata utförare.

Regeringen genomför nu ett omfattande reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Målet är att göra det självklart, enkelt och mera lönsamt att vara företagare. För att förstärka den sociala tryggheten för företagare föreslår regeringen ett antal förändringar i de sociala trygghetssystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet för företagare.

Sjukförsäkringen ska reformeras för att underlätta övergången från anställning till företagande. Företagare ska omfattas av ett generellt uppbyggnadsskede på två år som innebär rätt till sjukpenninggrundande inkomst motsvarande vad en anställd skulle få. Vidare ska valfriheten för företagare vad gäller karens i sjukförsäkringen öka. Det ska bli mindre riskfyllt att anställa genom att ett generellt högkostnadsskydd avseende sjuklönekostnader för arbetsgivare införs.

Inom föräldraförsäkringen föreslår regeringen ändrade regler så att egenföretagare får mer lika regler som anställda vid uttag av tillfällig föräldrapenning.

Flera förändringar som förtydligar och förstärker företagarnas skydd i arbetslöshetsförsäkringen bör genomföras. Företagarbegreppet bör kopplas till inkomstskattelagen. Reglerna vid tillfälligt uppehåll i näringsverksamhet, liksom reglerna för sammanläggning av inkomster från näringsverksamhet och anställning bör förtydligas. Dagsförtjänsten för företagare bör baseras på den senaste taxeringen eller på genomsnittet av de två år som föregår inkomståret i den senaste taxeringen om det är mer förmånligt. Företagare som lägger ner inom 24 månader efter start bör kunna få ersättning baserad på inkomster av tidigare anställning. Vid arbetslöshet bör det bortses från näringsverksamhet som bedrivits parallellt med anställning och företagande.

Arbetsmiljöverket ska i samråd med Försäkringskassan få i uppdrag att analysera möjligheterna för företagare att få havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön.

Under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, utgiftsområde

12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn samt under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv redovisas de olika reformförslagen i sin helhet.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med dessa förslag under våren 2010 och de bör kunna träda i kraft senast den 1 juli 2010.

I syfte att stärka företagens möjligheter att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen att, inom ramen för statens åtagande, utarbeta en internationaliseringsstrategi med särskilt fokus på små och medelstora företag. Strategin ska omfatta regional tillväxtpolitik, näringspolitik, handels- och investeringsfrämjande.

Det finns också en potential i att tillvarata kulturella och kreativa näringar som exportfaktor och som attraktionskraft för utländsk kompetens och investeringar i Sverige. Regeringen bedriver ett arbete med syfte att utveckla en långsiktigt fungerande infrastruktur för kulturella och kreativa näringar. Den handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som regeringen avser besluta är ett första steg i det långsiktiga arbetet för att utveckla denna för Sveriges utvecklings- och konkurrenskraft viktiga sektor. Regeringen förslår en särskild satsning för genomförandet av insatser, bl.a. kopplat till handlingsplanen. De kulturella och kreativa näringarna är också värdefulla inom innovationsområdet där design och nya affärsmodeller får allt större betydelse.

Utöver de generella insatserna för företagande finns det ett behov av riktade åtgärder, bl.a. i form av insatser för att uppmuntra och stimulera företagande inom vård och omsorg samt bland kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund.

Sedan tidigare har regeringen beslutat om insatser för att utveckla entreprenörskap och företagande inom vård och omsorg, i syfte att öka mångfalden, förbättra kvaliteten och öka valfriheten. Regeringen avser att förstärka insatserna på området för att ytterligare stimulera en mångfald av utförare som företag och ideella organisationer för förnyelse av välfärdssektorn som gynnar både patienter, brukare och entreprenörer. Detta görs bl.a. genom inrättandet av ett nationellt välfärdsutvecklingsråd som ska samla aktörer på marknaden och kontinuerligt ha en dialog om hinder för utveckling på marknaden och jobba med förslag om hur dessa ska kunna undanröjas.

De förstärkta insatserna för att främja kvinnors företagande och för att stärka kunskaperna om kvinnors företagande har fått stort genomslag. Därför är det angeläget att de fortsätter i samma omfattning under 2010. För framtiden är det viktigt att erfarenheter och kunskaper från dessa insatser integreras och tas till vara i det fortsatta utvecklingsarbetet av det befintliga företagsfrämjande systemet, särskilt avseende finansiering, information och rådgivning.

Regeringens strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet betonar utbildningsområdets centrala roll i att stimulera entreprenörskap. Skolan lägger grunden för ett entreprenöriellt förhållningssätt och genom strategin har regeringen konkretiserat åtgärder för att entreprenörskap ska genomsyra utbildningen på alla nivåer. Regeringen avser att löpande följa strategin genomförande.

Regeringen samarbetar i dag, genom myndigheterna, med olika organisationer för att främja ungas entreprenörskap. För att ytterligare stimulera unga företagares entreprenörskap kommer regeringen investera ytterligare i framtidens innovatörer. Detta kommer även fortsatt att ske tillsammans med företag, företagsorganisationer och utbildningsinstitutioner.

För att främja företagandet bland personer med utländsk bakgrund har regeringen givit Tillväxtverket i uppdrag att genomföra ett treårigt program som bl.a. ska förbättra förutsättningarna för målgruppen att få finansiering och öka tillgången till nätverk för affärsutveckling. Vidare verkar regeringen för att Almi Företagspartner AB ska höja sin ambitionsnivå vad gäller lån och affärsutveckling till företagare med utländsk bakgrund.

Ett dynamiskt och innovativt näringsliv

Forskning och innovation

De i internationell jämförelse stora FoU-investeringarna i näringslivet är en av grundpelarna för Sveriges starka position som kunskapsnation och exportland. Globaliseringen för dock med sig utmaningar i form av t.ex. ökad konkurrens om FoU-investeringarna samt växande krav på kunskapsintensiv produktion av såväl varor som tjänster i svenska små och medelstora företag. En ny global näringslivsdynamik växer också fram, i vilken små innovativa, ofta forskningsbaserade, företag snabbt växer till globala spelare av

intresse för såväl nationella och regionala styrande organ som internationella investerare.

För att fortsatt och med än större kraft kunna möta den ökade globala konkurrensen presenterade regeringen hösten 2009 sin forsknings- och innovationspolitiska proposition Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). Propositionen innehåller bedömningar och en plan för en kraftfull ökning av resurserna för forskning och innovation med 5 miljarder kronor, med full effekt 2012.

I propositionen introducerades ett nytt element i forskningsfinansieringen: strategiska forskningssatsningar. Dessa satsningar görs inom tre områden: medicin och livsvetenskaper, teknik samt klimat.

Satsningarna möjliggör en kraftsamling kring forskningsområden som uppfyller kraven att skapa och utveckla forskning på högsta internationella nivå inom områden där forskning har stor betydelse för utvecklingen av näringslivet och samhällslivet i stort. För att bidra till att nyttiggöra forskningen är det i många fall lämpligt att forskningen bedrivs i samverkan med näringslivet.

I propositionen föreslogs också ett antal åtgärder för att stärka innovationsförmågan i inte minst de högskolenära innovationssystemen. Bland åtgärderna märks en förstärkning av den struktur som finns för att stimulera innovation och att nyttiggöra resultaten från forskningsverksamheten inom högskolan. Denna struktur innefattar bl.a. högskolans interna stödfunktioner och Innovationsbron AB. Regeringen fortsätter också att stärka industriforskningsinstitutet för att dessa kraftfullare ska kunna verka för att öka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse, samt för att bidra till att utveckla excellens inom innovation. I propositionen lyfte regeringen fram samverkan med näringslivet, särskilt små och medelstora företag, som en huvuduppgift för en stärkt institutssektor.

Om Innovationsbrons verksamhet ska hållas intakt behöver de tillföras mer kapital. Innan detta fastställs är det viktigt med en översyn av insatserna till innovationsfinansiering i syfte att kraftsamla och förtydliga roller och insatser för de olika statliga aktörerna på området. Ett ställningstagande behövs under 2010.

De nationella satsningarna på forskning och innovation ska även stärka Sveriges position i det internationella forskningsarbetet, särskilt när

det gäller medverkan i EU:s ramprogram för forskning, utveckling och demonstration.

Miljödriven näringsutveckling

Klimatomställningen är en utmaning av historiska mått och en av regeringens viktigaste prioriteringar. Regeringen är övertygad om att klimatutmaningen kan vändas till en möjlighet för Sverige. Begreppet eko-effektiv ekonomi, som förenar näringspolitiken med klimat- och energitmaningarna, är värdefullt att tillämpa i Sverige och i EU. Den miljödrivna näringsutvecklingen bedrivs i nära samarbete med näringslivet t.ex. i den särskilda satsning regeringen genomför för att utveckla miljötekniksektorn i Sverige.

Regeringens gröna näringspolitik skapar förbättrade förutsättningar för svenskt näringsliv att ställa om för att klara de allt hårdare miljö- och klimatkraven och samtidigt förutsättningar för näringslivet att bättre kunna tillvarata tillväxtpotentialen i denna utveckling. Liksom många andra sektorer har miljöteknikföretagen påverkats av den ekonomiska nedgången, dock finns en stor potential för detta område att åter växa när energi-, miljö- och transportsystem ska ställas om för att möta miljö- och klimatutmaningarna. Ny, grön teknik kommer att vara viktig och efterfrågad globalt. Sverige har hög kompetens inom dessa områden och miljö- och energiteknikområdet har mycket goda förutsättningar att utgöra ett betydande tillväxtområde i Sverige, både avseende produktion och investeringar i Sverige och som exportvara. Kunskaper behöver i ännu större utsträckning tillvaratas och kommersialiseras. Regeringen stödjer denna utveckling på olika sätt, bl.a. genom den breda satsningen på utveckling av den svenska miljötekniksektorn och utökat internationellt samarbete inom flera viktiga marknader.

Omställningen till en grön fordonsflotta fortsätter och bör ske i samklang med strukturovandlingen inom fordonsindustrin. Regeringens inriktning är att fordonsflottan ska vara oberoende av fossila bränslen till 2030. Den ökande globala efterfrågan på mer miljövänliga transporter kan ge incitament för innovationer och möjlighet till tillväxt för svensk fordonsindustri.

Ett viktigt område, med stor potential för utveckling och export av svensk miljöteknik, är en bred och omfattande satsning på utveckling av hållbara städer, där regeringen genomför ett pro-

gram med en omfattning på 340 miljoner kronor under 2009 och 2010.

Sveriges miljöteknikråd, Swentec, är en delegation för miljöteknik, med uppdrag att t.o.m. 2010 arbeta med att aktivt bistå regeringen i det fortsatta arbetet med utformning, uppläggning och genomförande av olika åtgärder inom miljöteknikområdet.

Regeringen prioriterar en grön näringspolitik även i EU-arbetet. Under Sveriges ordförandeskap används "eco-efficient economy" som ett samlande begrepp och tas upp i de informella miljö-, energi- och näringsministermötena som ett gemensamt tema. Detta utgör ett bidrag i arbetet där Sverige som ordförande i EU leder Europa till ett samlat inspel inom ramen för de internationella klimatförhandlingarna i Köpenhamn i december 2009, liksom för de kommande diskussionerna om post-Lissabon agendan. Syftet med inriktningen mot "eco-efficient economy" är att diskutera utifrån olika rådskonstellationers perspektiv hur Europa kan öka konkurrenskraften och samtidigt möta dagens utmaningar och gemensamma målsättningar inom klimat- och energiområdena. Goda exempel som belyser lönsamhets- och konkurrens fördelar i att minska sin miljöpåverkan för alla typer av företag presenteras i samband med aktiviteterna kring "eco-efficient economy" under ordförandeskapet.

En viktig utgångspunkt för miljöpolitiska styrmedel är att de, i möjligaste mån, ska utformas så att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan. De ska i största möjliga utsträckning vara kostnadseffektiva, teknikneutrala och administrativt enkla.

Regeringens redan pågående nationella satsning på miljöteknik löper vidare. Ett antal pågående myndighetsuppdrag bidrar till en starkt svensk miljötekniksektor och ökade förutsättningar för export.

Exportrådet genomför på regeringens uppdrag särskilda satsningar på främjande av svensk miljöteknikexport med inriktning på små och medelstora företag. Bl.a. utvecklas stöd till små svenska miljöteknikföretag vid analys och val av internationella avsättningsmarknader samt vid etablering på nya exportmarknader.

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige, ISA, genomför en satsning på investeringsfrämjande inom miljöteknikområdet för att främja utländska företags investeringar i Sverige. Inriktningen i denna satsning är även att ISA ska

medverka till strategiska allianser mellan svenska och utländska företag och medverka till utländska riskkapitalinvesteringar i svenska tillväxtföretag inom miljöteknikområdet.

Vinnova har ett särskilt uppdrag från regeringen att arbeta med forskning och kunskapsutveckling inom miljöteknik. Särskilt fokus läggs vid IT och miljöteknik, forskning om hållbart stadsbyggande samt en förstärkt inkubatorsatsning inom miljöteknikområdet.

Tillväxtverket genomför ett program för stöd till miljödriven affärsutveckling inom små och medelstora företag. Inriktningen är att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft på miljödrivna marknader, såväl internationellt som nationellt och regionalt.

För att lyckas med att möta miljö- och klimatutmaningarna som vi står inför krävs omfattande internationell samverkan. Regeringen arbetar därför aktivt för ett ökat internationellt samarbete. Samarbetsavtal har tecknats med USA och Brasilien om teknikutveckling för förnybar energi. Överenskommelser har också ingåtts med Kina om samarbete inom energi- och miljöteknik inklusive hållbar stadsutveckling. Inom området energi- och miljöteknik och hållbart stadsbyggande har svenska företag världsledande kompetens och en stor potential till ökad svensk export av svensk miljöteknik till Kina finns. Regeringens särskilde samordnare för det svensk-kinesiska miljötekniksamarbetet arbetar, i nära samverkan med bl.a. det särskilda miljöteknikkontoret vid Sveriges ambassad i Peking, för att förverkliga och genomföra innehållet i de avtal som undertecknades i samband med statsministerns besök i Kina år 2008.

Tillgången till naturresurser är en annan strategisk fråga både nationellt och på EU-nivå. Här har Sverige en unik position med rik tillgång på viktiga naturresurser, malm, mineral, skog, mark och vatten. Regeringen har inlett ett arbete med att bygga upp en kunskapsgrund för att på bästa sätt kunna främja utvecklingen av hållbart nyttjande av de naturresurser som bidrar till ökad tillväxt. Detta arbete ska i förlängningen bidra till nya export- och investeringsmöjligheter.

Målsättningen är att främja en effektiv resursanvändning såväl vad gäller energi som andra råvaror och att svara mot miljö- och klimatkrav så att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och ökad användning av energi och råvaror bryts. Sverige genomför under EU-ordförandeskapet ett antal aktiviteter som skapar förutsättningar

för att en sådan politik etableras på EU-nivå, bl.a. till stöd för klimatkonferensen i Köpenhamn i december.

Information om miljöpåverkan från företag och offentlig verksamhet är ett ytterligare viktigt led i arbetet att skapa ett hållbart samhälle. Efterfrågan på produkter och tjänster som bidrar till minskade miljö- och klimathot ökar samtidigt kraftigt. Information från företag om produkter och om miljöpåverkan blir därför också ett allt viktigare konkurrensmedel, såväl nationellt som internationellt. Användande av olika erkända redovisnings- och certifieringsverktyg gör att ett företag kan få ett marknadsförsprång.

Regeringens riktlinjer med tydligare informationskrav för hållbarhetsredovisning för statligt ägda företag har fått stor positiv uppmärksamhet internationellt. De har även mottagits positivt bland privata företag som arbetar med detta. Inget annat land har numera så tydliga och långtgående krav på rapportering som Sverige har för sina statligt ägda företag.

Arbetet för att öka användningen av hållbarhetsredovisning, miljöcertifiering och liknande verktyg kommer att fortsätta. Mindre företag har ofta svårt att avsätta de resurser som krävs för att sätta sig in i vilka olika verktyg som skulle vara gynnsamma för deras företagsutveckling. Därför kommer regeringen se över möjligheterna att bistå dessa företag, t.ex. genom att tillgängliggöra kunskapsunderlag och möjliggöra erfarenhetsutbyte.

Näringspolitiken ska även verka för synergier med andra politikområden, t.ex. med energipolitik, miljöpolitik och regional tillväxtpolitik och för att åtgärder utformas utifrån en helhetssyn som bidrar till en hållbar samhällsutveckling. I största möjliga mån utformas regleringar och andra aktiviteter med huvudsyfte att bidra till mål inom andra politikområden så att de samtidigt är gynnsamma ur ett näringsperspektiv. En prioriterad fråga i detta sammanhang handlar om hur EU:s utsläppshandelsdirektiv kommer att implementeras. Regeringen förhandlar ett antal viktiga frågor rörande industrins åtagande för att minska utsläppen av växthusgaser, bland annat hur tilldelningen av utsläppsrätter kommer att se ut under den tredje handelsperioden 2013–2020.

Regelförenkling – en viktig tillväxtfaktor

Nya och växande företag är en grundläggande förutsättning för att skapa sysselsättning, ekonomisk tillväxt och förnyelse. När regler utformas på ett enklare och mer ändamålsenligt sätt kan företagen ägna mer tid och resurser till att driva och utveckla sin verksamhet så att företagen kan växa och anställa. Minskade administrativa kostnader ger möjlighet till ökad produktivitet genom att mer resurser kan överföras till kärnverksamheten. Regelförenkling är därför ett viktigt medel för att nå regeringens övergripande mål att bryta utanförskapet genom att skapa fler jobb i fler och växande företag.

Regeringens övergripande mål med regelförenklingsarbetet är att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Som ett led i detta ingår regeringens mål att minska företagets administrativa kostnader till följd av statliga regler med 25 procent till 2010. 25-procentsmålet är ett övergripande nettomål och omfattar samtliga statliga regler med såväl nationellt ursprung som EG-ursprung.

Målet att minska företagets administrativa kostnader med 25 procent till 2010 är ett ambitiöst åtagande, särskilt mot bakgrund av det gynnsamma utgångsläget i Sverige jämfört med många andra länder. Internationella jämförelser visar att svenska regler är förhållandevis väl utformade. Oaktat att Sverige har ett bra utgångsläge anser regeringen att det är viktigt att fortsatt ha högt ställda mål och bedriva ett ambitiöst förenklingsarbete för att göra det mer attraktivt att starta och driva företag och för att förstärka de svenska företagens konkurrenskraft.

Det förenklingsarbete som regeringen bedrivit hittills har tydligt placerat Sverige på den europeiska förenklingskartan. Sverige är ett av sju länder i EU som har genomfört fullständiga mätningar av företagets administrativa kostnader. Sverige är numera tillsammans med bl.a. Nederländerna, Storbritannien, Tyskland och Danmark ett av de mer pådrivande länderna i fråga om regelförenkling inom EU. Vid sidan av Sverige har endast ytterligare två länder inom EU, Nederländerna och Tyskland, inrättat ett regelråd. Erfarenheter visar att ett fristående regelråd har haft stor betydelse för utvecklingen av regelförenklingsarbetet. Regeringen kommer att utvärdera Regelrådets verksamhet och överväga att förlänga verksamheten till efter 2010.

Ett effektivt och resultatriktat förenklingsarbete tjänar på att det finns tydliga och mätbara mål för hur mycket företagens administrativa kostnader ska minskas med. På så sätt fungerar 25-procentsmålet som en viktig drivkraft i förenklingsarbetet. Samtidigt förtjänar det att understrykas att det övergripande målet för regelförenklingsarbetet om att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagens vardag är vidare än att bara minska företagens administrativa kostnader.

Regeringen låter mäta företagens administrativa kostnader för att få ett kvalificerat och kvantitativt underlag att arbeta med för att förenkla regler, tillämpningar och procedurer. Mätningarna ger också information om hur stora de administrativa kostnaderna är till följd av de statliga regelverken och utgör därmed ett index att mäta resultaten mot. En uppdatering av mätningarna avseende förändringen av företagens administrativa kostnader för perioden den 1 januari till den 31 december 2008 har genomförts under våren 2009. Uppdateringarna visar att de totala administrativa kostnaderna har minskat med närmare fyra procent under perioden. Minskningen är ett tredebett i regelförenklingsarbetet.

Flera av de utredningar som regeringen tillsatt är nu också slutförda. Om utredningarnas förslag genomförs kommer det att minska den administrativa bördan ytterligare. Exempelvis kan nämnas utredningsbetänkandet Enklare redovisning (SOU 2008:67), där förslagen innebär en minskning av den administrativa bördan med ungefär en halv miljard kronor per år.

Regeringen beslutade den 6 augusti 2009 om ett fortsatt regelförenklingsuppdrag till departement och myndigheter. Huvudinriktningen för uppdraget är att fortsatt identifiera nya förenklingsåtgärder som ger stor effekt i närtid för företagen. Eftersom mer än hälften av de administrativa kostnaderna för de svenska företagen härrör från lagstiftning som har sin grund i eller motsvarar EG-rättsliga krav kommer stor vikt att läggas vid förenklningar på EU-nivå.

Regelförenkling är ett långsiktigt förändringsarbete som berör många aktörer på många olika nivåer. Det handlar om attityder, förhållningssätt och insikter om hur regler som i första hand tillkommer för att uppnå ett visst syfte, kan utformas på ett för företagen enkelt, kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Regelförenkling handlar i förlängningen också om att verksam-

heten på myndigheter och departement ska bli effektivare.

Regeringen har startat ett förändringsarbete på det statliga området. Utöver arbetet på central nivå i myndigheter och på departement är dock den regionala och lokala nivån betydelsefull i arbetet med regelförenkling. Länsstyrelser, lands- ting och kommuner har exempelvis viktiga roller vad gäller tillämpning och tillsyn av lagar och förordningar. Det är också länsstyrelser, lands- ting och kommuner som företagen i många fall möter när regelverket tillämpas i praktiken. Regeringen avser därför att ta initiativ till insatser som stimulerar arbetet med regelförenkling på lokal och regional nivå.

En efterfrågad åtgärd från näringslivet är att minska uppgiftslämnandet för företagen. Bolagsverket har haft i uppdrag att se över hur företagens uppgiftsinlämnande till statliga myndigheter kan minska. Bolagsverket har lämnat konkreta förslag på hur företagens uppgiftslämnande kan minskas och hur hanteringen av uppgifter kan samordnas och effektiviseras samt hur uppgifterna kan återanvändas. Verket föreslår bland annat inrättandet av ett nytt samordningsorgan. Redovisningen av uppdraget bereds nu inom Regeringskansliet.

Att utveckla indikatorer eller andra uppföljningsinstrument i syfte att följa upp och synliggöra förbättringar i andra delar av förenklingsarbetet än administrativa kostnader är en prioriterad fråga för regeringen. Utvecklingen i andra länder har också gått mot att bredda förenklingsarbetet till annat än administrativa kostnader samt att utveckla processerna i förenklingsarbetet. Det har därför uppstått ett behov av att framöver utveckla metoder som täcker annat än administrativa kostnader men också att analysera de administrativa kostnaderna närmare. Bland frågor som är aktuella kan nämnas en analys av "Business as Usual"-kostnader (BAU) i de uppmätta administrativa kostnaderna. BAU eller affärskritiska kostnader är i regelförenklingssammanhang regelstyrda kostnader som företagen sannolikt skulle ha haft oavsett om regeringen funnits. Som exempel kan nämnas bokföringskostnader. Även en närmare analys av för företagen irriterande regler är viktigt. Regeringen avser att bygga upp en djupare kunskap kring reglers effekter för företag och samhälle för att på så sätt ta fram fler och relevanta verktyg för regelförenkling.

Väl fungerande marknader

Konkurrens - ett viktigt medel

Effektiv konkurrens är ett kännetecken för väl fungerande marknader. Konkurrens sporrar kreativitet, tillvaratar nytänkande och stimulerar kommersialiseringen av nya affärsmöjligheter. Detta leder till ett dynamiskt näringsliv med konkurrenskraftiga företag som har förutsättningar att växa och anställa ny personal vilket leder till att bryta utanförskapet. Ökad konkurrens medför också att köparnas valfrihet ökar och leder till högre kvalitet och lägre priser. En god konkurrenssituation bidrar till ökad produktivitet och till lägre inflationstryck. Den samhällsekonomiska betydelsen av en effektiv konkurrens illustreras väl av Konkurrensverkets kartellbekämpning och i Marknadsdomstolens avgöranden.

Effektiva och väl anpassade regelverk är viktiga faktorer för väl fungerande marknader. I takt med att marknader förändras och utvecklas måste det säkerställas att det vid varje tidpunkt finns moderna konkurrensregler och en effektiv tillsynsmyndighet. I tillsynen blir det extra viktigt att Konkurrensverket har förutsättningar att inhämta den information som behövs. I detta sammanhang bör regelverket som styr myndighetens möjligheter till informationsinhämtning ses över och moderniseras. Marknadens förtroende för regelverk och tillsyn måste vara stort.

Konkurrenspolitiken handlar dock inte bara om att säkerställa att vi har moderna konkurrensregler och en effektiv konkurrensmyndighet. Konkurrenspolitiken har ett bredare angreppssätt som utgår ifrån att man måste ta vara på varje möjlighet att överväga konkurrensförbättrande åtgärder inom hela samhällsekonomin. Även om Sverige har en stark ekonomi och ett i internationellt perspektiv avreglerat och konkurrenskraftigt näringsliv är prisläget i Sverige högt inom många områden i jämförelse med andra länder. En huvudsaklig orsak till detta är en bristande konkurrenssituation, vilket också gör att prisstegringar riskerar att bli mer märkbara och långvariga. Regeringen ser därför behovet av konkurrensförbättrande åtgärder på en rad områden och har med anledning av detta givit Konkurrensverket i uppdrag att lämna konkreta och rangordnade förslag på konkurrensförbättrande åtgärder. Den 31 mars 2009 slutredovisade verket 59 åtgärder för bättre konkurrens som spänner över stora delar av samhällsekonomin. Att ta

ett samlat grepp om konkurrensfrågorna är nödvändigt för att förbättra regeringens möjligheter att driva igenom reformer som ger tydliga och långsiktiga resultat för hela samhällsekonomin. Ett arbete pågår för att omhänderta dessa åtgärdsförslag på bästa sätt. Regeringen avser att under våren 2010 närmare presentera de satsningar som görs på konkurrensförbättrande åtgärder med betydelse för samhällsekonomin.

Konkurrensutsättning av offentlig verksamhet

Regeringens politik syftar till att skapa förutsättningar för väl fungerande marknader där fler företag kan etablera sig och växa. En viktig del i detta är att öka den konkurrensutsatta delen av ekonomin. Där är tjänstesektorn och vård- och omsorg av stor betydelse. Från och med den 1 januari 2009 är Konkurrensverket tillsynsmyndighet för den nya lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, i vården. En lag om nationellt vårdval inom primärvården införs från den 1 januari 2010. Konkurrensverket kommer då få ett särskilt uppdrag att se hur konkurrensen förändras i och med att de nya reglerna införs.

Konkurrens på lika villkor mellan privat och offentlig sektor

På väl fungerande marknader ska företag kunna verka i konkurrens på lika och rättvisa villkor. Sunda spelregler mellan privat och offentlig sektor måste därmed gälla. Regeringen anser att det är angeläget att komma till rätta med de problem som uppstår när offentliga aktörer ägnar sig åt affärsverksamhet som snedvrider konkurrensen på marknaden och därmed tränger undan privat näringsverksamhet. Regeringen har därför beslutat om propositionen Konfliktlösning vid offentlig säljverksamhet på marknaden m.m. (prop. 2008/09:231) med förslag om att konkurrenslagen kompletteras med regler som innebär att Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket får förbjuda staten, en kommun eller ett landsting att i sin säljverksamhet tillämpa ett visst förfarande. En kommun eller ett landsting får även förbjudas att bedriva en säljverksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen. För att ett förbud ska få meddelas kommer det enligt förslaget att krävas att verksamheten eller förfarandet snedvrider konkurrensen eller är ägnat att snedvrida förutsättningarna för en effektiv konkurrens. Det ska även krävas att snedvridningen inte är försvarbar från allmän synpunkt. Regeringen har föreslagit att

de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Konkurrens och kunskap i och om den offentliga upphandlingen

Den totala upphandlingsmarknaden i Sverige omsätter årligen ca 400–500 miljarder kronor. En väl fungerande upphandlingsmarknad är därför en viktig del i regeringens strävan att nå målen med fler och växande företag. Regeringen anser att fler små och medelstora företag ska ges förutsättningar att delta i offentliga upphandlingar. Genom att stärka tillsynen, förbättra kompetensen, effektivisera upphandlingsförfaranden och stimulera mångfald och innovation kan konkurrensen bland anbudsgivare öka.

För att skapa förutsättningar för en effektiv tillämpning och tillsyn av upphandlingsreglerna krävs fungerande rättsmedel och sanktionsmöjligheter. Den 1 juni 2010 föreslås EG:s reviderade rättsmedelsdirektiv vara genomfört i svensk rätt. (Se vidare utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, kap. 4 Offentlig upphandling). Förslaget syftar bl.a. till att komma till rätta med fall då upphandlande myndighet tecknar upphandlingskontrakt i syfte att stänga möjligheten till överprövning, vilket upplevs av konkurrerande företag som ett sätt att kringgå regelverket. Förslaget behandlar även problemet med att det saknas effektiva rättsmedel mot otillåtna direkttilldelningar av kontrakt. Enligt förslaget ska en marknadsskadeavgift avseende otillåten direktupphandling införas. Konkurrensverket föreslås få talerätt i mål om denna.

Förslaget om att införa rättsmedel kan förväntas öka regelefterlevnaden på upphandlingsområdet och därmed också öka antalet upphandlingar och den konkurrensutsatta delen av ekonomin. Utan möjlighet att ingripa mot överträdelser med sanktioner blir tillsynen av den offentliga upphandlingen inte effektiv. Genom att ge Konkurrensverket talerätt i mål om marknadsskadeavgift avseende otillåten direktupphandling och resurser för att föra sådan talan skapas bättre möjligheter för framför allt små och nystartade företag att få sin sak prövad.

Immaterialrättens betydelse

Betydelsen av immaterialrätten för företagen blir allt större, särskilt patentskyddet spelar en mycket viktig roll när det gäller innovationer och ekonomiskt agerande. Genom patentskyddet ges förutsättningar för företagen att i högre ut-

sträckning utveckla och kommersialisera sina innovationer; immaterialrätten och regelverken kring denna utgör därför mycket viktiga ramar för företagen i deras verksamhet såväl nationellt som internationellt. Immateriala rättigheter i sig har också blivit en viktig handelsvara för företagen i deras utveckling av sina verksamheter. Betydelsen av att säkra immateriala rättigheter för ekonomiska aktörer har ökat kraftigt under senare år. Betydelsen av patenträtten har också blivit mycket stor. Det är inte längre innovationen i sig utan också i ökande omfattning den överlåtbara immateriala rättigheten som skapar värde. Immateriala rättigheter är därför mycket viktiga för företagen när det gäller tillväxt och konkurrenskraft. Det är således angeläget att öka kunskaperna hos särskilt de små och medelstora företagen om det immaterialrättsliga systemet och de ekonomiska fördelarna med patent samt att verka för att kostnaderna för patent minskar såväl nationellt som inom EU.

Inför och i samband med Sveriges ordförandeskap i EU andra halvåret 2009 planeras en immaterialrättslig satsning på Östersjöområdet. Satsningen har som målsättning att främja områdets ekonomiska utveckling. Ett delområde är att fokusera på de miljöproblem som finns i Östersjön. Ett annat delområde – i syfte att skapa ekonomisk utveckling – är att generellt sett säkerställa tillgången till starka immaterialrättssystem i Östersjöregionen. Målet är att Europeiska rådet ska fatta beslut om en Östersjöstrategi vid dess möte i december 2009.

Aktivt ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en betydande företagsägare i Sverige. Inom Regeringskansliet förvaltas 54 företag, varav 41 ägs helt och 13 ägs tillsammans med andra. Företagen representerar stora värden och är stora arbetsgivare. Dessutom ägs de ytterst av alla svenska medborgare gemensamt. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare.

Regeringens övergripande mål för förvaltningen är att skapa värde och i förekommande fall se till att de uttryckta samhällsintressena infrias.

Det är viktigt att staten hanterar sin ägarroll på ett ansvarsfullt sätt. Så länge företagen ägs av staten ska den aktiva förvaltningen ske på ett professionellt sätt med värdeskapande som över-

gripande mål. För de företag där det finns ett försäljningsmandat inbegriper den aktiva förvaltningen även att förbereda och strukturera dem inför försäljning.

Minskat företagsäggande

Regeringen anser att det statliga ägandet av företag ska minska. Regeringen har med propositionen Försäljning av vissa statligt ägda företag (prop. 2006/07:57, bet. 2006/07:NU16, rskr. 2006/07:217) begärt och fått riksdagens bemyndigande att avveckla statens ägande i sex företag. Avseende övriga företag gör regeringen en genomgång för att pröva skälen till ett fortsatt statligt ägande. Med stöd av ovanstående bemyndigande har regeringen hittills under mandatperioden sålt statens innehav i OMX AB, V&S Vin & Sprit AB och Civitas Holding AB som ägde Vasakronan AB samt minskat ägandet i TeliaSonera AB genom att avyttra 8 procent av aktierna i bolaget. För hitintills genomförda försäljningar uppgår det totala värdet till 119,1 miljarder kronor, inklusive i huvudsak nettoskulder. Försäljningsintäkterna från dessa försäljningar uppgår till 98,9 miljarder kronor, exklusive i huvudsak nettoskulder. Försäljningsintäkterna har använts till att minska statsskulden. Enligt Riksgäldskontorets bedömning blir den uppskattade årliga besparingen på räntekostnader för statsskulden ca 3,7 miljarder kronor, beräknad utifrån den genomsnittliga kostnaden för statsskulden de senaste fem åren.

I samband med den omreglering som genomförts för att möjliggöra för nya aktörer att etablera sig på apoteksmarknaden har ägandet och verksamheten i Apoteket AB omstrukturerats. Totalt kommer ca 466 apotek att säljas till stora och medelstora köpare medan 150 apotek kommer att överföras till ett nyinrättat bolag som ska kunna ha enskilda entreprenörer som delägare. Regeringens politik att minska det statliga ägandet ligger fast. Liksom tidigare kommer fortsatta försäljningar att genomföras vid den tidpunkt då det utifrån en samlad bedömning bedöms ge det mest affärsmässiga utfallet.

En effektiv förvaltningsstruktur för företagsamhet och hållbar tillväxt

Regeringen har tagit många förvaltningspolitiska initiativ för en mer samlad förvaltningsstruktur

inom politikområden med strategisk betydelse för hållbar nationell och regional tillväxt.

Den 1 april 2009 genomfördes en omstrukturering för att skapa en effektivare och tydligare myndighetsstruktur inom näringspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken. Då bildades två nya myndigheter, Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys). Tillväxtverket har bland annat till uppgift att utveckla och genomföra insatser för starkt utvecklingskraft i såväl gles- och landsbygder, små och medelstora städer som i storstadsområden. Tillväxtanalys ska utifrån olika perspektiv utvärdera, analysera och redovisa effekter av statens åtgärder för hållbar tillväxt, konkurrenskraft och regioners utvecklingskraft i hela landet.

Aktörsstrukturen vad gäller företagsfinansiering och -rådgivning har också setts över och regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen rörande dessa frågor under hösten 2009.

Ett annat viktigt område för företags och människors vardag är transportsektorn. För att skapa bättre organisatoriska förutsättningar för att arbeta med utvecklingen av transportsystemet utifrån ett trafikslagsövergripande perspektiv, är regeringens inriktning att bilda Trafikverket den 1 april 2010 (se vidare utgiftsområde 22 Kommunikationer). En väsentlig uppgift för den nya myndigheten blir att ansvara för en samlad långsiktig trafikslagsövergripande infrastrukturplanering för utveckling av hela transportsystemet.

För att möta de utmaningar och nå de mål som gäller för transportsektorn krävs en tydligare och kraftfullare styrning från regeringens sida. Det förutsätter ett betydligt större inslag av uppföljning och utvärdering av berörda verksamheter än vad som hittills varit fallet. Mot denna bakgrund är regeringens inriktning att inrätta en ny utvärderingsmyndighet, Trafikanalys, den 1 april 2010.

3.9 Budgetförslag

3.9.1 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tabell 3.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	139 936	Anslags-sparande	-2 863
2009	Anslag	137 293 ¹	Utgifts-prognos	130 654
2010	Förslag	142 567		
2011	Beräknat	145 523 ²		
2012	Beräknat	148 433 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 142 567 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 142 567 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget finansierar förvaltningskostnader vid Verket för innovationssystem (Vinnova). Myndigheten har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 142 567 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 145 523 000 kronor respektive 148 433 000 kronor.

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009 ¹	137 293	137 293	137 293
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 274	8 230	11 140
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	142 567	145 523	148 433

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	1 783 145	Anslags-sparande	-1 768
2009	Anslag	1 836 829 ¹	Utgifts-prognos	1 751 464
2010	Förslag	1 903 795		
2011	Beräknat	1 973 004 ²		
2012	Beräknat	2 067 964 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 938 795 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 967 335 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystemet.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2011–2015. Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2008	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012–2015
Ingående åtaganden	1 441 852	1 677 454	1 800 000	-	-
Nya åtaganden	1 132 135	1 020 776	1 200 000	-	-
Infriade åtaganden	-896 533	-898 230	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Utestående åtaganden	1 677 454	1 800 000	2 000 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 800 000	1 800 000	2 000 000	-	-

Regeringens överväganden

I enlighet med regeringens forsknings- och innovationsproposition Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) föreslår regeringen att anslaget ökar med 64 000 000 kronor från och med 2010.

Regeringen föreslår en överföring av 35 000 000 kronor till anslaget 1:15 *Rymdverk-sambet* för 2010. För 2011 beräknar regeringen att 25 000 000 kronor överförs till samma anslag.

Regeringen föreslår att 1 903 795 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 1 973 004 000 kronor respektive 2 067 964 000 kronor.

Tabell 3.8 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	1 846 179	1 846 179	1 846 179
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	28 616	85 870	124 512
Beslut	29 000	40 955	97 274
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 903 795	1 973 004	2 067 964

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tabell 3.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	Anslags-sparande	0
2009	Anslag	355 127 ¹	Utgifts-prognos 355 127
2010	Förslag	468 231	
2011	Beräknat	480 406 ²	
2012	Beräknat	490 014 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 468 231 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 468 231 tkr i 2010 års prisnivå.

Från anslaget finansieras strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstitutet med ägande under RISE Holding AB, liksom kostnader för RISE Holdings verksamhet, samt vissa omstruktureringskostnader för RISE-institutet.

Regeringens överväganden

I enlighet med regeringens forskningspolitiska proposition Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50), föreslår regeringen att anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* ökar med 100 000 000 kronor 2010. Regeringen beräknar att anslaget ökar med 102 600 000 kronor 2011 och 104 652 000 kronor 2012.

Regeringen föreslår att 468 231 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 480 406 000 kronor respektive 490 014 000 kronor.

Tabell 3.10 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	355 127	355 127	355 127
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	13 104	22 679	30 235
Beslut	100 000	102 600	104 652
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	468 231	480 406	490 014

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	Anslags-sparande	0
2009	Anslag	266 468 ¹	Utgifts-prognos 253 723
2010	Förslag	367 508	
2011	Beräknat	295 904 ²	
2012	Beräknat	301 822 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 289 295 tkr i 2010 års prislivå.

³ Motsvarar 289 295 tkr i 2010 års prislivå.

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningskostnader och för driftsbidrag till Almi Företagspartner AB (Almi).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 367 508 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Tillväxtverket* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 295 904 000 kronor respektive 301 822 000 kronor. Av anslaget beräknas totalt 135 000 000 kronor användas för driftsbidrag till Almi under 2010.

Anslaget föreslås minska med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2010 till följd av en överföring till anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* med anledning av fördelningen av viss databas- och analysverksamhet mellan Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Tabell 3.12 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	257 303	257 303	257 303
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	9 700	15 800	21 262
Beslut		-80 000	-81 600
Överföring till/från andra anslag ³	100 505	102 801	104 857
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	367 508	295 904	301 822

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Överföring till/från andra anslag beror på att myndigheten under 2009 anvisats anslag för 9 månader. Fr.o.m.2010 föreslås/beräknas anslag för hela kalenderår.

3.9.5 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tabell 3.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	Anslags-sparande	159 447
2009	Anslag	491 841 ¹	Utgifts-prognos 528 619
2010	Förslag	565 509	
2011	Beräknat	305 509	
2012	Beräknat	305 509	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för näringslivsfrämjande åtgärder och till tjänsten Nystartskontoret.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 565 509 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för 2010.

För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 305 509 000 kronor respektive 305 509 000 kronor.

Den treåriga insats om 100 000 000 kronor per år 2007–2009 som har genomförts för kvinnors företagande avses förlängas till 2010 och föreslås då fortsatt omfatta 100 000 000 kronor. Som en del i arbetet med insatser för kulturella och kreativa näringar föreslår regeringen att anslaget tillförs 20 000 000 kronor per år 2010–2012. Vidare föreslår regeringen att 10 000 000

kronor anvisas till insatser för entreprenörskap och förnyelse inom välfärdssektorn per år 2010–2012. Anslaget föreslås slutligen öka med 20 000 000 kronor per år 2010–2012 för genomförandet av insatser i syfte att stimulera innovationskraften hos unga.

Anslaget beräknas öka med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2011 då de medel som har överförts till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse med anledning av Regelrådets inrättande beräknas återföras till anslaget. Anslaget beräknas minska med 150 000 000 kronor fr.o.m. 2011 till följd av att de särskilda miljöteknikinsatser som bedrivs 2007–2010 då bedöms vara avslutade. Vidare beräknas anslaget minska med 20 000 000 kronor till följd av att de särskilda insatserna för att underlätta för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag 2008–2010 då bedöms vara avslutade. Slutligen beräknas anslaget minska med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2011 då de särskilda insatserna för kvinnors företagande 2007–2010 bedöms vara avslutade.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor under 2011–2013.

För 2009 prognostiseras i princip hela den tilldelade bemyndiganderamen för innevarande år utnyttjas. Bemyndiganderamen på anslaget föreslås minska med 80 000 000 kronor 2010 eftersom en rad av de särskilda insatser som finansieras under anslaget bedöms avslutas under 2010. I huvudsak används anslaget för projektfinansiering. Vid projektfinansiering löper utbetalningar över flera år, vilket försvårar prognoser för infriade och utestående åtaganden. För att ta hänsyn till denna osäkerhetsfaktor bedömer regeringen att det finns ett behov av en marginal i form av ett bemyndigande som överskrider de prognostiserade utestående åtagandena.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	515 509	515 509	515 509
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	50 000	-210 000	-210 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	565 509	305 509	305 509

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 3.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2008	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012–2013
Ingående åtaganden	0	360 769	290 200	-	-
Nya åtaganden	360 769	181 406	120 000	-	-
Infriade åtaganden	0	-251 975	-241 000	-144 750	-24 450
Utestående åtaganden	360 769	290 200	169 200	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	470 000	300 000	200 000	-	-

3.9.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall		Anslags- sparande	0
2009	Anslag	56 294 ¹	Utgifts- prognos	54 989
2010	Förslag	78 229		
2011	Beräknat	80 016 ²		
2012	Beräknat	81 617 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 78 229 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 78 229 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget ska användas till förvaltningskostnader vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 78 229 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser*. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 80 016 000 kronor respektive 81 617 000 kronor.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar är en ny myndighet som bildades den 1 april 2009, med uppgift att vara regeringens stöd för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009 ¹	54 196	54 196	54 196
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 000	3 284	4 434
Beslut			
Överföring till/från andra anslag ³	22 033	22 536	22 987
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	78 229	80 016	81 617

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Överföring till/från andra anslag beror på att myndigheten under 2009 anvisats anslag för 9 månader. Fr.o.m.2010 föreslås/beräknas anslag för hela kalenderår.

3.9.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	99 763	Anslags- sparande	0
2009	Anslag	110 073 ¹	Utgifts- prognos	110 073
2010	Förslag	150 035		
2011	Beräknat	143 541 ²		
2012	Beräknat	146 412 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 140 035 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 140 035 tkr i 2010 års prisnivå.

Från anslaget finansieras statens aktieägartillskott till VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 50 000 000 kronor för att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland.

Regeringen föreslår att 150 035 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 143 541 000 kronor respektive 146 412 000 kronor.

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009 ¹	110 073	110 073	110 073
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	0	2 756	5 012
Beslut ³	39 962	30 712	31 327
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	150 035	143 541	146 412

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget förstärks med 50 000 000 kronor årligen, samtidigt som det 2010–2012 sker en utfasning av tidigare tillfälliga satsningar.

3.9.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tabell 3.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	173 910	Anslags-sparande	2 124
2008	Utfall	173 910	Anslags-sparande	2 124
2009	Anslag	171 425 ¹	Utgifts-prognos	180 368
2010	Förslag	178 985		
2011	Beräknat	183 282 ²		
2012	Beräknat	187 182 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 179 369 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 179 593 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget finansierar myndighetsverksamhet inom Sveriges geologiska undersökning (SGU), Bergsstaten samt förvaltning av anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kronor under 2011–2012. Detta möjliggör deltagande i fleråriga samarbetsprojekt, t.ex. EU-finansierade projekt.

Tabell 3.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2008	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
Ingående åtaganden	268	734	3 246	-	-
Nya åtaganden	734	3 000	4 000	-	-
Infriade åtaganden	-268	-488	-1 246	-2 300	-3 700
Utestående åtaganden	734	3 246	6 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	6 000	6 000	6 000	-	-

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.22 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	25 509	263	9 916	15 856
Prognos 2009	12 000	230	9 800	2 430
Budget 2010	12 000	200	10 600	1 600

Tabell 3.23 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	30 473	31 205	-732
(varav tjänsteexport)	2 867	2 412	455
Prognos 2009	35 000	35 000	0
(varav tjänsteexport)	4 000	4 000	0
Budget 2010	32 000	32 000	0
(varav tjänsteexport)	3 000	3 000	0

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* ökas med 2 500 000 kronor på grund av Bergsstatens ökade kostnader.

Regeringen föreslår att 178 985 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 183 282 000 kronor respektive 187 182 000 kronor.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	171 425	171 425	171 425
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 809	9 676	13 298
Beslut	2 500	2 555	2 606
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ³	-749	-373	-147
Förslag/beräknat anslag	178 985	183 282	187 182

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

3.9.9 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	5 364	Anslags-sparande	0
2009	Anslag	5 509 ¹	Utgifts-prognos	5 509
2010	Förslag	5 594		
2011	Beräknat	5 826 ²		
2012	Beräknat	5 943 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 594 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 594 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget finansierar kostnader för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor under 2011–2013.

Tabell 3.26 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2008	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012–2013
Ingående åtaganden	0	0	9 659	-	-
Nya åtaganden	0	9 659	5 826	-	-
Infriade åtaganden	0	0	-4 720	-5 017	-5 749
Utestående åtaganden	0	9 659	10 765	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	0	12 000	12 000	-	-

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 594 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 5 826 000 kronor respektive 5 943 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	5 509	5 509	5 509
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	85	317	434
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 594	5 826	5 943

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.10 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tabell 3.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	
2008	Utfall	12 500		-695
2009	Anslag	11 868 ¹		3 942
2010	Förslag	8 375		
2011	Beräknat	8 501		
2012	Beräknat	8 571		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar statens kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 8 375 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 8 501 000 kronor respektive 8 571 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	11 868	11 868	11 868
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-2 868	-2 868	-2 868
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ²	-625	-499	-429
Förslag/beräknat anslag	8 375	8 501	8 571

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Övergångseffekten till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

3.9.11 1:11 Patentbesvärsträtten

Tabell 3.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	
2008	Utfall	15 416		240
2009	Anslag	17 047 ¹		17 226
2010	Förslag	17 956		
2011	Beräknat	18 326 ²		
2012	Beräknat	18 812 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 17 956 tkr i 2010 års prisliv.

³ Motsvarar 18 071 tkr i 2010 års prisliv.

Anslaget används till förvaltningskostnader för Patentbesvärsträtten. Förvaltningskostnaderna har ökat med 754 000 kronor till följd av att Patentbesvärsträtten från och med 1 juli 2009 har flyttat till nya lokaler.

Regeringens överväganden

För att möjliggöra en effektivare ärendehantering föreslår regeringen att 17 956 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsträtten* för 2010. För 2011 beräknas anslaget till 18 326 000 kronor och för 2012 beräknas anslaget till 18 812 000 kronor.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	17 047	17 047	17 047
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	442	802	1 159
Beslut	587	599	611
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ³	-120	-122	-5
Förslag/beräknat anslag	17 956	18 326	18 812

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

3.9.12 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	7 507	Anslags-sparande	684
2009	Anslag	11 620 ¹	Utgifts-prognos	11 961
2010	Förslag	7 952		
2011	Beräknat	7 952		
2012	Beräknat	7 952		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till likvidatorer i vissa fall.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 952 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 7 952 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	7 952	7 952	7 952
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 952	7 952	7 952

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	42 357	Anslags-sparande	0
2009	Anslag	4 069 ¹	Utgifts-prognos	3 971
2010	Förslag	4 132		
2011	Beräknat	4 235 ²		
2012	Beräknat	4 320 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 132 tkr i 2010 års prispivå.

³ Motsvarar 4 132 tkr i 2010 års prispivå.

Från anslaget lämnas bidrag till terminologisk verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 4 132 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 4 235 000 kronor respektive 4 320 000 kronor.

Tabell 3.35 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	4 069	4 069	4 069
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	63	166	251
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 132	4 235	4 320

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.14 1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	22 694	Anslags-sparande	1 267
2009	Anslag	23 685 ¹	Utgifts-prognos	23 568
2010	Förslag	24 371		
2011	Beräknat	24 891 ²		
2012	Beräknat	25 390 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 371 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 371 tkr i 2010 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader för Rymdstyrelsen.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 24 371 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 24 891 000 kronor respektive 25 390 000 kronor.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	23 685	23 685	23 685
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	718	1 239	1 738
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ³	-32	-33	-33
Förslag/beräknat anslag	24 371	24 891	25 390

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

3.9.15 1:15 Rymdverksamhet

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	596 261	Anslags-sparande	21 849
2009	Anslag	677 731 ¹	Utgifts-prognos	707 797
2010	Förslag	686 748		
2011	Beräknat	691 969 ²		
2012	Beräknat	618 089 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 674 588 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 590 748 tkr i 2010 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel för industriutvecklingsprojekt, fjärranalys och forskning, som bedrivs inom ramen för deltagande i internationellt samarbete, framför allt inom det europeiska rymdsamarbetet inom European Space Agency (ESA). Verksamheten kan också bedrivas i nationella eller bilaterala program. Vidare bekostas vissa informationsinsatser från anslaget.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2011–2015. Detta

möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.39 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2008	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012–2015
Ingående åtaganden	1 197 000	2 465 000	2 610 000	-	-
Nya åtaganden	1 844 000	553 000	102 000	-	-
Infriade åtaganden	-576 000	-408 000	-712 000	-596 000	-1 404 000
Utestående åtaganden	2 465 000	2 610 000	2 000 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 200 000	2 650 000	2 000 000	-	-

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* ökas med 96 000 000 kronor 2010 och med 86 000 000 kronor 2011. Regeringen föreslår att 686 748 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 691 969 000 kronor respektive 618 089 000 kronor.

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:15 Rymdverksamhet

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	581 731	581 731	581 731
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	9 017	24 238	36 357
Beslut	96 000	86 000	0
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	686 748	691 969	618 089

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.16 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	5 327	Anslags-sparande	0
2009	Anslag	5 327 ¹	Utgifts-prognos	5 327
2010	Förslag	5 327		
2011	Beräknat	5 327		
2012	Beräknat	5 327		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget lämnas bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet, som ledningsfunktion, utrednings- och informationsverksamhet. IVA:s verksamhet inriktas på att följa, analysera och sprida information om främst forskning, teknikutveckling och innovation.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 5 327 000 kronor respektive 5 327 000 kronor.

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	5 327	5 327	5 327
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 327	5 327	5 327

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.17 1:17 Konkurrensverket

Tabell 3.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	100 841	Anslags-sparande	1 278
2009	Anslag	121 209 ¹	Utgifts-prognos	116 926
2010	Förslag	126 551		
2011	Beräknat	129 545 ²		
2012	Beräknat	132 181 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 126 810 tkr i 2010 års prismetod.

³ Motsvarar 126 854 tkr i 2010 års prismetod.

Anslaget används för Konkurrensverkets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 126 551 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Konkurrensverket* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 129 545 000 kronor respektive 132 181 000 kronor.

Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:17 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	121 209	121 209	121 209
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	4 275	6 981	9 545
Beslut	1 377	1 407	1 435
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ³	-310	-52	-8
Förslag/beräknat anslag	126 551	129 545	132 181

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

3.9.18 1:18 Konkurrensforskning

Tabell 3.45 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	6 740	Anslags-sparande	161
2009	Anslag	12 957 ¹	Utgifts-prognos	12 801
2010	Förslag	13 158		
2011	Beräknat	13 606 ²		
2012	Beräknat	13 878 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 158 tkr i 2010 års prismetod.

³ Motsvarar 13 158 tkr i 2010 års prismetod.

Anslaget finansierar konkurrensrelaterad forskning inom i första hand disciplinerna ekonomi och juridik.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 13 158 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Konkurrensforskning* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 13 606 000 kronor respektive 13 878 000 kronor.

Tabell 3.46 Härlledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:18 Konkurrensforskning

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	12 957	12 957	12 957
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	201	649	921
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	13 158	13 606	13 878

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.19 1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tabell 3.47 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos	
2008	Utfall	14 910		0
2009	Anslag	19 910 ¹		19 910
2010	Förslag	19 910		
2011	Beräknat	19 910		
2012	Beräknat	19 910		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader i samband med upprustning och drift av kanalen.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen.

De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

För 2010 bedöms 19 910 000 kronor vara tillräckligt för att klara av nödvändig upprustning och drift av kanalen. Även för 2011 och 2012 bedöms denna anslagsnivå vara tillräcklig.

Tabell 3.48 Härlledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	19 910	19 910	19 910
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	19 910	19 910	19 910

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.20 1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tabell 3.49 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos	
2008	Utfall	116 559		75 132
2009	Anslag	121 850 ¹		87 827
2010	Förslag	22 950		
2011	Beräknat	24 850		
2012	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

Staten är en betydande företagsägare i Sverige. Inom Regeringskansliet förvaltas 54 företag, varav 41 ägs helt och 13 ägs tillsammans med andra. Det uppskattade sammanlagda värdet av de förvaltade statligt ägda företagen uppgick i juni 2009 till ca 500 miljarder kronor. Statens del av företagets utdelningar på 2008 års resultat var

ca 21,8 miljarder kronor. Dessa värden medför ett stort ansvar och ställer krav på att regeringens ägarförvaltning är aktiv och professionell. Regeringens övergripande mål för förvaltningen är att skapa värde och i förekommande fall se till att de uttryckta samhällsintressena infrias.

I regeringens arbete med förvaltningen av bolag ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut riksdagen fattat avseende det statliga ägandet och ett antal specifika bolag.

Ett viktigt verktyg i utvärderingen av förvaltningen av den del av statens tillgångar som finns i företag med statligt ägande är genomlysning. Regeringen lämnar varje år en skrivelse till riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande, (skr. 2008/09:120) där Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande ingår som bilaga. Regeringskansliet rapporterar även om den sammanlagda utvecklingen i fyra delårsrapporter.

Extern rådgivning är ett komplement till Regeringskansliets löpande förvaltning. Till exempel anlitas extern expertis vid försäljning av aktier i statligt ägda bolag. Under 2007–2009 har extra medel tillskjutits anslaget. Den extra medelstillelningen upphör fr.o.m. 2010.

Rådgivningskostnaderna under 2008 har ökat jämfört med föregående år och förklaras av ett ökat behov av rådgivning i samband med försäljning av aktier i statligt ägda företag. Under 2008 avyttrade staten aktierna i OMX AB, V&S Vin & Sprit och Civitas Holding AB (som ägde Vasakronan).

Regeringen har tidigare informerat om att ett Råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande (Rådet) tillkallats (dir. 2007:130) och riksdagen har även godkänt att kostnaderna för Rådets verksamhet belastas det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 Regeringskansliet *m.m.* efter en omföring från anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* under 2008 och 2009. Regeringen föreslår att Rådets kostnader under 2010 finansieras på samma sätt genom att 1 900 000 kronor överförs från anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* till anslaget 4:1 Regeringskansliet *m.m.*

Regeringen föreslår att 22 950 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag*

m.m. för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 24 850 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	121 850	121 850	121 850
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-98 900	-97 000	-97 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	22 950	24 850	24 850

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.21 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.51 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2008	Utfall	5 000 000	Anslags-sparande	1 000
2009	Anslag	1 301 000 ¹	Utgifts-prognos	1 297 905
2010	Förslag	1 000		
2011	Beräknat	1 000		
2012	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att statligt ägda bolag bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som företag med andra ägare. Det betyder att de inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång till kapital eller nackdelar i form av sämre tillgång på kapital. Regeringen avser återkomma till riksdagen avseende eventuell kapitalinsats och dess finansiering.

Under 2008 och 2009 har tre statligt ägda bolag tilldelats kapitaltillskott från anslaget 1:21 *Kapitalinsatser i statliga bolag efter riksdagens beslut*. I regeringens proposition 2008/09:73 *Överlåtelse av aktier i Venantius AB till Svensk*

exportkredit samt åtgärder för förstärkt utlåning från AB Svensk Exportkredit och Almi företagspartner AB, föreslogs bland annat att riksdagen bemyndigade regeringen att tilldela Svensk Exportkredit AB (SEK) ett kapitaltillskott om högst 3 000 000 000 kronor och att tilldela Almi Företagspartner AB (Almi) ett kapitaltillskott om högst 2 000 000 000 kronor. Riksdagen fattade beslut i enlighet med regeringens förslag (bet. 2008/09:FiU17, rskr. 2008/09:47). Den 20 november 2008 beslutade regeringen att Regeringskansliet skulle utbetala 3 000 000 000 kronor till SEK och 2 000 000 000 kronor till Almi.

I proposition 2008/09:124 Nyemission i SAS AB (publ) föreslog regeringen att staten skulle teckna sin andel av den av styrelsen i SAS AB (publ) (SAS) beslutade nyemissionen på cirka 6 000 000 000 kronor. Emissionsbeslutet krävde beslut på extra bolagsstämma. Emissionen skulle tecknas med företrädesrätt för bolagets aktieägare. Då statens ägarandel var 21,4 procent föll högst 1 300 000 000 kronor av nyemissionen på staten. Riksdagen fattade beslut i enlighet med regeringens förslag (bet. 2008/09:FiU40, rskr. 2008/09:192). Den 12 mars 2009 fastställde SAS styrelse villkoren för emissionen. För att staten skulle upprätthålla sin ägarandel i bolaget skulle staten teckna nya aktier motsvarande ett belopp om 1 297 905 000 kronor. På den extra bolagsstämman som hölls den 13 mars 2009 röstade statens representant för en nyemission. Den 23 mars 2009 beslutade regeringen att Regeringskansliet skulle utbetala 1 297 905 000 kronor till SAS.

Under budgetåren 2003–2008 fanns, kopplat till anslaget, ett bemyndigande för regeringen att använda ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för kapitalinsatser i statliga bolag. I augusti 2009 var saldot på kontot 2 818 280 kronor. Mot bakgrund av den översyn av kapitalstrukturer i statligt ägda företag som har genomförts (se 3.7.3.) och det fortsatta arbetet med att se över målen och optimera kapitalstrukturerna för de enskilda företagen, utreder regeringen behovet av kontot.

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.22 1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.53 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2008	Utfall	3 984		1 969
2009	Anslag	6 330 ¹	Utgifts- prognos	8 298
2010	Förslag	5 780		
2011	Beräknat	5 780		
2012	Beräknat	5 780		

¹ Inklusive tilläggsbudget till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftspåverkande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen och för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Bidrag ges bl.a. till följande organisationer:

- Internationella byrån för mått och vikt (BIPM),
- Internationella organisationen för legal metrologi (OIML),
- Organisationen för intellektuell äganderätt (WIPO),
- Internationella bly- och zinkstudiegruppen (ILZSG),
- Internationella nickelstudiegruppen (INSG),

- Internationella kopparstudiegruppen (ICSG),
- Eureka,
- Efta/Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme samt
- United Nations Conference on Trade and Development (Unctad) Trust Fund on Iron Ore Information.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 5 780 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor				
	2010	2011	2012	
Anvisat 2009¹	5 780	5 780	5 780	
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	5 780	5 780	5 780	

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.23 1:23 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.55 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2008	Utfall	3 590	Anslags-sparande	17 155
2009	Anslag	10 000 ¹	Utgifts-prognos	26 499
2010	Förslag	10 000		
2011	Beräknat	10 000		
2012	Beräknat	10 000		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget ska finansiera kostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:23 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	10 000	10 000	10 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 000	10 000	10 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.24 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft

Tabell 3.57 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2008	Utfall	207 948	Anslags-sparande	21 936
2009	Anslag	194 350 ¹	Utgifts-prognos	211 064
2010	Förslag	200 000		
2011	Beräknat	0		
2012	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för åtgärder som främjar ökad konkurrenskraft.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 200 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft* för 2010.

Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft

Tusental kronor			
	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	200 000	200 000	200 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-200 000	-200 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	200 000	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.25 1:25 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.

Tabell 3.59 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall		Anslags-sparande	0
2009	Anslag	0	¹ Utgifts-prognos	0
2010	Förslag	50 000		
2011	Beräknat	51 030	²	
2012	Beräknat	76 170	³	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 50 000 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 74 428 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget finansierar tidig marknadskompletterande såddfinansiering och affärsutveckling med syfte att öka affärsskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med stor marknadspotential hos Innovationsbron AB.

Regeringens överväganden

I enlighet med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50), föreslår regeringen att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 51 030 000 kronor och 76 170 000 kronor.

Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:25 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning			
Beslut	50 000	51 030	76 170
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 000	51 030	76 170

3.9.26 1:26 Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket

Tabell 3.61 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall		Anslags-sparande	0
2009	Anslag	29 665	¹ Utgifts-prognos	27 324
2010	Förslag	15 660		
2011	Beräknat	0		
2012	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget ska användas till avvecklingskostnader som uppstår med anledning av att myndigheterna Nutek, ITPS och Glesbygdverket avvecklades den 31 mars 2009.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 15 660 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket*. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 0 kronor.

Tabell 3.62 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 1:26 Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009 ¹	29 665	29 665	29 665
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 095	1 563	1 750
Beslut	- 15 100	-30 994	-31 179
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt		-234	-235
Förslag/beräknat anslag	15 660	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.27 Stöd till omvandling och förnyelse av fordonssektorn

Den globala klimatutmaningen ställer stora krav på en omvandling och förnyelse av hela samhället inklusive transportsektorn. Utsläppen från fordon måste dramatiskt minska. Nya bränslen, motorer och helt nya framdrivningssystem måste utvecklas. Elhybrider och rena elektriska motorer kommer att utgöra viktiga lösningar i framtiden. För att säkerställa att det svenska fordonsklustret utvecklas och upprätthåller en konkurrenssituation som gör att det är världsledande, särskilt inom områdena klimat och säkerhet, krävs åtgärder. Detta ska göras i linje med de insatser och förslag som presenterats i kommissionens meddelande den 26 november 2008 "En ekonomisk återhämtningsplan för Europa" (KOM 2008 [800]), den s.k. Barroso-planen.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2010 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 miljarder kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglade avgifter under normalt marknadsläge.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i enlighet med EG-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2010 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 miljarder kronor till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter.

Förslagen innebär en förlängning av de stöd som beslutades för 2009 i propositionen Staten som huvudman för bolag med verksamhet avseende forskning och utveckling och annan verksamhet inom fordonsklustret m.m. (prop. 2008/09:95).

3.10 Övrig statlig verksamhet

3.10.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. Intäkterna i den offentligt rättsliga verksamheten utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341: stämpelskatt, tabell 3.63) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: avgifter vid Patent- och registreringsväsendet, tabell 3.64).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.63 Offentligt rättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligt rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	181 097	394 435	399 639	-5 204
Prognos 2009	220 000	356 000	355 000	1 000
Budget 2010	220 000	352 000	355 000	-3 000

¹ Avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt. Expeditionsavgiften får myndigheten disponera i sin helhet och redovisas inte här.

Tabell 3.64 Offentligt rättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligt rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	92 856	7 711	7 711	0
Prognos 2009	95 300	7 800	7 800	0
Budget 2010	93 000	8 000	8 000	0

¹ Avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet. De administrativa kostnaderna för hanteringen får räknas av.

3.10.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. Verksamheten med patent, varumärken och mönster ska ge intäkter som motsvarar kostnaderna för Patentbesvärsväsendets verksamhet.

Tabell 3.65 Offentligt rättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligt rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	15 666	366 994	381 893	-14 899
Prognos 2009	17 047	268 000	363 000	-95 000
Budget 2010	17 956	303 000	341 200	-38 200

¹ Avser inkomsttitel 2529.

3.10.3 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2008 till drygt 24 100 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde ca 15 800 000 kronor, intäkter från examination utgjorde cirka 5 700 000 kronor, intäkter från godkännande/auktorisering/registrering utgjorde ca 1 800 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde ca 800 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till 26 800 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde ca 18 000 000 kronor. Vid utgången av 2008 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 797 000 kronor.

Tabell 3.66 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2008	24 103	26 789	-2 686
Prognos 2009	29 939	29 522	417
Budget 2010	32 955	32 034	921

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande och
- internationell handelspolitik och EU:s inre marknad.

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att främja frihandel och avveckla handelshinder. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden. Globalt värnas och utvecklas ramvillkor för internationell handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s bilaterala och regionala handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa tydliga regler och riktlinjer för internationell ekonomisk samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och kvalificerad analys. Som en del av verksamheten ingår en genomlysning av de faktorer, såsom demokrati, rättsväsende och sociala välfärdssystem, som påverkar internationellt företagande. Kampen mot korruption är central.

Målet med verksamheten uppnås genom att bl.a. främja utrikeshandeln och utländska investeringar i Sverige samt att stärka profileringen av Sverige i utlandet.

Inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency, ISA), Sveriges exportråd (Exportrådet) och AB Svensk Exportkredit (SEK). Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsråd (SSR).

Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för verksamhetsområdena.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2008	Budget 2009 ¹	Prognos 2009	Förslag 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>						
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	20	21	21	22	22	23
2:2 Kommerskollegium	66	79	82	79	81	83
2:3 Exportfrämjande verksamhet	236	243	254	209	164	164
2:4 Investeringsfrämjande	58	57	57	58	60	61
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	16	20	19	19	15	15
2:6 Bidrag till standardiseringen	30	31	31	31	32	33
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	425	451	464	419	374	378

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande under Utgiftsområde 24 Näringsliv är högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Exportfrämjande

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Exportrådet, vars verksamhet finansieras av staten och näringslivet gemensamt. Utlands-myndigheterna har en viktig roll i

arbetet, särskilt i de länder där Exportrådet inte är representerat.

Exportrådet stödjer och främjar svenska företag att växa internationellt. Inom ramen för det statligt finansierade exportfrämjandet har informationstjänster och rådgivning på hemmaplan till små och medelstora företag en framträdande plats. Exportrådet har (den 1 juli 2009) egen utlandsrepresentation vid 66 kontor i över 50 länder. I länder där Exportrådet saknar kontor företräds man av ett exportrådskontor i ett näraliggande land. Exportrådet har även nationell närvaro i Sverige genom regionala exportrådgivare.

Exportrådets verksamhet delas in i fyra områden: grundläggande exportservice, kompetensutveckling för företag, riktade satsningar för internationellt affärsfrämjande och företagsspecifik affärsutveckling.

Den grundläggande exportservicen finansieras i huvudsak av statliga medel och är därmed kostnadsfri för företagen. Den riktar sig till små och medelstora företag. Viktiga aktiviteter har varit att ta emot och utforma program för inkommande och utgående delegationer samt att fortsätta utvecklingen av elektroniska verktyg för exportfrämjandet. Kompetensutveckling för företag riktar sig framför allt till små och medelstora företag. De regionala exportrådgivarna täcker samtliga län. Under 2008 nådde Exportrådet genom dessa 1 800

småföretag för konkret rådgivning kring internationalisering. Inom området Riktade satsningar för internationellt affärsfrämjande har Exportrådet inom sitt statliga uppdrag genomfört en rad aktiviteter för att främja i första hand små och medelstora företags exportmöjligheter. Det har skett på ett flertal marknader och inom affärssektorer där Sverige står starkt.

Företagsspecifik affärsutveckling innebär skräddarsydda konsulttjänster som helt finansieras av företagen. Under 2008 genomfördes 2 790 konsultuppdrag åt såväl små och medelstora som stora företag. Omsättningen uppgick till 309 miljoner kronor. Verksamheten, som är helt avgiftsfinansierad, bedrivs endast vid utlandskontoren.

Främjande av projektexport sker bl.a. genom strategisk projektutveckling. Hittills bedöms insatserna under åren 2000 – 2008 ha bidragit till kontrakt för svenska företag med en exportvolym på drygt 7 miljarder kronor. Insatserna bidrar även till export från små och medelstora företag med spridd regional förankring, i egenskap av underleverantörer. Vidare genomförs främjandeinsatser för att befästa och förstärka svenska företags andel av upphandlingen inom internationella finansinstitutioner, regionala utvecklingsbanker, FN och EU.

Arbetet med kommunikationsplattformen ”SymbioCity”, som lanserades 2008, har vidareutvecklats under året i samarbete mellan Exportrådet, Utrikes-, Miljö- och Näringsdepartementen. Konceptet är nu ett samlande paraply för marknadsföring av svensk miljöteknik i utlandet med statliga medel.

Mot bakgrund av Sveriges låga upphandlingsandelar i internationella finansinstitutioner, FN och EU, har Regeringskansliet inlett arbetet med en övergripande strategi för hur svenska företags möjligheter kan stärkas inom detta område.

De näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter som svenska ambassader och generalkonsulat genomfört 2008 och första halvåret 2009 tillsammans med framför allt Exportrådet, Invest in Sweden Agency (ISA), svenska företag och lokala partners m.fl. har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader, framför allt inom områden som miljö, klimat, energi samt särskilda handelspolitiska frågeställningar. Dessa har kompletterat en omfattande basverksamhet på

främjandeområdet, bl.a. ett aktivt arbete med handelshinderfrågor. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Antalet utgående besök från Sverige med politisk ledning och medföljande handels- och företagsdelegationer har under 2008 ökat mycket starkt jämfört med förra året.

Samspelet mellan främjandets aktörer när det gäller profileringen av Sverige i utlandet har stärkts ytterligare inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU).

I oktober 2007 beslutade regeringen att tillsätta en kommitté för att förbereda och ansvara för det svenska deltagandet i Expo 2010 i Shanghai (dir. 2007:142) på temat ”Better City, Better Life”. Sveriges tema har närmare utvecklats till ”Sweden – Spirit of Innovation”. Under 2008 och första halvåret 2009 har arbetet med att säkra samfinansieringen samt med att projektera paviljongen och förbereda anknytande aktiviteter dominerat verksamheten. Näringslivsintressenternas andel av finansieringen har säkerställts.

Regeringen har fortsatt arbetet för att bättre tillvarata den resurs som utgörs av svenska företagare med utländsk bakgrund som har unika kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk samt kontakt med de länder de tidigare har varit bosatta i.

Betänkandet *Svensk export och internationalisering – utveckling, utmaningar, företagsklimat och främjande* (SOU 2008:90) överlämnades den 10 oktober 2008 till statsrådet Björling. Utredningen lämnade en genomgripande analys av den svenska exportutvecklingen som visade på tjänsteexportens och de mindre företagens ökade betydelse.

Utrikesdepartementet överlämnade i juni 2009 departementspromemorian *Vad kräver krisen av främjandet?* (Ds2008/09:35). Syftet är att ge en överblick över dagens handels- och investeringsfrämjande samt särskilda insatser och behov med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

Exportfinansiering

Genom att erbjuda exportkredit- och investeringsgarantier ger Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet svenskt näringsliv

goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna.

Under hösten 2008 ökade efterfrågan kraftigt på EKN:s garantier till följd av finanskrisen, som begränsade riskkapaciteten på den privata marknaden. Detta hade framför allt stor inverkan på de mindre företagens möjligheter att få riskskydd vid affärer. Garantier lämnades till ett värde av cirka 33 miljarder kronor samt garantiofferter till ett värde av cirka 69 miljarder kronor. Garantier och offerter avsåg export till 125 länder. EKN noterade 100 nya kunder 2008, huvudsakligen mindre företag. Under första halvåret 2009 lämnades garantier till ett värde av 45 miljarder kronor och garantiofferter till ett värde av 200 miljarder kronor, vilket är en ökning med 165 respektive 816 procent jämfört med motsvarande period 2008. EKN noterade 62 nya kunder under första halvåret 2009, varav elva var gamla kunder som inte varit aktiva de senaste två åren.

Totalt hade EKN den 31 december 2008 utestående garantier om ca 105 miljarder kronor – den största volymen någonsin – vilka ökade ytterligare till cirka 134 miljarder kronor per den 30 juni 2009. EKN:s resultat uppvisade 2008 ett överskott på 820 miljoner kronor. Första halvåret 2009 redovisade EKN ett överskott på 215 miljoner kronor. Överskottet 2008 och första halvåret 2009 är lägre jämfört med de tre senaste åren, främst beroende på ett större behov av riskreserveringar samt mindre återbetalningar av fordringar. Myndighetskapalet uppgick i slutet av 2008 till 10,2 miljarder kronor och till cirka 10,4 miljarder kronor per den 30 juni 2009.

Det s.k. Exportlånet, som infördes den 5 juli 2007 för att underlätta för svenska företag att verka på nya marknader och bidra till finansiering, har vidareutvecklats under 2008. Under året beviljades 29 företag lån för sammanlagt ca 150 miljoner kronor. Under 2008 lanserade också EKN, AB Svensk Exportkredit, Almi Företagspartner AB, Exportrådet och Swedfund International AB den gemensamma s.k. Internationaliserings-guiden, en webbportal som ska underlätta för företag att hitta rätt kontakt.

EKN har aktivt arbetat för en ökad kännedom om verksamheten inom näringslivet, vilken ökat med 16 procent de senaste tre åren.

På den internationella arenan har EKN arbetat vidare med frågor om konkurrens-neutralitet

inom EU, OECD och garantiinstitutens samarbetsorgan Bern-unionen.

Vidareutvecklingen av arbetet med etiska riktlinjer, för vilka det nu finns gemensamma regler inom OECD, fortsätter. EKN har under 2008 tagit fram en ny policy för etiska överväganden i sin garantigivning.

AB Svensk Exportkredit (SEK) främjar näringslivets utveckling och internationella konkurrenskraft genom att tillhandahålla långsiktigt hållbara finansieringslösningar för export och infrastruktur. Därutöver administrerar SEK det statsstödda exportkreditsystemet. Under 2008 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 64,9 miljarder kronor, varav 39,5 miljarder kronor utgör utlåning för exportföretag. Under första halvåret 2009 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 58,3 miljarder kronor, varav 42,4 miljarder kronor utgör utlåning för exportföretag.

Resultatet före skatt var 185,2 miljoner kronor 2008 och 1 355,8 miljoner kronor första halvåret 2009. SEK hade i juni 2009 en kapitaltäckningsgrad på 18,9 procent. Systemet med statsstödda exportkrediter gav 2008 ett överskott på 68,9 miljoner kronor och första halvåret 2009 ett överskott på 14,2 miljoner kronor. Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av världsmarknadsläget och utvecklingen av räntorna på världsmarknaden.

För att motverka finanskrisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos AB Svensk Exportkredit (SEK) att finansiera exportaffärer av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökar bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om (prop. 2008/09:73). För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades en möjlighet att under 2009 mot marknadsmässiga villkor ta upp lån i Riksgälden och att erhålla statliga garantier för upplåning upp till högst 450 miljarder kronor. Samtidigt höjdes ramen för de exportkreditgarantier som ställs ut av Exportkreditnämnden (EKN) från 200 till 350 miljarder kronor (prop. 2008/09:86).

Investeringsfrämjande

Investeringsfrämjandet bidrar till att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige. Under

de senaste åren har betydelsen av utländska investeringar ökat. Globaliseringen innebär att nya aktörer börjar bli betydelsefulla investerare.

Huvudaktör i detta arbete är Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency, ISA) som aktivt verkar för att utländska företag investerar eller samverkar med svenska företag och regioner för att få till stånd investeringar i Sverige.

ISA beslutade under 2007 att fr.o.m. 2008 koncentrera sin internationella organisation. Utlandsorganisationen bestod 2008 av tre egna utlandskontor i Tokyo, New York och Shanghai med filialkontor i Peking och Kanton. Representationskontoret i London stängdes vid halvårsskiftet. Under 2008 har Exportrådet representerat ISA i Indien och förberedelser för ett eget kontor i New Delhi har genomförts. Utöver detta har ISA visst samarbete med ett 40-tal utlandsmyndigheter och med Exportrådet.

ISA tillhandahöll 2008 och första halvåret 2009 liksom tidigare tjänster och informationsmaterial, besvarade förfrågningar från utländska investerare eller företag samt hjälpte dessa att kostnadsfritt etablera kontakter med relevanta aktörer. En central del av investeringsfrämjandet är att i en årlig rapport identifiera de möjligheter och hinder som finns när det gäller utländska investeringar. Den senaste rapporten lämnades i mars 2009.

Myndigheten har vidare tillsammans med andra aktörer i tematisk samverkan bedrivit fokusprojekt som marknadsför områden där Sverige har särskilda förutsättningar att attrahera investeringar, bl.a. informations-teknologi och telekommunikationer, "life science"-sektorn, förpackningsindustri och fordonsindustri. Projektet "Cleantech" startade den 1 juli 2008 med särskild finansiering från politikområdet Näringsliv.

Under 2008 medverkade ISA till 116 nya utländska investeringar, vilket var en minskning med drygt 30 procent jämfört med 2007, då antalet var 174.

Insatser inom andra politikområden

Ett flertal offentliga och privata aktörer är verksamma inom företags- och näringslivsutveckling där internationalisering utgör en viktig aspekt. Exportrådet och ISA samarbetar med dessa inom sina respektive verksamhetsfält, t.ex. Almi Företagspartner AB,

Tillväxtverket (t.o.m. mars 2009 Verket för näringslivsutveckling, Nutek), Verket för innovationssystem (Vinnova), Visit Sweden AB, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (t.o.m. mars 2009 Institutet för Tillväxtpolitiska studier ITPS) och handelskamrar.

Med finansiering från utgiftsområde 23, Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, genomför Exportrådet sedan 2002 särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora livsmedelsföretag.

Med finansiering från utgiftsområde 24 Näringsliv, verksamhetsområdet Näringspolitik, genomför Exportrådet särskilda insatser för att främja export av svensk miljöteknik och förnybar energi. Målgruppen är i första hand små och medelstora företag. Från samma utgifts- och verksamhetsområde finansieras insatser avseende hållbart stadsbyggande och miljötekniksamarbete inom ramen för det avtal som tecknades mellan Sverige och Kina vid statsministerns besök i Kina våren 2008, liksom programmet "Cleantech", som Invest in Sweden (ISA) bedriver sedan den 1 juli 2008.

I Sveriges internationella utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer står i fokus i de pågående WTO-förhandlingarna. Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från utvecklingsländer kan möta på den svenska marknaden.

Med finansiering från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd genomförs särskilda insatser inom Regeringskansliet i syfte att bidra till utveckling i samarbetsländerna. Insatserna koncentreras främst till samarbetsländernas behov av projektutveckling för skräddarsydda systemlösningar inom till exempel miljö- och energiområdet.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Exportrådet har väl uppfyllt de mål som riksdagen och regeringen fastställt för dess verksamhet. Små och medelstora företag har fått tillgång till grundläggande exportservice, kompetensutveckling och rådgivning. Räckvidden för exportfrämjandet utomlands har ökat samtidigt

som tillgängligheten till exportrådgivning i Sverige och kompetens-utveckling för små och medelstora företag har bibehållits på god nivå, vilket inneburit bra möjligheter för dessa företag att få stöd i sitt agerande på internationella marknader. Den finansiella och ekonomiska krisen påverkar dock Exportrådets arbete och resultat vad avser den företagsfinansierade verksamheten. Detta kan komma att innebära svårigheter att upprätthålla utlandsorganisationen i dess nuvarande omfattning.

Samarbetet mellan myndigheter och organisationer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt främjande har väsentligt vidareutvecklats och förbättrats i viktiga hänseenden. Exportrådet och Almi Företagspartner AB har utvecklat ett samarbetskoncept för att kunna erbjuda en mer komplett service genom att samarbeta kring internationalisering av svenska företag. Dessa och andra myndigheter och organisationer har inlett ett samarbete för att ytterligare tydliggöra sina roller gentemot företagen. Processen att utöka samarbetet mellan aktörerna har bl.a. konkretiserats i det s.k. Exportlänet för att främja små och medelstora företags exportsatsning, se nedan Exportfinansiering, och i den s.k. Internationaliseringsguiden.

Främjandet av svensk projektexport och internationell upphandling bedöms vara kostnads-effektiv. Efterfrågan är stor. Med begränsade finansiella insatser har hög utväxling i form av exportkontrakt och sysselsättning i Sverige uppnåtts. Genomförda satsningar inom projektexporten har enligt näringslivet bidragit till ökad förmåga till kraftsamling i avgörande affärs-skeden.

Den gemensamma satsning som regeringen gör på kommunikationsplattformen ”SymbioCity” har inneburit att marknadsföringen av svensk miljöteknik i utlandet har samordnats och blivit tydligare för företagen.

De svenska utlandsmyndigheterna har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärs-möjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och vissa särskilda aktiviteter i samverkan med framför allt Exportrådet. Ett aktivt arbete för att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

Exportutredningen (dir. UD 2007:02), som i oktober 2008 överlämnade sitt betänkande

Svensk export och internationalisering – utveckling, utmaningar, företagsklimat och främjande (SOU 2008:90), innebar ett viktigt kunskapsunderlag om exportutveckling och främjandeinsatser för att möta företagens behov. Utredningen bekräftade betydelsen av ett offentligt handels- och investerings-främjande och konstaterade att dagens statliga främjande i huvudsak ligger i linje med företagens behov.

Exportfinansiering

De åtgärder som regering och riksdag vidtog i slutet av 2008 (prop. 2008/09:73 och prop. 2008/09:86) för att motverka finanskrisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer har tillmätts stor betydelse av det svenska näringslivet, som uppgett att de varit en förutsättning för flera exportkontrakt i storleksordningen miljarder kronor som vunnits kort därefter.

Exportkreditnämnden (EKN) har genom sin garantigivning medverkat till att svenska exportföretag kan erbjuda villkor som huvudsakligen är likvärdiga med konkurrerande företag i andra länder.

EKN har på ett framgångsrikt sätt förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt.

De ändrade riktlinjer för EKN som regeringen beslutade om den 28 juni 2007 genom förordningen (2007:656) om exportkreditgaranti gör det möjligt för EKN att möta nya behov hos den svenska exportindustrin på grund av förändrade handels- och produktionsmönster, som EKN med sitt tidigare mandat inte har kunnat möta fullt ut. För EKN innebär den nya förordningen större möjligheter att erbjuda de tjänster som exportindustrin efterfrågar, en flexibilitet som har blivit än mer viktig under rådande omständigheter.

EKN:s internationella arbete med frågor om konkurrensneutralitet har samtidigt aktualiserats allt mer under krisens förlopp.

AB Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat både med finansiering och med rådgivning i flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri.

Investeringsfrämjande

ISA har väl uppfyllt de mål som riksdagen och regeringen har ställt på verksamheten. ISA:s verksamhet har bidragit till utländska direktin-

vesteringar i Sverige från såväl mogna marknader som tillväxtmarknader samt till att stärka svenska kompetenskluster inom exempelvis IT och telekom, ”life science”-området och fordon.

4.4.2 EU:s inre marknad och internationell handelspolitik

Inom området är Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) verksamma. Kommerskollegiums verksamhet syftar bl.a. till att bidra till en väl fungerande inre marknad och en frihandelsinriktad handelspolitik. SWEDAC ansvarar för frågor om teknisk kontroll, inklusive ackreditering, samordning av marknadskontroll m.m.

EU:s inre marknad

Regeringen har som mål att arbeta för en effektiv inre marknad där de kvarvarande handelshindren undanröjs. Den inre marknaden med fri rörlighet för människor, varor, tjänster och kapital ska genomföras fullt ut. I detta arbete vidtar regeringen ett flertal åtgärder.

Den inre marknaden är den viktigaste regionen för Sveriges utrikeshandel och stod 2008 för 60 procent av varuexporten och 70 procent av importen (EU 27). Om EFTA/EES-länderna räknas in uppgår motsvarande siffror till 70 respektive 79 procent.

På EU-nivå äger ett gemensamt arbete rum mot målet att minska företagens administrativa bördor hänförliga till EU:s regelverk med 25 procent till 2012. Det är en motsvarighet till det mål som regeringen satt att minska de administrativa kostnaderna hänförliga till samtliga statliga regelverk med minst 25 procent till 2010 och skapa en märkbar förändring i företagens vardag. Att förenkla EU:s regelverk är viktigt för näringslivets möjligheter att dra fördel av den inre marknaden. Utvecklingen av olika regleringsinstrument på den inre marknaden, som t.ex. harmonisering enligt Nya metoden, effektivare konkurrens genom regler och ökad användning av standarder som främjar fri och öppen konkurrens, är därmed aktuella insatser. Regeringen tillkallade i mars 2008 en särskild utredare för att kartlägga och beskriva det gällande regelverket av betydelse för varors och tjänsters fria rörelse på EU:s inre marknad,

Inre marknadsutredningen (UD 2008:01, dir. 2008:24).

Utredaren ska även lämna förslag på förenklingar, förbättringar och kompletteringar av gällande regelverk. Utredaren får också lämna förslag på andra åtgärder som han finner nödvändiga. Uppdraget ska efter förlängning redovisas till regeringen senast den 1 september 2009.

En effektiv och fullbordad inre marknad är en central del av Lissabonstrategin. Tydliga regler för fri rörlighet på den inre marknaden underlättar även relationerna mellan EU och tredje land och skapar förutsättningar för ökad handel och exportmöjligheter för svenska företag. Det gemensamma europeiska regelverket utgör en grund på vilken förhandlingar kan ske med resten av världen om rörlighet av produkter och tjänster. På så sätt skapas såväl ökade möjligheter för import till EU som för ökad export från svenska företag till marknader utanför EU.

Under 2008 antogs det s.k. varupaketet som innehåller tre viktiga EG-rättsakter på varuhandelsområdet. Syftet med rättsakterna är att förbättra regelverket, främja fri rörlighet och konkurrens samtidigt som marknadskontrollen stärks och väsentliga skyddsintressen omhändertas. En av rättsakterna, förordning (EG nr) 765/2008 om ackreditering och marknadskontroll, ska börja tillämpas den 1 januari 2010. Under våren 2009 har arbetet med nödvändiga anpassningar till förordningen pågått, såväl inom Regeringskansliet som inom berörda myndigheter. I första hand är det SWEDAC och de cirka 15 marknadskontrollerande myndigheterna som berörs. Den andra rättsakten i det s.k. varupaketet, förordningen (EG) nr 764/2008 om ömsesidigt erkännande, började tillämpas den 13 maj 2009. Ett omfattande arbete med förberedelserna har ägt rum under året. Svenska bestämmelser som kompletterar förordningen antogs den 5 februari 2009.

Antagandet av tjänstedirektivet i Konkurrenskraftsrådet och i Europaparlamentet under 2006 är ett av de viktigaste stegen i arbetet för att fullborda den inre marknaden. Medlemsstaterna ska ha genomfört direktivet senast den 28 december 2009, och arbetet med att organisera det svenska genomförandet har hög prioritet och fortskrider enligt plan. En departementspromemoria, Genomförande av tjänstedirektivet (Ds 2008:75), remitterades i oktober 2008 och

en lagrådsremiss beslutades i april 2009. Regeringen beslutade den 20 maj om propositionen 2008/09:187 *Genomförande av tjänstedirektivet*.

Anmälningssproceduren för tekniska regler (direktiv 98/34/EG) är fortsatt ett av de mer grundläggande instrumenten på den inre marknaden för att kontrollera och fånga upp handelshinder i både svenska och utländska förslag till tekniska föreskrifter. Kommerskollegium är svensk kontaktpunkt i denna anmälningssprocedur. Under året har ett arbete genomförts i Regeringskansliet som syftat till att säkerställa att förslag till lagar och förordningar anmäls. Alla medlemsstater har uppmanats av kommissionen att göra sådan genomgång.

För att den inre marknaden ska fungera i praktiken måste den lagstiftning som beslutas i EU i många fall genomföras i nationell lagstiftning. Kommissionen genomför därför två gånger per år en undersökning av hur medlemsstaterna genomför denna lagstiftning. Den senaste undersökningen från maj 2009 (publicerad i juli 2009) visar att Sverige av totalt 1 609 direktiv hade tio som inte var genomförda (0,6 procent). Detta innebär att Sverige ligger på tionde plats bland medlemsstaterna. Detta innebär att Sverige väl når det uppsatta målet om högst en procent icke genomförda direktiv. EU-genomsnittet var vid mätningen en procent. Sverige arbetar kontinuerligt med att förbättra genomförandet.

Standardiseringen har en central roll i EU:s harmoniseringsarbete på områden som berör skydd av medborgarnas liv och hälsa. Allt mer uppmärksammas också standardiseringens möjligheter att främja innovation och konkurrenskraft i en globaliserad värld. Regeringen överlämnade den 17 april 2008 en skrivelse till riksdagen, *Standardiseringens betydelse i en globaliserad värld (skr.2007/08:140)*.

Kommerskollegiums verksamhet har under året präglats dels av arbete inför EU-ordförandeskapet, dels av arbetet med uppbyggnaden av kontaktpunkter enligt tjänstedirektivet och EG-förordningen om ömsesidigt erkännande på varuområdet.

SWEDAC har under året haft en särskilt viktig roll när det gäller anpassning till varupaketet. Myndigheten har dels deltagit aktivt i det europeiska ackrediterings-samarbetet, dels

– inom ramen för Marknadskontrollrådet – löpande bistått de nationella marknadskontrollmyndigheterna i anpassningen till den nya EG-förordningen 765/2008 om ackreditering och marknads-kontroll. Under året var SWEDAC:s ackrediteringsverksamhet föremål för en internationell jämförande utvärdering med mycket gott resultat.

Internationell handelspolitik

Inom den internationella handelspolitiken är frihandel det övergripande målet. Regeringen eftersträvar ökande handel genom att värna och utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. En ökande handel leder till tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för medborgarna.

Målet för regeringens arbete med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra till de övergripande målen om tillväxt och sysselsättning, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling i utvecklingsländer. I detta syfte har regeringens första prioritet varit att verka för ett ambitiöst avslut på de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan, vilken inleddes i november 2001. Ett ambitiöst resultat i Doharundan skulle ge världsekonomin en skjuts, inte minst i rådande ekonomiska läge, och bidra till ökad tillväxt, särskilt för utvecklingsländerna. Doharundan utgör en unik möjlighet att förbättra svenska företags marknadstillträde för jordbruksprodukter, industrivaror och tjänster i tredje land.

WTO:s medlemmar misslyckades med att nå ett avgörande i förhandlingarna sommaren 2008. För regeringen är det dock fortsatt av högsta prioritet att bidra till ett ambitiöst avslut på Doharundan.

Sverige har under året aktivt drivit svenska intressen i WTO. Inom EU har regeringen verkat för att ge kommissionen utrymme att kunna agera konstruktivt och visa nödvändig flexibilitet i WTO-förhandlingarna. Sverige och andra handelsliberala medlemsstater har bidragit till att motverka krav på ett defensivt agerande i WTO. EU har på så sätt kunnat undvika att belastas för uteblivna resultat i förhandlingarna. Sverige har även lagt ned betydande tid och resurser på kontakter med viktiga WTO-medlemmar i syfte att understryka behovet av

att Doharundan kan slutföras och vilka värden som står på spel. Det bästa sättet att motverka protektionism till följd av den ekonomiska krisen är att föra Doharundan i hamn.

Sverige har aktivt arbetat för att EU:s Lissabonprocess – med ambitionen att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga ekonomi år 2010 – ska inbegripa en extern dimension. Detta omhändertas delvis i kommissionens externa handelspolitiska strategi för att förbättra EU:s globala konkurrenskraft, Globala Europa. Den utgör ett paraply för en rad olika initiativ och strategier. Marknadstillträdesstrategin är t.ex. tänkt att hjälpa EU:s företag att lösa olika handelshinder i tredje land. Sverige deltog i utformningen av strategin och har sedan arbetat för att svenska intressen tillgodoses i detta arbete.

EU har under året fortsatt förhandla om frihandelsavtal med en rad länder i bl.a. Asien, Latinamerika, Mellanöstern och vårt närområde. Framstegen har varierat i de olika förhandlingarna, men utsikter finns att några av avtalen ska kunna föras i hamn under 2009. Sverige ser bilaterala och regionala frihandelsavtal som viktiga komplement till multilaterala handelsliberaliseringar inom ramen för WTO. Sverige har fortsatt verka för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder, särskilt antidumping. Sverige har även i WTO-sammanhanget arbetat för att de pågående regel-förhandlingarna i Doharundan ska leda till en påtagligt minskad användning av antidumpningsåtgärder i världshandeln. Resultaten både inom EU och WTO har dock hittills uteblivit på grund av oenighet mellan olika medlemsstater.

Regeringen har drivit arbetet vidare med att utveckla användandet av handelspolitiska instrument för att stävja klimatförändringarna och bidra till ett ambitiöst utfall vid klimattoppmötet i Köpenhamn. Sverige har argumenterat för en friare handel med klimatvänliga varor, tjänster och teknologier. Låsningarna i Doharundan utgör en hämsko för att komma vidare i dessa ansträngningar. Regeringen har genom ett särskilt projekt rörande handel och klimat bidragit till utvecklandet av policy och analys rörande handel och klimat. Särskilt fokus har lagts på utvecklandet av internationella system för standards, märkning och certifiering, där

regeringen bl.a. finansierar en konferens i detta ämne som i arrangemang av SIS (Swedish Standards Institute) hålls i Stockholm i slutet av 2009.

Handelspolitiken bidrar till förverkligandet av Sveriges politik för global utveckling genom att anlägga ett utvecklingsperspektiv då positioner formuleras och då politiken konkret tillämpas. I förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna (ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet) om ekonomiska partnerskapsavtal har arbetet fortsatt under året med formella undertecknande av interimsavtal, samt förhandlingar mot fullödiga, regionala avtal. En utökad dialog mellan EU och AVS-länderna och djupare diskussioner om vissa särskilt komplexa förhandlingsfrågor har gjutit nytt liv i processen.

Under året har Sverige inom EU tillsammans med ett antal likasinnade länder argumenterat för betydelsen av enklare och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler. Framtagandet av reviderade ursprungsregler för EU:s handel inom ramen för Allmänna preferenssystemet har visat sig svårare än förutsett. Olika synsätt inom medlemskretsen har lett till betydande förseningar i processen.

Insatser inom andra politikområden

Handel är en förutsättning för att skapa hållbar tillväxt, ökat välbefinnande och för att bekämpa fattigdom. Den finansiella krisen understryker vikten av att stödja fattiga länders näringsliv och deltagande i internationell handel. Sveriges Aid for Trade – handelsrelaterat utvecklingssamarbete – har under året ytterligare stärkts. I linje med EU:s strategi för Aid for Trade har ytterligare resurser avsatts. Samtidigt tas en ny policy för denna del av det svenska utvecklingssamarbetet fram. För att tillvarata Kommerskollegiumets expertkunskaper på handelsområdet har särskilda medel avsatts för denna myndighets medverkan i utvecklingssamarbetet.

Den referensgrupp som initierades våren 2008 med företrädare för företag anslutna till Global Compact och det civila samhället kring frågor som rör företagens sociala ansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), har tilldragit sig stort intresse och högt deltagande. En nybildad samrådsgrupp om CSR har bidragit till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte mellan departement och myndigheter. Samarbetet med Kina kring CSR har vidareutvecklats och bl.a.

har utbildningsprogram genomförts som även innefattade studiebesök i Sverige. I november 2009 hålls en stor konferens om CSR, ”Skydda, respektera, åtgärda”, inom ramen för det svenska EU-ordförandeskapet. Den bygger på en rapport av FN:s generalsekreterares särskilde sändebud för mänskliga rättigheter och transnationella företag. Ett aktivt informationsarbete bedrivs kring verktyg för företag som är verksamma i konfliktområden och sviktande stater.

4.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för 2008 avseende myndigheterna inom området.

4.6 Politikens inriktning

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags förmåga att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen medför. Människor, kapital, varor, tjänster och information rör sig gränslöst i allt snabbare takt och i allt större omfattning. Förändringstakten ökar och de geografiska begränsningarna för såväl utbud som efterfrågan minskar i betydelse. Konkurrensen hårdnar och behovet av kontinuerlig förnyelse och utveckling ökar.

De möjligheter som globaliseringen medför ska tas tillvara för att stärka svensk ekonomi och handel. Inom handels- och investeringsfrämjandet sker detta genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt av svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. Arbetet med att stärka profileringen av Sverige i utlandet underlättas genom en gemensam plattform utarbetad inom ramen för Nämnden för Sverige-främjande i utlandet (NSU).

I den ekonomiska krisens spår riskerar trösklarna för svenska företag att handla med omvärlden att öka. När villkoren för den globala handeln försämras eller snedvrids är det särskilt angeläget att insatserna för en stärkt frihandel

kompletteras med ett effektivt handels- och investeringsfrämjande.

I en allt öppnare och mer integrerad världsekonomi ökar både möjligheterna och konkurrensen för svenska företag. I syfte att stärka företagens möjligheter att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen inom ramen för statens offentliga åtagande att utarbeta en internationaliseringsstrategi med särskilt fokus på små och medelstora företag. Strategin ska omfatta näringspolitik, regional tillväxtpolitik samt handels- och investeringsfrämjande.

Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling, och ämnar effektivisera och vidareutveckla denna verksamhet. Den potential som finns bland småföretag att ta steget ut på exportmarknaden ska tas tillvara genom att underlätta deras förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet ska göra det enklare för svenska företag att växa internationellt. Exportrådet ska inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med grundläggande exportservice, kompetensutveckling och kunskapsspridning om internationella marknader.

Exportrådet ska liksom Kommerskollegium och de svenska utlandsmyndigheterna aktivt arbeta med att hjälpa företag att hantera hinder i handeln. Företagsspecifik affärsutveckling med skräddarsydda lösningar ska erbjudas företagen på marknadsmässiga villkor.

Exportkreditnämndens och AB Svensk Exportkredits verksamhet kommer fortsätta att ha avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. De åtgärder som regeringen hösten 2008 införde för att dämpa för samhället negativa konsekvenser är fortsatt av mycket stor vikt.

Det är fortfarande centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Detta avspeglas i den kraftigt ökade efterfrågan på Exportkreditnämndens tjänster under året, en utveckling som bedöms hålla i sig under de närmaste åren.

Exportkreditnämndens verksamhet bedrivs med målet att den totalt sett ska vara självbärande över tiden. Myndigheten tar ut premier som ska täcka såväl risk som kostnader för administration och erforderliga investeringar. Exportkreditnämndens likvida medel uppgick per den 30 juni 2009 till 17,7 miljarder kronor, vilket tillsammans med premier, återvinningar och finansiella intäkter framgent bedöms utgöra en god täckning för eventuella skadeutbetalningar. Om skadeutbetalningar mot förmodan skulle överstiga likvida medel måste EKN utnyttja sin låneram hos Riksgäldskontoret mot ränta. Sannolikheten att ett sådant upplåningsbehov skulle uppstå samt i förlängningen belasta statsbudgeten bedöms som liten.

Den låneram för AB Svensk Exportkredit (SEK) som regeringen beviljades i prop. 2008/09:86 "Åtgärder för förstärkt exportfinansiering" har hittills inte behövt användas, men den har en avgörande betydelse för SEK:s möjligheter att kunna ställa ut långfristiga lån. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan offerera fler exportaffärer. Ramen ger ingen belastning på statsbudgeten, men skulle den utnyttjas ökar statens lånebehov.

Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt mycket stor och SEK behöver även 2010 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. Det kan emellertid konstateras att de finansiella marknaderna nu är mer stabila, vilket medför att ramen för kreditgaranti för upplåning kan minskas till 250 miljarder kronor. Kreditgarantin för upplåning har hittills inte använts, men regeringen gör bedömningen att den fortsatt kan komma att behövas.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov fortsätter att utvecklas, vilket även inkluderar små och medelstora företags exportfinansieringsmöjligheter.

Projektexport och svenska företags medverkan i affärer med internationell upphandling blir än viktigare till följd av finanskrisen och ska fortsätta att främjas. Den rådande konjunktur nedgången leder till att företagen ökar sitt intresse för den växande marknad som finansieras genom internationella organisationer och utvecklingsbanker. En strategisk och långsiktig främjandesatsning på den multilaterala marknaden är angelägen.

Arbetet med en vidareutveckling av kommunikationsplattformen "SymbioCity" ska fortsätta i samverkan mellan olika departement och utgiftsområden. Det handlar bl.a. om att utveckla en "SymbioCity Academy", som kan erbjuda representanter för utländska myndigheter och organisationer utbildning kring hållbar stadsutveckling med utgångspunkt från svenska lösningar.

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De fördelar som ökade flöden av varor, kapital, tjänster och arbetskraft erbjuder ska tas tillvara. Utländska investeringar skapar nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. För att det samlade svenska näringslivet ska kunna tillvarata globaliseringens möjligheter är det även viktigt att attrahera utländska investeringar. Därför är investeringsfrämjande ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information om investeringsmöjligheter i Sverige med syfte att underlätta valet av investering. Investeringsfrämjandet bygger på ett samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer. Arbetet med att identifiera investeringsmöjligheter liksom investerings-hämmande faktorer ska fortsätta.

Svenska ambassader och konsulat ska aktivt medverka till ett effektivt exportfrämjande, att skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv i utlandet samt att marknadsföra Sverige som investeringsland.

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som är viktig för att skapa välstånd och sysselsättning. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. Sveriges konsumenter är beroende av en effektiv import som bidrar till ökat utbud, sund konkurrens och lägre priser. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad. Handel spelar även en viktig roll för utvecklingsländerna. I det internationella utvecklingsarbetet spelar ömsesidig ekonomisk integration en allt viktigare roll. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling.

Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra förutsättningarna för att tillvarata det

svenska näringslivets erfarenheter och kompetens i genomförandet av politiken för global utveckling och utvecklingssamarbetet. Med utgångspunkt i principen om obundet bistånd kan det svenska näringslivet bidra till en rättvis och hållbar global utveckling på flera sätt, bl.a. genom handel och investeringar som främjar ekonomisk tillväxt genom ökad sysselsättning, teknik- och kunskapsutveckling, ökade skatteintäkter samt främjande av ansvarsfullt företagande.

En tydlig dialog med näringslivet och ett bättre tillvaratagande av det svenska näringslivets erfarenheter och kompetens bidrar till ökad relevans, effektivitet och resultat i det svenska utvecklingssamarbetet. I syfte att skapa ett forum för en sådan dialog har regeringen inom ramen för utvecklingssamarbetet inrättat ett särskilt råd.

EU:s inre marknaden

Den inre marknaden utgör kärnan i det europeiska samarbetet och utvecklas kontinuerligt. Den övergripande ambitionen är att en väl fungerande inre marknad ska bidra till att uppfylla regeringens mål om jobb, tillväxt och ökad konkurrenskraft.

Under 2010 kommer verksamheten att präglas av uppföljningen av det svenska ordförandeskapet i EU. Det handlar om att främja de fyra friheterna, ta bort kvarvarande oberättigade handelshinder samt utveckla den inre marknaden för att bättre kunna möta framtida utmaningar. Lissabonstrategin ses över och den inre marknaden utgör en central komponent i den översynen. Även den externa dimensionen av den inre marknaden kommer alltmer i fokus genom den ökade globaliseringen. EU:s strategi för Östersjöregionen ska också följas upp med prioriterade åtgärder som rör den inre marknaden. Både SWEDAC och Kommerskollegium förutses få ledande roller inom några av strategins projekt. Arbetet med att utveckla den inre marknaden präglas allt mindre av att ta fram ny lagstiftning utan mera av en effektiv tillämpning av regelverket.

I uppföljningen av översynen av den inre marknaden har kommissionen utfärdat en rekommendation om ökat administrativt samarbete, förstärkt information och förbättrat genomförande. Rekommendationen understryker vikten av den praktiska

tillämpningen av regelverket och ger vägledning för detta.

Tillämpningen av de två nya EG-förordningarna på varuområdet kommer att bevakas och följas upp.

Tjänstedirektivet ska vara genomfört i medlemsstaterna i december 2009. Utvecklingen av tjänstesektorn är av avgörande betydelse för att bryta utanförskapet och skapa sysselsättning. Det är i denna sektor som flest nya jobb skapas, men den utgör bara 20 procent av den totala handeln inom OECD-området. Genomförandet av tjänstedirektivet kommer därför att ha en tydlig inriktning för att skapa ökade möjligheter till gränsöverskridande handel och etablering. Det särskilda sekretariat, som har inrättats vid Utrikesdepartementet, ska säkerställa ett brett och enhetligt genomförande i Sverige.

Under 2009 har en proposition lagts fram med förslag till ny och ändrad lagstiftning samt de andra arrangemang som genomförandet kräver i Sverige. En gemensam kontaktpunkt är under utveckling för att underlätta för tjänsteleverantörer att via en enda kontaktpunkt få information om tillståndskrav och möjlighet att ansöka om tillstånd på elektronisk väg hos myndigheter på statlig, regional och kommunal nivå. Detta arrangemang kommer att leda till förenkling för tjänsteleverantörer och en effektivisering för myndigheterna. Åtgärder för att stärka tjänstemottagarnas rättigheter är också ett led i genomförandet av tjänstedirektivet liksom att effektivisera tillsynen genom ett elektroniskt system för myndighetssamarbete, Information Market system (IMI).

Kommerskollegium har fortsatt en viktig funktion att fylla genom dess ansvar som central kontaktpunkt för handelshinder. Ytterligare funktioner som kontaktpunkt har lagts på kollegiet genom tjänstedirektivet och förordningen om ömsesidigt erkännande på varuområdet. Information till företagen om de möjligheter som den inre marknaden erbjuder är också en viktig uppgift.

SWEDAC:s verksamhet kommer till stor del att inriktas på genomförandet av den nya EG-förordningen 765/2008, såväl gällande samordning av marknadskontroll som ackreditering. Ett ökat engagemang i olika fora på europeisk nivå för ackrediteringsfrågor kan förutses.

Samordningen av och kunskapen om de horisontella instrumenten på den inre marknaden blir allt viktigare. Under 2010 kommer ett

omfattande arbete att äga rum för att följa upp de förslag som Inre marknadsutredningen lagt.

Regeringen avser att göra särskilda insatser för att förstärka och samordna myndigheternas medverkan i standardiserings-arbetet i enlighet med den i april 2008 överlämnade skrivelsen till riksdagen om Standardiseringens betydelse i en globaliserad värld (skr. 2007/08:140).

Regeringen har tagit initiativ till ett internationellt standardiseringsarbete på klimatområdet.

Internationell handelspolitik

Globaliseringen – med ett allt intensivare flöde av varor, tjänster, kapital och arbetskraft mellan länder – innebär möjligheter men också utmaningar. Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringsens möjligheter och begränsa dess möjliga avigsidor, inte minst i tider av ekonomisk kris. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling. Också de fattiga länderna måste kunna skörda globaliseringens frukter.

Regeringen har ambitionen att stimulera till en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de framtida handelspolitiska utmaningarna i den nya globala kontexten. Ett av huvudsyftena är att kraftfullt argumentera mot protektionistiska tendenser i spåren av den finansiella krisen. Bland annat anordnade Sverige i mars 2009 en särskild högnivåkonferens i Washington kring dessa frågor. Avsikten är att resultatet från denna konferens ska kunna födas in i olika sammanhang under det svenska EU-ordförandeskapet.

En sedan länge prioriterad fråga för Sverige är att tydligt placera den externa handelspolitiken inom ramen för EU:s arbete med att skapa sysselsättning och tillväxt. Ett steg mot detta är att efterföljaren till den s.k. Lissabon-strategin som ska beslutas 2010, förses med en ambitiös ”extern dimension”. Under det svenska ordförandeskapet i EU har Sverige sökt placera denna fråga på dagordningen, bl.a. genom att bidra med förslag till KOM om hur transparensen i handelssystemet kan förbättras.

Ett ambitiöst avslut på de pågående WTO-förhandlingarna i den s.k. Doharundan skulle ge världsekonomin en positiv injektion och bidra till ökande handel och därmed till ökad hållbar tillväxt, vilket inte minst är viktigt för utvecklingsländerna. Ett lyckat avslut på rundan

är också den bästa försäkring världen kan få mot ökad protektionism, något som är mer angeläget än någonsin i ljuset av den finansiella krisen.

Sverige som ett utrikeshandelsberoende land har mer att vinna på en framgångsrik Doharunda än genomsnittet av industriländerna. Regeringen verkar för att förhandlingarna snarast ska återupptas och för att EU fortsatt ska agera konstruktivt och drivande i dessa.

Regeringen lägger stor vikt vid att utvecklingsländernas intressen och särskilda behov tillvaratas i såväl WTO som i andra handelsrelaterade organisationer och förhandlingar. Här är målet att stärka fattiga människors och länders möjligheter att ta del av globaliseringens fördelar. En ökande handel, med ett allt större mått av frihandel, är avgörande i detta sammanhang. Regeringen driver konsekvent linjen att EU ska visa största möjliga öppenhet gentemot fattiga länder, särskilt vad gäller varor och tjänster som fattiga människor producerar. Sverige har ett gott anseende och förtroende i många fattiga länder. Förutom ömsesidiga handels- och utvecklingsvinster har vi här en viktig roll att spela som brobyggare mellan kulturer och samhällssystem.

Ett starkt multilateralt handelssystem gynnar särskilt små utrikeshandelsberoende länder samt utvecklingsländer med en begränsad förhandlingsstyrka. En framgångsrik Doharunda prioriteras därför av regeringen. Tilltron till det multilaterala handelssystemets möjligheter skulle skadas om rundan inte kan föras i hamn. Regeringen verkar för att de resultat som uppnåtts i förhandlingarna så långt inte ska gå förlorade och att framsteg ska kunna nås senast under 2010.

Vid sidan av multilaterala förhandlingar kan bilaterala och regionala initiativ spela en viktig kompletterande roll. Regeringen stödjer därför EU:s förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal med en rad länder och regioner i världen. Detta gäller inte minst vårt närområde och Asien, där svenska företag har starka intressen. För att skapa goda förutsättningar för svenska företag att konkurrera på världsmarknaden är det viktigt att frihandelsavtalen, utöver avveckling av tullar, också innehåller effektiva regler som rör t.ex. icke-tariffära handelshinder, investeringar och immaterialrätt.

I EU:s fortsatta förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal är Sverige en stark röst för en konstruktiv dialog med de s.k. AVS-

länderna, dvs. ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet. Regeringen eftersträvar utvecklingsfrämjande, breda och fullödiga regionala avtal med samtliga AVS-länder samt att samarbetet kring handelsrelaterade biståndsinsatser kopplade till partnerskapsavtalen konkretiseras.

De internationella handelspolitiska regelverken ska utvecklas för att främja den fria handeln, internationella investeringar, undanröja handelshinder samt underlätta och bana väg för svensk industri på den globala arenan. Antidumpning är ett exempel på en fråga där regeringen verkar aktivt för att minska användningen av detta instrument inom EU och WTO. Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet som gynnar världshandeln. Ett resultat av Sveriges och andra likasinnade medlemsländers ansträngningar är att kommissionen överväger åtgärder för att förbättra transparensen i EU vad avser arbetsmetoder och antidumpningsundersökningar. Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen.

EU:s marknadstillträdesstrategi ska hjälpa EU:s företag att lösa olika handelshinder i tredje land. Det är viktigt att strategin tillämpas på ett sådant sätt att den blir ett effektivt hjälpmedel för EU:s företag. Regeringens ambition när det gäller offentlig upphandling är att åstadkomma förbättrat marknadstillträde på internationella upphandlingsmarknader. Det är också viktigt att tillträdet till europeiska upphandlingsmarknader inte begränsas.

Regeringen ser handelspolitiken som ett viktigt instrument för att möta klimathotet. Det kan bland annat ske genom att tullar och andra handelshinder på klimat- och miljövänliga varor, tjänster och teknologier monteras ned. Regeringen arbetar för att göra handeln med – och därmed även produktionen av – icke-fossila drivmedel effektivare, enklare och mindre kostsam. Möjligheten för konsumenter och företag att ta ett större ansvar för klimatutmaningen kan underlättas genom tydligare och mer samordnade certifierings- och märkningssystem. Regeringen deltar aktivt i de internationella diskussioner som förs med syfte att uppå sådana lösningar. Det växande klimatengagemanget får inte användas som en ursäkt för att bibehålla eller införa nya

handelshinder. Det skulle skada en redan bräcklig världsekonomi och minska utrymmet för mer effektiva lösningar som teknologiöverföringar och en mer hållbar resursanvändning.

OECD har en viktig uppgift i att föra den internationella handelspolitiska agendan framåt gällande tillväxt- och globaliseringsfrågor.

Inom ramen för Globalt Ansvar bedriver Utrikesdepartementet ett angeläget arbete kring frågor rörande företags sociala ansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och korruption. Regeringen uppmuntrar företagen att i sin verksamhet tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag och följa de tio principerna i FN:s ”Global Compact”. CSR är och ska fortsätta vara företagsägt och företagsdrivet.

Ansvarstagande företag främjar Sverige-bilden och ökar därmed Sveriges konkurrenskraft. Detta är viktigt också när det gäller främjandet av svenska företag och investeringar i utlandet.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Utfall	20 340	Anslags-sparande	470
2009	Anslag	21 049 ¹	Utgifts-prognos	20 907
2010	Förslag	21 705		
2011	Beräknat	22 231 ²		
2012	Beräknat	22 678 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 21 758 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 761 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget används för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) myndighetsverksamhet, dvs. att utveckla ordningar för teknisk provning och kontroll, samordna marknadskontroll m.m.

Ackrediteringsverksamheten svarar för drygt 60 procent av SWEDAC:s omsättning och

finansieras via avgifter. Som ackrediteringsorgan åligger det SWEDAC att i internt och externt arbete uppfylla högt ställda kvalitetskrav och genomgå internationella kvalitetsrevisioner.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m.

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	124 401	123 213	1 188
Varav tjänsteexport	35 567	34 252	1 315
Prognos 2009	139 182	136 898	2 284
Varav tjänsteexport	39 840	39 469	371
Budget 2009	136 300	135 600	700
Varav tjänsteexport	36 000	35 400	600

Tabell 4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.

Tusental kronor

Metrologi (Offentlig-rättslig verksamhet)	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2008	5 103	5 248	- 145
Varav anslag/bidrag ¹	950	0	0
Prognos 2009	5 023	4 801	222
Varav anslag/bidrag ²	500	0	0
Budget 2009	4 523	7 523	- 3000

¹ Från Vägverket och Energimarknadsinspektionen (enligt resp. regleringsbrev).

² Från Energimarknadsinspektionen (ej beslutade).

Under 2008 uppgick resultatet från uppdragsverksamheten (ackreditering m.m.) till + 1 188 000 kronor. För 2009 beräknas resultatet till + 2 284 000 kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 21 705 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC)* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 22 231 000 kronor respektive 22 678 000 kronor.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	21 049	21 049	21 049
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	721	1 194	1 639
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-65	-12	-10
Förslag/beräknat anslag	21 705	22 231	22 678

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2007/08:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2009 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	65 651	Anslags-sparande	5 137
2008	Utfall	65 651	Anslags-sparande	5 137
2009	Anslag	79 167 ¹	Utgifts-prognos	81 794
2010	Förslag	79 362		
2011	Beräknat	81 261 ²		
2012	Beräknat	82 905 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 79 523 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 79 543 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget används för Kommerskollegiums verksamhet rörande utrikeshandel och handelspolitik samt för vissa särskilda handelspolitiska insatser exkl. Open Trade Gate Sweden och insatser avseende handelsrelaterat utvecklingsarbete.

Regeringens överväganden

Uppbyggnad av nya kontaktpunkter för genomförande av EG-rättsakterna avseende tjänster och varor kräver fortsatta insatser från Kommerskollegiums sida.

Regeringen föreslår att 79 362 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 81 261 000 kronor respektive 82 905 000 kronor.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	79 167	79 167	79 167
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 857	4 649	6 325
Beslut	-2 397	-2 449	-2 498
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-265	-106	-88
Förslag/beräknat anslag	79 362	81 261	82 905

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2008	Utfall	235 662		32 001
2009	Anslag	242 836 ¹	Utgifts-prognos	253 931
2010	Förslag	208 889		
2011	Beräknat	163 889		
2012	Beräknat	163 889		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda främjande- och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande.

Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU).

Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Regeringen föreslår att 208 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 163 889 000 kronor respektive 163 889 000 kronor. Det föreslagna beloppet för 2010 inkluderar 20 miljoner kronor för statens andel av kostnaderna för förberedelser och genomförande av det svenska deltagandet i världsutställningen Expo 2010 i Shanghai.

Tabell 4.9 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:3 Exportfrämjande

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	245 336	245 336	245 336
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-38 000	-83 000	-83 000
Överföring till/från andra anslag	1 553	1 553	1 553
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	208 889	163 889	163 889

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2008	Utfall	58 319		1 699
2009	Anslag	57 246 ¹	Utgifts-prognos	57 219
2010	Förslag	58 395		
2011	Beräknat	59 735 ²		
2012	Beräknat	60 929 ³		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 58 395 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 58 395 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget används för verksamheten rörande investeringsfrämjande åtgärder i Sverige vid Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency, ISA).

Regeringens överväganden

Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets

olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Regeringen föreslår att 58 395 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 59 735 000 kronor respektive 60 929 000 kronor.

Tabell 4.11 Härlledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	57 246	57 246	57 246
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 149	2 489	3 683
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	58 395	59 735	60 929

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2008	Utfall	15 706	152
2009	Anslag	19 717 ¹	19 389
2010	Förslag	19 417	
2011	Beräknat	15 417	
2012	Beräknat	15 417	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ.

Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta och valutakursernas utveckling.

Anslaget disponeras av regeringen och belastas främst för avgifter och bidrag till nedanstående organ. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen, för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationshämtning på för

Sverige viktiga områden. Anslaget täcker avgifter till följande organisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 19 417 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 15 417 000 kronor respektive 15 417 000 kronor.

Tabell 4.13 Härlledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	15 417	15 417	15 417
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	4 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	19 417	15 417	15 417

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2008	Utfall	29 793	0
2009	Anslag	30 600 ¹	30 600
2010	Förslag	31 074	
2011	Beräknat	31 960 ²	
2012	Beräknat	32 599 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2009 (prop. 2008/09:49, bet. 2008/09:FiU14, prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 074 tkr i 2010 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 074 tkr i 2010 års prisnivå.

Anslaget används för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsråd (SSR), som är huvudman för standardiseringen i Sverige, samt för att skapa en

fastare struktur för samordning av statens deltagande i standardiseringsarbetet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 31 074 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget till 31 960 000 kronor respektive 32 599 000 kronor.

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2010–2012, för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2010	2011	2012
Anvisat 2009¹	30 600	30 600	30 600
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	474	1 360	1 999
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 074	31 960	32 599

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2008 (bet. 2008/09:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda den svenska exporten villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2009 till 252 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier (varav 134 miljarder kronor är garantier). Obundna utfästelser medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna utfästelser och förbindelser medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.16 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2008	2 100	1 280	820
Varav tjänsteexport			
Prognos 2009	4 410	3 275	1 135
Varav tjänsteexport			
Budget 2010	3 290	2 720	570
Varav tjänsteexport			

Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar. Orsaken till de ökade intäkterna och kostnaderna är den kraftigt ökade efterfrågan på EKN:s tjänster som en följd av finanskrisen. Resultatet för första halvåret 2009 visar på ett överskott på 215 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 ställa ut exportkreditgarantier intill ett belopp av högst 500 miljarder kronor inklusive tidigare utfärdade garantier samt att under 2010 ställa ut investeringsgarantier intill ett belopp av högst 10 miljarder kronor inklusive tidigare utfärdade garantier. Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta att EKN liksom tidigare år får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar.

4.7.8 Låneram och kreditgaranti för AB Svensk Exportkredit

AB Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller medel- och långfristiga krediter för exportaffärer och infrastruktur. Verksamheten bedrivs i huvudsak på kommersiella villkor. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet,

Baserat på regeringens förslag i propositionen 2008/09:86 och näringsutskottets betänkande 2008/09:NU12 beslutade riksdagen den 15 december 2008 (rskr. 2008/09:125) om utökade möjligheter för AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagens konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen (se avsnitt 4.4.1).

Genom beslutet bemyndigade riksdagen regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret att för 2009 bevilja AB Svensk Exportkredit en låneram om högst 100 miljarder kronor. Vidare bemyndigade riksdagen regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Riksgäldskontoret att för 2009

bevilja AB Svensk Exportkredit kreditgaranti om högst 450 miljarder kronor.

Regeringens överväganden

Det är fortfarande centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En låneram och en kreditgarantiram för SEK är därför av avgörande betydelse för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit en låneram intill ett belopp om högst 100 miljarder kronor. Vidare föreslår regeringen riksdagen att för 2010 bevilja AB Svensk Exportkredit en kreditgarantiram för upplåning intill ett belopp om högst 250 miljarder kronor.